

ผลของโปรแกรมการสอนแนะผสมผสานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของ
นักศึกษาครูยุคใหม่

EFFECTS OF A POSITIVE PSYCHOLOGY INTEGRATED COACHING PROGRAM FOR
ENHANCING THE SOCIAL QUOTIENT AMONG NEW AGE STUDENTS TEACHERS

วาสนีย์ จิริสรี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2566

53571049

SWU iThesis gs621150029 dissertation / recv: 14052567 21:39:32 / seq: 35

gs621150029_53571049

ผลของโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของ
นักศึกษาครุยุคใหม่

วาสนี จิรสิริ

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

EFFECTS OF A POSITIVE PSYCHOLOGY INTEGRATED COACHING PROGRAM FOR
ENHANCING THE SOCAIL QUOTIENT AMONG NEW AGE STUDENTS TEACHERS

WASINEE JIRASIRI

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of DOCTOR OF PHILOSOPHY

(Applied Psychology)

Behavioral Science Research Insitute, Srinakharinwirot University

2023

Copyright of Srinakharinwirot University

53571049

SWU iThesis gs621150029 dissertation / recv: 14052567 21:39:32 / seq: 35

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ผลของโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครุยุคใหม่

ของ

วาสนีย์ จิรสิริ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง)

..... ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.กฤตติพัฒน์ ชื่นพิทยาคุณ)

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.มานิกา วิเศษสาร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ภัทราวิวัฒน์)

ชื่อเรื่อง	ผลของโปรแกรมการสอนแนะผสานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้าง ความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่
ผู้วิจัย	วาสนีย์ จิรสิริ
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ปีการศึกษา	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. อังคินันท์ อินทรกำแหง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ ดร. กฤตติพัฒน์ ชื่นพิทยาวุฒิ

วิจัยการวิจัยเชิงทดลองแบบสุ่มก่อนหลังและติดตามผล (Randomize pretest-posttest follow-up design) ครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและทดสอบประสิทธิผลของโปรแกรมการสอนแนะผสานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคม มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิชาชีพครูจำนวน 40 คน ด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตามด้วยการสุ่มแบบจำแนกกลุ่มเพื่อเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน เก็บข้อมูลจากแบบวัดความฉลาดทางสังคมและแบบวัดจิตวิทยาเชิงบวกที่มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ .88 และ .96 ตามลำดับ และโปรแกรมการสอนแนะผสานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่มีจำนวน 10 กิจกรรม ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนความฉลาดทางสังคมทั้งด้านรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ด้านความสามารถในการปรับตัว และด้านการจัดการกับความเครียดในระยะหลังการทดลอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38) และระยะติดตามผล (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50) สูงกว่าก่อนการทดลอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$) และกลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดทางสังคมในระยะหลังการทดลอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38) และติดตามผล (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50) สูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งในระยะหลังการทดลอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46) และระยะติดตามผล (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($P < .05$) โปรแกรมฯจากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้มีทักษะความฉลาดทางสังคมที่เหมาะสมตามแนวคิดทฤษฎีต่อการประกอบอาชีพครู

คำสำคัญ : การสอนแนะ จิตวิทยาเชิงบวก ความฉลาดทางสังคม นักศึกษาวิชาชีพครู

Title	EFFECTS OF A POSITIVE PSYCHOLOGY INTEGRATED COACHING PROGRAM FOR ENHANCING THE SOCAIL QUOTIENT AMONG NEW AGE STUDENTS TEACHERS
Author	WASINEE JIRASIRI
Degree	DOCTOR OF PHILOSOPHY
Academic Year	2023
Thesis Advisor	Ungsinun Intarakamhang
Co Advisor	Krittapat Chuenphitthayavut

This study employed a randomized pretest-posttest follow-up design to evaluate the endurance of social intelligence after a four-week program with an applied focus group, aiming to gauge its effectiveness. A sample of 40 teaching students was chosen using a two-stage sampling approach, initially employing cluster sampling to a group individuals into science and technology or humanities and social sciences clusters, followed by simple random sampling, with 20 individuals in each group. The reliability analysis revealed strong internal consistency, with a Cronbach's alpha coefficients of .88 for the social intelligence measure and .96 for positive psychology. The research findings indicated that participants in the experimental group who engaged in the program exhibited higher scores in overall social intelligence, as well as in specific dimensions, notably interpersonal skills, adaptability, and stress management. Specifically, the post-experimental scores (mean = 4.38) and those during the follow-up phase (mean = 4.50) surpassed those observed in the pre-experimental group (mean = 3.85), with a statistical significance of .05 level ($P < .05$). The experimental group had significantly higher scores in social intelligence during the post-experimental phase (mean = 4.38) and follow-up phase (mean = 4.50) compared to the control group, both in the post-experimental phase (mean = 3.46) and the follow-up phase (mean = 3.58), with a statistical significance of .05 ($P < .05$). The program derived from the results of this study can serve as a blueprint for enhancing appropriate social intelligence skills, aligned with theoretical frameworks in the teaching profession.

Keyword : Coaching Positive psychology Social intelligence Teaching students

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรัก ความเมตตา ความเสียสละและความเอาใจใส่อย่างเต็มที่ของรองศาสตราจารย์ ดร.อังคินันท์ อินทรกำแหง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ที่มีความเมตตาต่อข้าพเจ้าเป็นอย่างยิ่ง ท่านคอยแนะนำ ชี้แนะทางสว่างและให้กำลังใจข้าพเจ้าอยู่อย่างเสมอมา จนข้าพเจ้ามีทุกวันนี้ได้ ท่านผู้เป็นต้นแบบทางวิชาชีพครูอย่างแท้ และอาจารย์ ดร.กฤตติพัฒน์ ชื่นพิทยาภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่คอยให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อมูลต่าง ๆ ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.มานิกา วิเศษสาธิต ประธานสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้เมตตาให้ข้อคิด คำแนะนำต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์และทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์มากขึ้น และกรรมการสอบทุกท่านที่เสียสละเวลาให้คำแนะนำแนวทางในการพัฒนางานวิจัยของข้าพเจ้าให้มีคุณภาพ

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่านที่มอบความรู้ อันจะติดตัวไปเพื่อประกอบวิชาชีพได้อย่างสมบูรณ์ และพี่ ๆ เจ้าหน้าที่ทุกคนที่ช่วยเหลือกันอย่างดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อัศรา ประเสริฐสิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชชาดา ประสิทธิ์โชค อาจารย์ ดร.ชาลิน สุวรรณวงศ์ อาจารย์ ดร.พิศุทธิภา เมธิกุล และอาจารย์ ดร.กฤษมา ยกฐ ที่ให้ความกรุณาในการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีที่ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่ข้าพเจ้า ขอขอบคุณนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีที่เข้าร่วมการวิจัยจนสำเร็จได้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคุณธีรนนท์ ธีระธนากรและครอบครัวที่ให้การดูแล ส่งเสริม สนับสนุนทุกอย่างตลอดมา และขอบคุณครอบครัวข้าพเจ้าเองด้วยเช่นกัน และขอบคุณชาวเดอร์ กำลังใจที่แสนพิเศษของข้าพเจ้า

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น จิตวิทยาประยุกต์ รุ่น 4 ทุกคนที่คอยให้กำลังใจ ถามไถ่ และนำพากันไปในทิศทางที่ดี โดยเฉพาะคุณเปรียว กฤษดา ทองทับ และคุณโบ จุฑามาศ มีอุสาห์ที่ส่งกำลังใจให้กันอยู่เสมอมา

วาสนีย์ จิรศิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	9
ความสำคัญของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	12
1. ความฉลาดทางสังคม (Social quotient – SQ)	12
2. โปรแกรมการสอนแนะสถานจิตวิทยาเชิงบวก	20
2.1 แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก (Positive psychology).....	20
2.2 แนวคิดการสอนแนะ (Coaching).....	25
3. กรอบแนวคิดการวิจัย	35
5. นิยามเชิงปฏิบัติการ	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล	55
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง	57
บทที่ 4 ผลการวิจัย	58
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของจิตวิทยาเชิงบวกและความฉลาดทางสังคมของ นักศึกษาครูยุคใหม่ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	58
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบสนองสมมติฐาน	59
ตอนที่ 3 ผลของโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทาง สังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่	74
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	93
สรุปการศึกษา	93
ผลการวิจัย	96
การอภิปรายผล	101
ข้อเสนอแนะการวิจัย	103
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก.....	115
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	116
ภาคผนวก ข โปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคม	122
ภาคผนวก ค รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	139
ภาคผนวก ง ใบรับรองจริยธรรมการวิจัย	141
ภาคผนวก จ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	143
ประวัติผู้เขียน.....	145

53571049

SWU iThesis gs621150029 dissertation / recv: 14052567 21:39:32 / seq: 35

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ตัวอย่างแบบวัดความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครุยุคใหม่	44
ตาราง 2 ตัวอย่างแบบวัดจิตวิทยาเชิงบวก	46
ตาราง 3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	59
ตาราง 4 ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) และค่า Shapiro-Wilk ของความฉลาดทางสังคมและจิตวิทยาเชิงบวก จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง	60
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจิตวิทยาเชิงบวกก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	62
ตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตวิทยาเชิงบวกของกลุ่มควบคุม	64
ตาราง 7 การเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตวิทยาเชิงบวกด้านรวมในกลุ่มควบคุม	64
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความฉลาดทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	65
ตาราง 9 ผลการตรวจสอบความเท่าเทียมกันของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง	67
ตาราง 10 ผลการตรวจสอบความเท่าเทียมกันของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง.....	68
ตาราง 11 ผลการตรวจสอบความเท่าเทียมกันของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะติดตามผล	69
ตาราง 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านต่าง ๆ ในตัวแปรความฉลาดทางสังคม จำแนกตามระยะการวัดผล	70
ตาราง 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำของค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลอง	72

ตาราง 14 การเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมด้านรวมในกลุ่มทดลอง	72
ตาราง 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมด้านรวมของกลุ่มควบคุม.....	73
ตาราง 16 การเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมด้านรวมในกลุ่มควบคุม.....	74
ตาราง 17 ข้อมูลพื้นฐานของคะแนนความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลอง จำแนกตามด้าน ต่าง ๆ ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	75
ตาราง 18 แสดงค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) ค่า Shapiro-Wilk ของความฉลาดทางสังคม จำแนกรายด้าน	76
ตาราง 19 ผลการตรวจสอบความเท่าเทียมกันของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของการวัดผลใน 3 ระยะ	77
ตาราง 20 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านต่าง ๆ ในตัวแปรความฉลาดทางสังคมจำแนกตามระยะการวัดผล	78
ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรของคะแนนความฉลาดทางสังคมทางสังคมในกลุ่มทดลองระหว่างระยะการวัดผล.....	78
ตาราง 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระยะการวัดผล	79
ตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลอง จำแนกรายด้าน ระหว่างระยะการวัดผล.....	79
ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรของคะแนนความฉลาดทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง.....	81
ตาราง 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ในระยะก่อนการทดลอง	81
ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของความฉลาดทางสังคม จำแนกรายด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง.....	82

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรของคะแนนความฉลาดทางสังคมในระยะ หลังการทดลอง	83
ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ในระยะหลัง การทดลอง	83
ตาราง 29 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของความฉลาดทางสังคม จำแนกรายด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง	84
ตาราง 30 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรของคะแนนความฉลาดทางสังคมในระยะ ติดตามผล	85
ตาราง 31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ในระยะติดตามผล	85
ตาราง 32 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของความฉลาดทางสังคม จำแนกรายด้าน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะติดตามผล	86

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage sampling)	42
ภาพประกอบ 2 แสดงคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมด้านรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล	87
ภาพประกอบ 3 แสดงคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคม ด้านความสามารถระหว่างบุคคลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล	87
ภาพประกอบ 4 แสดงคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคม ด้านความสามารถในการปรับตัวของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล	88
ภาพประกอบ 5 แสดงคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคม ด้านการจัดการกับความเครียดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล	88
ภาพประกอบ 6 แสดงสรุปผลการนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแผนผังจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักศึกษา	92

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศชาติ เป็น การยกระดับคุณภาพของประชากรในการพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมาย โดยยุทธศาสตร์ชาติปี พ.ศ. 2561 – 2580 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (Enhancement human capital development and strengthening) (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์แห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) ได้ เน้นการพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ เพื่อแสดงให้เห็นถึง ศักยภาพการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว นอกจากนี้ยังเน้นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มี การปฏิรูปการเรียนรู้ในทุกระดับ ตามประเด็นที่ 4.3 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อ การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมีการเปลี่ยนบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ (New age teacher) จึงมีการพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนมาเป็นผู้สร้างครูยุคใหม่อย่างเป็น ระบบ อีกทั้งจากการศึกษาการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่าบทบาทของ ครูมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน แต่ปัจจุบันครูเปลี่ยน บทบาทเป็นโค้ช สร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนอยากที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง (มารุต พัฒนาผล และลัดดา หวังภวิษิต, 2566) สอดคล้องกับแผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580 ที่ได้มีการ กำหนดว่า การศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องสร้างบัณฑิตให้มีความพร้อมในการปรับตัวมีทักษะใน การทำงาน แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่ได้เน้นการพัฒนาเฉพาะความสามารถทาง สติปัญญา (Intelligence quotient : IQ) เพียงอย่างเดียวแต่เน้นการพัฒนาความฉลาดทางสังคม (Social quotient : SQ) ควบคู่กันไปด้วย

ทั้งนี้จากรายงานการสรุปบทเรียนการปฏิรูปการศึกษาไทย ได้กล่าวถึงประเทศฟินแลนด์ และนิวซีแลนด์มีเป้าหมายการจัดการศึกษาในเรื่องของการส่งเสริมในเรื่องดังกล่าวโดยตรง เพื่อให้ เกิดเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) สอดคล้องกับนัก การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ครอบครัวและผู้บริโภค (FCS: The family and consumer sciences) ที่ Morgan State University, United States of America ระบุว่านอกจากความสำเร็จทางด้าน วิชาการแล้ว เป้าหมายหนึ่งที่สำคัญสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคตคือ Soft skills ในแต่ละ บุคคล ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพของบุคคลในที่ทำงาน การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การมอง

โลกในแง่ดี การให้ความร่วมมือ การควบคุมอารมณ์ รวมไปถึงความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การเคารพผู้อื่น และการมีทัศนคติเชิงบวก (Holland, 2021) ซึ่งหลายทักษะเป็นคุณลักษณะของผู้ที่มีความฉลาดทางสังคมนั่นเองและกรมสุขภาพจิต (2554) ระบุว่า ความฉลาดทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับ Cherniss, Extein, Goleman, and Weissberg (2006) ที่ระบุว่าบุคคลที่มีความฉลาดทางสังคมสูงจะสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นได้ (Albrecht (2006) มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น ในทางตรงข้าม Buzan (2002) ได้กล่าวว่าบุคคลที่ขาดการตระหนักรู้ในตนเอง มีพฤติกรรม หรือบุคลิกภาพที่เบี่ยงเบนหรือเปลี่ยนไปเมื่ออยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมนั้นมาจากการมีความฉลาดทางสังคมต่ำ

นักจิตวิทยาได้ทำการศึกษาและได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคมที่สอดคล้องกันว่าเป็นความสามารถในการยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่นเป็นความสามารถในการสร้างความรู้สึกที่ดี ๆ ให้แก่บุคคลอื่น ปรับตัวอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมี อีกทั้งยังสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ การเข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่น ตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลอื่นได้ มีความจริงใจและซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีทัศนคติที่ดี ปรับตัวได้ดีและรวดเร็วต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (Albrecht (2006); Buzan (2002); Cherniss et al. (2006) ทั้งนี้ Björkqvist, Österman, and Kaukiainen (2000) ได้กล่าวว่า ความฉลาดทางสังคมทำให้ความขัดแย้งในสังคมลดลง โดยหากมีการเห็นค่าในตนเองเพิ่มขึ้นก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ ในขณะที่ Bar-On (2005) ได้นำเสนอโมเดล Emotional and social intelligence และในมิติภายในบุคคลประกอบด้วย 1) ความสามารถในตนเอง (Interpersonal components) และ 2) องค์ประกอบด้านอารมณ์โดยทั่วไป (General mood) เป็นความสุขและมองโลกในแง่ดี และสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษามิติความฉลาดทางสังคม ซึ่งเป็นความสามารถในลักษณะของสภาวะจิตใจ (ความคิด ความตั้งใจ เจตนา ความต้องการ และความเชื่อ) และองค์ประกอบความฉลาดทางสังคมตามแนวคิดของ Bar-On ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบใหญ่ ได้แก่ 1) ด้านความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal component) 2) านความสามารถในการปรับตัว (Adaptability component) และ 3) ด้านการจัดการกับความเครียด (Stress management) จะเห็นได้จากนิยามและองค์ประกอบความฉลาดทางสังคมจากแนวคิดของ Bar-On ว่า เป็นความสามารถของบุคคลในการปรับตัว และสามารถรับมือกับสภาวะ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ

จากการสืบค้นข้อมูล “ความฉลาดทางสังคม” ในฐาน TCI ในช่วง 5 ปี พ.ศ. 2560 – 2566 พบว่ามีจำนวน 10 เรื่อง และเป็นงานวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความฉลาดทางสังคมเพียง 3 เรื่อง (กวิศร์ โพธิพิทักษ์, 2560; ยอดแก้ว แก้วมิงสา, 2562) โดยมีงานวิจัยของ อัฐฉญา แพทย์ศาสตร์ and พัทธินทร รุจิรานุกูล (2561) ศึกษาแนวทางส่งเสริมความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครู นอกจากนี้ ยังพบงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการหาปัจจัย ที่มีต่อความฉลาดทางสังคม และงานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอุดมศึกษา และผู้บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Salavera, Usán, & Jarie, 2017; ภัทรีณี คงชู, 2561; มะลิ ประดิษฐ์แสง, 2561; ศิริพร บุสหงส์, 2561) ส่วนกิจกรรมที่ใช้ในการส่งเสริมความฉลาดทางสังคมที่ผ่านมา เป็นการจัดค่ายชมรม ทำโครงการ (ธนพล บรรดาศักดิ์ และคณะ, 2563) การพัฒนาทักษะทางสังคม (จิตาภา เร่งมีศรีสุข และคณะ, 2562) และศึกษาการสร้างความเข้มแข็งของบุคคล (Anstiss & Passmore, 2017) จากการศึกษาวรรณกรรมข้างต้นพบว่า การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความฉลาดทางสังคมด้วยการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกจึงมีความน่าสนใจและยังพบน้อย ประกอบกับการส่งเสริมในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา และผู้บริหารการศึกษาที่ต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยศึกษาในกลุ่มนักศึกษาครู ผู้วิจัยจึงมีความสนใจออกแบบกิจกรรมภายใต้แนวคิดการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกสำหรับนักศึกษาครูยุคใหม่ เพื่อเป็นต้นแบบในการขยายผลในสถาบันการศึกษา

โปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกมีฐานคิดมาจากจิตวิทยาการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยม (Humanistic learning psychology) ให้ความสำคัญและให้คุณค่ากับความเป็นมนุษย์และมองมนุษย์อย่างมีคุณค่า มีความดีงาม มีความสามารถ มีความต้องการพัฒนาตนเอง และสิ่งสำคัญของการสร้างความเข้มแข็งคือการเรียนรู้ โดยแนวคิดนี้จะทำให้การเรียนรู้เพิ่มขึ้นด้วยการเชื่อมโยงชีวิต อารมณ์ และประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิต โดยเฉพาะทักษะทางสังคมที่ผู้วิจัยสนใจและศึกษาครั้งนี้ เพราะเป็นทักษะที่ช่วยสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมาย การจัดการเรียนรู้ควรมุ่งเป้าหมายไปที่ผู้เรียนโดยตรงและวิชาที่เรียนจะต้องสัมพันธ์หรือมีความหมายกับชีวิต ประสบการณ์ที่หลากหลายจะเป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (พระครูปลัด ประสิทธิ์ ปสิทโธ (สระทอง), 2564) ที่พบว่า จิตวิทยามนุษยนิยมเน้นการพัฒนาคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ความเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น สามารถช่วยพัฒนามุมมองทางสังคมได้ เช่น การตระหนักถึงศักยภาพของตนเองในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม กำหนดและควบคุมสถานการณ์ จัดการกับสภาพอารมณ์ตนเองด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

ฐานคิดจิตวิทยาเชิงบวก (Positive psychology) ที่เติบโตอย่างรวดเร็วในบริบทของสถานศึกษาและการพัฒนาครู แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกเป็นแนวคิดที่ศึกษาเรื่องความสุขและการสร้างความสุขให้กับชีวิตเพื่อตอบสนองเป้าหมายสูงสุดของการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งจิตวิทยาเชิงบวกนั้นเน้นการศึกษาจุดแข็ง (Strengths) และคุณค่า (Virtues) ของมนุษย์ ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ทุกคนต่างก็อยากดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย (Meaningful) และความสมบูรณ์ (Fulfilling) เพื่อปลูกฝังสิ่งที่ดีที่สุดในตัวเราเอง (Seligman, 2018) จิตวิทยาเชิงบวกนั้นช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ โดยมีหลักการให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายใน การมีอารมณ์เชิงบวกทำให้เรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน เกิดความไหลลื่นในการเรียนรู้ เมื่อบุคคลมีสภาวะอารมณ์ในทางบวก (Positive emotion) จะส่งผลให้เกิดรับข้อมูลต่าง ๆ ได้ เกิดการเรียนรู้ใหม่ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางบวก (Courtney E. Ackerman, 2019) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในการเรียนรู้นั้นผู้เรียนมีแรงจูงใจ มีส่วนร่วม เกิดความผูกพันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนหรือระหว่างผู้สอนและกับผู้สอนที่เชื่อมโยงกับชีวิต ให้ผู้รับการสอนนั้นเกิดความสำนึกในตนเอง และในอนาคตสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการสอนนั้นไปใช้

ในปัจจุบันการโค้ชหรือการสอนแนะ (Coaching) เป็นวิธีการสอน โดยเปลี่ยนบทบาทครูผู้สอนหน้าชั้นเรียนให้เป็นครูยุคใหม่ที่ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นโค้ช (Coach) หรือเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) โดยมีบทบาทที่สำคัญคือการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ การใช้พลังคำถาม การสะท้อนคิด ภายใต้การทำงานร่วมกัน (เพลินตา พรหมบัวศรี, 2560) ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลจึงจำเป็นต้องมีการสอนแนะให้ตรงกับปัญหาแต่ละคน และสอดคล้องกับคุณลักษณะของบุคคลในศตวรรษที่ 21 ที่มีหลากหลายทักษะ ประกอบกับการพัฒนาครูในแบบเดิมนั้นเน้นไปที่การประชุม อบรม ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ไม่น่าพึงพอใจและไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงดำเนินโครงการพัฒนาครูโดยนำกระบวนการการสอนแนะมาใช้ ซึ่งเป็นวิธีที่ช่วยลดปัญหาดังกล่าวได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) โดยคุณลักษณะที่สำคัญของการสอนแนะ คือ การมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้จากภายในตนเอง และการแก้ปัญหานั้นพื้นฐานของความเข้าใจความจริงในภาวะปัจจุบัน เป็นการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมด้วยวิธีคิดของบุคคลนั่นเอง (ศิริรัตน์ ศิริวรรณ, 2557) การสอนแนะเป็นการพัฒนาครูให้ทำหน้าที่กระตุ้นความคิดผู้รับการสอนแนะ (Coachee) ผ่านกระบวนการที่สร้างสรรค์ช่วยให้ผู้รับการสอนแนะค้นหาทางออก หรือมีกระบวนการที่เหมาะสมไปสู่เป้าหมาย หรือประสบความสำเร็จที่ตั้งไว้ ซึ่งการสอนแนะนั้นเป็นการเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพในสถานการณ์จริงเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และประสิทธิผลของ

การปฏิบัติงาน (Rhengrasamee, 2017) โดยการสอนแนะเป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคน ให้มีความรู้ ความสามารถ การคิด และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มุ่งพัฒนาตามความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ การสอนแนะนั้นส่งผลใน ทางบวกดีกว่ากระบวนการในการฝึกอบรมทั้งหมด (Joyce & Showers, 1982; วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล, 2557) การสอนแนะนั้นช่วยให้มีการเจริญเติบโตเกิดความเข้มแข็งและพัฒนา ประสิทธิภาพของผู้มาใช้บริการได้ โดยเป็นการบูรณาการอย่างสอดคล้อง เหมาะสมกับเป้าหมาย ของจิตวิทยาเชิงบวกที่สร้างความเข้มแข็งของบุคคล เนื่องจากการเน้นในจุดร่วมในทางบวก อย่างเดียวกัน เช่น การมองโลกในแง่ดี รู้ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน และสร้างแรงจูงใจของบุคคล และการ สอนแนะช่วยพัฒนานิสัยการเรียนรู้เชิงบวกของผู้รับการสอนแนะซึ่งเป็นนักศึกษาในระดับวิทยาลัย ให้เกิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง เกิดการเรียนรู้ การตระหนักรู้ในตนเอง มีแรงจูงใจ นอกจากนี้การสอนแนะจะช่วยให้เกิดทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การจัดการ ความเครียด การนับถือตนเอง และการใส่ใจผู้อื่น โดยเฉพาะความฉลาดทางสังคมในที่ทำงาน เพิ่มขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนเกิดสุขภาวะที่ดี มีความเจริญงอกงามในตัวเอง และการเปลี่ยนแปลง ทางบวกของชีวิตมากขึ้น (Biswas-Diener, 2020; Lemisiou, 2018; Schaap & Dippenaar, 2017; Wang & Lu, 2020) นอกจากนี้ โปรแกรมการสอนแนะผสมจิตวิทยาเชิงบวก (Positive psychology coaching program : PPCP) ส่งผลต่อการมีเป้าหมายทางด้านสังคม ได้แก่ การมอง อนาคต การสนทนากันอย่างร่วมมือระหว่างผู้สอนแนะและผู้รับการสอนแนะ การฟังแบบไตร่ตรอง การเห็นคุณค่าในการให้กำลังใจตนเอง การรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ได้บูรณาการ จิตวิทยาเชิงบวกตามหลักการของ PERMA Model ประกอบด้วย P = Positive Emotion, E = Engagement, R = Relationship, M = Meaning, A = Accomplishment ของ Martin Seligman (Seligman, 2012) มาใช้เป็นกรอบเนื้อหาที่กระบวนการสอนแนะให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาครูเพื่อ พัฒนาอารมณ์เชิงบวก ให้มีส่วนร่วมและผูกพันกับวิชาชีพ มีสัมพันธภาพเชิงบวกกับทุกคน มีการ ให้ความหมายของชีวิต และประสบความสำเร็จที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ (Anstiss & Passmore, 2017) จะเห็นได้ว่าการสอนแนะด้วยจิตวิทยาเชิงบวก (Positive psychology coaching) นั้นจะช่วย พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาครูได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าการสอนแนะนั้นเป็น วิธีการที่ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนมาเป็นระยะเวลานาน แต่การสอนแนะที่เน้นจุดดี จุดแข็ง และ ความมั่งคั่งในแต่ละบุคคลบูรณาการการสอนแนะโดยใช้หลักจิตวิทยาเชิงบวกนั้นยังมีไม่มากนัก ดังเช่นการศึกษาของ Haberlin (2019) ที่ได้กล่าวว่าการสอนแนะด้วยจิตวิทยาเชิงบวกส่งผลให้มี การพัฒนาจุดแข็งภายในตนเองได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ Linley and Joseph (2004) และ

Castiello D'Antonio (2018) ที่ได้ผลการศึกษาว่า มุมมอง ความสามารถส่วนบุคคลมีการเติบโตขึ้น และพัฒนาเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วยเช่นกัน

รูปแบบการสอนแนะที่นำมาใช้พัฒนาร่วมกับจิตวิทยาเชิงบวก ได้แก่ รูปแบบการสอนแนะตาม GROW Model ของ Whitmore (2012) ซึ่งเป็นโมเดลการสอนแนะ โดยมีลำดับขั้นตอนประกอบด้วย การวิเคราะห์ค้นหาปัญหา กำหนดเป้าหมาย หาแนวทางในการพัฒนาร่วมกัน GROW Model นับเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่ายและได้รับความนิยมมาก โดยมีขั้นตอนดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) Goal คือ การตั้งเป้าหมาย 2) Reality คือ ค้นหาข้อมูลข้อเท็จจริงสถานการณ์ที่เป็นจริงในปัจจุบัน 3) Option คือ กำหนดทางเลือกหรือแนวทางที่เป็นไปได้ วิธีการที่จะทำให้ประสบความสำเร็จและ 4) Way forward หรือ Will คือ การตัดสินใจที่จะลงมือทำตามที่ตั้งใจไว้จากการที่ GROW Model เป็นรูปแบบการสอนแนะที่เรียบง่ายและมีประสิทธิภาพสูงจึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่เป็นจิตวิทยาเชิงบวกและความฉลาดทางสังคมที่ต้องการให้นักศึกษาครูเกิดได้เป็นอย่างดี และเทคนิคการตั้งคำถามเชิงบวก จะช่วยให้ผู้ได้รับการสอนแนะไปถึงเป้าหมายได้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ GROW Model ดังการศึกษาที่มีการใช้ GROW Model ส่งผลให้ผู้ได้รับการสอนแนะมีสุขภาวะที่ดีขึ้น และได้เรียนรู้วิธีพัฒนาศักยภาพของตนเอง เปลี่ยนเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจ เกิดความเข้าใจตนเอง สามารถพัฒนา Mindset เปลี่ยนวิธีการทำงานของตนเองได้อย่างมีระบบแบบแผน มีเป้าหมายที่ชัดเจน ตลอดจนรู้วิธีหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหาของตนเองได้อย่างเหมาะสม (Okorie et al., 2022; ปัญญ์ประคอง สาธรรม, 2559; มงคล จิตรโสภณ และ นาดยา ปิลันธนานนท์, 2565) ซึ่งเรียกได้ว่าจิตวิทยาเชิงบวกเป็นหลักที่อยู่ภายใต้กระบวนการสอนแนะทุกรูปแบบ เพื่อที่จะได้นำไปประยุกต์ใช้ในบริบทต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Law, 2015 อ้างถึงใน ธนวัฒน์ ศรีไพโรจน์, 2561) จากการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยเพิ่มเติมก็พบว่าจิตวิทยาเชิงบวกมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการสอนแนะเนื่องจากจิตวิทยาเชิงบวกเกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมและสุขภาวะที่ดี ซึ่งเป็นเป้าหมายและมุมมองที่คล้ายกันกับการสอนแนะนั่นคือการเจริญเติบโตและการพัฒนาในทางบวก ซึ่งจิตวิทยาเชิงบวกนั้นเป็นกระบวนการในการพัฒนาบุคคลให้เกิดความงอกงาม เติบโตทางใจ ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนความคิด ความรู้สึก และการกระทำ นั่นคือการเป็นพื้นฐานของการสอนแนะด้วยจิตวิทยาเชิงบวกในปัจจุบัน (เจษฎา บุญมาโฮม ปราณี สีนาค, 2565) จึงสรุปได้ว่าการสอนแนะและจิตวิทยาเชิงบวกมีรากฐานและเป้าหมายเดียวกันคือการแก้ไข ปรับปรุงเพื่อพัฒนารอบแนวคิดและทักษะชีวิต ทั้งด้านปัญญา อารมณ์ และสังคมของคนรุ่นใหม่ให้เท่าทันและเผชิญกับโลกปัจจุบันและอนาคตได้ดี

นักศึกษาครูเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ (Generation zoomers : Gen Z) ซึ่งหมายถึงบุคคลที่เกิดตั้งแต่ พ.ศ. 2540 ขึ้นไป เป็นกลุ่มช่วงอายุที่เป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศให้เกิดการพัฒนาศักยภาพตนเอง ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ คุณธรรมจริยธรรม และการมีสุขภาวะที่ดี ลักษณะของคน Gen Z นั้นจะมีการรู้จักคิด วางแผน มีทักษะที่หลากหลาย ชอบทำงานสนุก ทำท่าย มีความอดทน และมีความเป็นปัจเจกบุคคล โดยพบว่าสิ่งที่ Gen Z พร่องไปคือ ทักษะการสื่อสาร และทักษะทางสังคม ไม่ชอบการทำงานเป็นกลุ่ม (Sriprom, Rungswang, Sukwitthayakul, & Chansri, 2019) จากงานวิจัยของ (Cai, Yang, Ge, & Weng, 2022) ได้กล่าวว่าความเข้าใจถึงความรู้สึกผู้อื่น รวมทั้งการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นนั้นบุคคลที่จะประกอบอาชีพครูซึ่งมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อีกทั้งครูยังควรสนับสนุนสภาวะทางจิตใจและอารมณ์ของนักเรียนอีกด้วย นอกจากนี้การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดียังเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญมาก มีการศึกษาว่าการมีสุขภาวะที่ดีในโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับสัมพันธ์ภาพที่ดีในโรงเรียน (Kiuru et al., 2020; Zheng, Zheng, & Bao, 2022) อีกทั้งความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษาครูนั้น สัมพันธ์กับประสบการณ์เดิม แนวคิดเดิมของบุคคล (Son & Lee, 2021) ปัจจุบัน คณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในระดับอุดมศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งให้เป็นบุคคลที่มีความรู้และทักษะทางวิชาชีพครูมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 โดยกำหนดสมรรถนะครูให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีคุณภาวะทางอารมณ์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ จะเห็นได้ว่าคณะครุศาสตร์ มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถทางสติปัญญา อารมณ์และความฉลาดทางสังคมไปพร้อมกัน นอกจากนี้ ปัจจัยแวดล้อมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษามีหลายปัจจัย เช่น การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว สภาพการเรียน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยหรือคณะนับเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาเช่นกัน (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2562, 2562) ดังนั้นจึงมีความสำคัญสำหรับการทำงานเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอาชีพครูเนื่องจากเป็นอาชีพที่ต้องใช้การสื่อสารและมีการทำงานร่วมกับผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา (ดวงใจ วัฒนสินธุ์ และ สิริพิมพ์ ชูปาน, 2562; ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน, 2558; ภัทริณี คงชู, 2561) จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนของสวนดุสิตโพล (2565) เรื่อง ดัชนีครูไทยในยุคโควิด 19 โดยมีกลุ่มตัวอย่าง 3,734 คน พบว่า ดัชนีที่ได้คะแนนมากที่สุดที่ครูพึงมี คือ ทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้ากับผู้อื่นได้ 7.98 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน สอดคล้องกับครูสภาที่มีการระบุถึงมาตรฐานวิชาชีพครูอันจะนำมาซึ่งมาตรฐานในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนไว้ในมาตรฐานที่ 9 และที่ 10 ว่าครู

จะต้องมีการตระหนักในความสำคัญ การรับฟังความคิดเห็น การยอมรับในความรู้ความสามารถของผู้เรียนและผู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ความฉลาดทางสังคมเป็นคุณลักษณะประจำตัวของนักศึกษาครูทุกคนเพราะจะทำให้ นักศึกษามีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ และมีความสุขในการเรียนและการดำเนินชีวิต สถาบันการผลิตครูจึงตระหนักถึงความสำคัญของความฉลาดทางสังคมที่ต้องได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาครู อาจกล่าวได้ว่ากิจกรรมการพัฒนาความฉลาดทางสังคมจะมีประสิทธิภาพต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงของความคิด ทักษะ และพฤติกรรม เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม เนื่องจากเป็นทักษะเฉพาะที่เทคโนโลยีสมัยใหม่ยังไม่สามารถทดแทนความเป็นมนุษย์ได้ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) จากที่กล่าวมาเบื้องต้นนั้น จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะที่สำคัญข้างต้นของนักศึกษาครู ได้แก่ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การสร้างสัมพันธภาพ ทักษะการแก้ปัญหา รวมถึงการอดทนและสามารถจัดการกับความเครียดได้นั้นพบว่าสอดคล้องกับองค์ประกอบความฉลาดทางสังคมของ Bar-On (2005) ทั้ง 3 องค์ประกอบได้แก่ ความสามารถระหว่างบุคคล ความสามารถในการปรับตัว และความสามารถในการจัดการกับความเครียด

เมื่อพิจารณาเทคนิคการจัดกิจกรรมส่งเสริมความฉลาดทางสังคมของนิสิตนักศึกษาที่ผ่านมานั้นพบว่าเป็นวิธีจัดการเรียนรู้ที่เน้นการให้ความรู้ ความสำเร็จ (Tobin, Brown, & Carney, 2013; กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์, 2557) การฝึกอบรม (Sankhayeva, Shkutina, Mirza, Nikolayeva, & Shraimanova, 2021; ทักษา สุริโย, 2559) การสนทนากลุ่ม (อัฐฉญา แพทย์ศาสตร์ และ พชรินทร์ รุจิรานุกูล, 2561) และรูปแบบการวิจัยใช้การวิจัยเชิงสำรวจเป็นส่วนใหญ่ เช่น สำรวจเพื่อพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสังคม (คณิตพันธุ์ ทองสืบสาย, 2552) และสำรวจเพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษา (Asma naser alkhawaldeh, 2022; Yenphech & Intanoo, 2022; ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน, 2558) ดังนั้น งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจออกแบบงานวิจัยในลักษณะงานวิจัยเชิงทดลอง เพื่อให้ได้โปรแกรมใหม่ที่มีประสิทธิผลในการเพิ่มความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ โดยผู้วิจัยนำหลักการของ GROW Model ที่ประกอบด้วย 4 ขั้น ได้แก่ Goal, Reality, Option และ Way forward มาใช้ในการกำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมและใช้เทคนิคหลักการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนแนะหรือการโค้ช ด้วยอารมณ์จิตใจของครูผู้สอนซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้สอนแนะในลักษณะเชิงบวกเพื่อให้เกิดคุณลักษณะจิตวิทยาเชิงบวกกับนักศึกษาครูที่นำไปสู่การพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ ปัจจุบัน

นั้นความฉลาดทางสังคมมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารของครู อาจเป็นปัจจัยในการกระตุ้นศักยภาพความเป็นผู้นำของแต่ละบุคคลได้ การพัฒนาความฉลาดทางสังคมในกลุ่มนักศึกษาวิชาชีพครูจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางวิชาชีพได้ต่อไป (Komlik, Irina, Faustova., & Filatova, 2022) การสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อพัฒนา Soft skills ของผู้เรียนเป็นการบูรณาการหลักจิตวิทยาเชิงบวกร่วมกับศาสตร์การศึกษามาสู่โปรแกรมการส่งเสริมความฉลาดทางสังคมให้กับนักศึกษาครูในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความคาดหวังว่าโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้จะเป็นต้นแบบในการขยายผลไปสู่สถาบันการศึกษาครูแห่งอื่นของประเทศต่อไป

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ ก่อให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้

ประโยชน์เชิงวิชาการ

ได้ใช้องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากกระบวนการบูรณาการศาสตร์ทางการสอน จิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาเชิงบวกและสังคม เพื่อให้ได้โปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกซึ่งเป็นโปรแกรมสำหรับนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สามารถนำไปศึกษา วิจัยต่อยอดสถาบันการศึกษาอื่นต่อไปได้

ประโยชน์เชิงการปฏิบัติ

ได้โปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกที่มีประสิทธิผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของความฉลาดทางสังคมที่นำไปปรับใช้กับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกันได้โดยการบูรณาการในเนื้อหาวิชาในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับวิธีการสอน หรือเป็นโปรแกรมเสริมนอกชั้นเรียนในการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับนักศึกษาครู หรือใช้เป็นการสอนในการศึกษาทั่วไปสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีสาขาอื่นได้

ประโยชน์เชิงนโยบาย

ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดแนวทางหรือนโยบายด้านการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรปกติ หรือหลักสูตรระยะสั้น (Shot Course) เพื่อการ

พัฒนาครูทั่วไป นับเป็นการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกรูปแบบหนึ่งที่ตอบสนองนโยบายและมาตรฐานการสอนของระดับอุดมศึกษาไทย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลของโปรแกรมการสอนแนวसानจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบแผน Randomize pretest-posttest follow-up design (ชูศรี วงศ์รัตนะนันท์ และ องอาจ นัยพัฒน์, 2551) และมีการประเมินติดตามผลการเปลี่ยนแปลงความรู้สึก และคุณลักษณะของนักศึกษาด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพเพิ่มเติม โดยเก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group) (จำเนียร จวงตระกูล, 2561) กลุ่มละ 6 – 9 คน จำนวน 3 กลุ่ม ตามความเหมาะสมของกลุ่ม (Krueger & Casey, 2000; Kuzel, 1982) เพื่อตรวจสอบความคงทนของโปรแกรมฯ

ประชากร

นักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นนักศึกษา 1) กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งประกอบด้วย 3 สาขาวิชาเอก ได้แก่ วิทยาศาสตร์ทั่วไป คณิตศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ศึกษา และ 2) กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย 3 สาขาวิชาเอก ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา รวมจำนวน 180 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two - stage sampling) โดยเริ่มจากการคัดเลือกสาขาวิชาเอกทั้งกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) กลุ่มละ 1 สาขาวิชาเอก รวมเป็น 2 สาขาวิชาเอก จากนั้นคัดเลือกนักศึกษาจากสาขาวิชาเอกด้วยวิธีการจำแนกเข้ากลุ่ม (Random assignment) (ชูศรี วงศ์รัตนะนันท์ และ องอาจ นัยพัฒน์, 2551) สาขาละ 20 คนเพื่อคัดเลือกนักศึกษาเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำนวนสาขาเท่า ๆ กัน สาขาละ 10 คน เข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งมี 2 สาขา จึงทำให้ได้กลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของจิตวิทยาเชิงบวกและความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.1 สถิติทดสอบ Repeated measure MANOVA เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในกลุ่มทดลองในการวัดซ้ำใน 3 ระยะทั้งระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

2.2 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนความฉลาดทางสังคมรายด้าน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปร (MANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ต่อไป เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

3. การประเมินติดตามผลด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อดูความคงทนและสนับสนุนประสิทธิผลของโปรแกรมฯ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยจำนวนคนที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม 6 – 9 คน เพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมและสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเหมาะสม (สุวิมล ว่องวาณิช, 2563) โดยมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

3.1 สถานการณ์ที่นำความฉลาดทางสังคมไปใช้

3.2 ความรู้สึกเมื่อได้นำความฉลาดทางสังคมไปใช้

3.3 จุดอ่อน จุดแข็งของการนำความฉลาดทางสังคมไปใช้

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ โปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวก

ตัวแปรตาม คือ ความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ ประกอบด้วย 1) ความสามารถระหว่างบุคคล 2) ความสามารถในการปรับตัว และ 3) การจัดการกับความเครียด

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักศึกษาครู หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ชั้นปีที่ 1

นักศึกษาครูยุคใหม่ หมายถึง ผู้ที่เกิดตั้งแต่ พ.ศ. 2540 ขึ้นไป ที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอหัวข้อตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความฉลาดทางสังคม : ความหมาย องค์ประกอบ การวัดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. โปรแกรมการสอนแนะแผนงานจิตวิทยาเชิงบวก
 - 2.1 แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก
 - 2.2 แนวคิดการสอนแนะ
 - 2.3 การสอนแนะแผนงานจิตวิทยาเชิงบวก
3. กรอบแนวคิดการวิจัย
4. สมมติฐานการวิจัย
5. นิยามเชิงปฏิบัติการ

1. ความฉลาดทางสังคม (Social quotient – SQ)

ความหมาย

ความฉลาดทางสังคม มีนักวิชาการที่ศึกษามานานควบคู่กับความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางปัญญา และในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าสังคมมีความซับซ้อนขึ้น ดังนั้นบุคคลต้องรู้เท่าทันสังคมและอยู่ร่วมกับสังคมได้ดี การให้ความหมายของความฉลาดทางสังคมในอดีต ตั้งแต่ปี 1965 ดังที่ O'Sullivan, deMille, and Guilford (1965) ได้กล่าวว่า หนึ่งในความฉลาดทางสังคม คือ ศักยภาพที่จะเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ต่อมา Thorndike (1920) ได้กล่าวว่า หมายถึงความสามารถในการแสดงออกพฤติกรรมที่มีต่อบุคคลและสถานการณ์อย่างฉลาด Bar-On (2005) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นความสามารถของบุคคลที่จะเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งในปี 2006 Albrecht (2006) กล่าวว่า ความฉลาดทางสังคม คือ ความสามารถของบุคคลในการเข้ากับผู้อื่นได้และทำให้ผู้อื่นให้ความร่วมมือ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในทุกสถานการณ์ ในปีเดียวกัน Goleman (2006) ได้กล่าวว่าเป็นพฤติกรรมที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสอดคล้องและมีความสุข

สำหรับนักวิชาการไทยที่ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคม ดังเช่น ทัชชา สุริโย (2559) ได้กล่าวว่า ความฉลาดทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการตระหนักรู้ทางสังคม คือ การให้ความสนใจผู้อื่น ตระหนักถึงอารมณ์และความต้องการของผู้อื่น และสังคม มีการ

แสดงออกที่เหมาะสม โน้มน้าวใจผู้อื่นเพื่อเป้าหมายที่ต้องการ และคำนึงถึงผู้อื่นอยู่เสมอ ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่าความหมายของความฉลาดทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่น การให้ความสนใจผู้อื่น การรับรู้ทางสังคม ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคล ความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และความสามารถในการคำนึงถึงผู้อื่น

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางสังคม

มีนักจิตวิทยาหลายท่านได้อธิบายแนวคิดของความฉลาดทางสังคม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of multiple intelligences) โดย Howard Gardner ได้กล่าวว่าสติปัญญาของมนุษย์หลากหลายด้านที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน แล้วแต่แต่ละด้านผสมผสานกันแสดงออกมาเป็นความสามารถในเรื่องใดเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละคน (Gardner, 1993) แนวคิดของการ์ดเนอร์ มีอยู่ 8 ด้าน) ทฤษฎีพหุปัญญาชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างทางปัญญาของมนุษย์ ซึ่งตั้งอยู่บนความสามารถและทักษะที่ต่างกัน โดยบุคคลผู้หนึ่งอาจจะเก่งในเชาวน์ปัญญาบางประการ และไม่เก่งในบางประการก็ได้ ซึ่งแต่ละด้านมีความอิสระในการพัฒนาตัวเอง และสามารถบูรณาการเข้าด้วยกัน และแสดงออกเป็นเอกลักษณ์ทางปัญญาของแต่ละคน

2. ทฤษฎีจิตสังคมของอีริกสัน (Erikson's psychosocial stage) เน้นในเรื่องการปรับตัวต่อสังคมตามพัฒนาการของบุคคลในแต่ละช่วงวัย พัฒนาการของบุคคลในแต่ละวัยจะมีอิทธิพลของสภาพแวดล้อมและสังคมเป็นตัวกำหนด ร่วมกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคมด้วย การปรับตัวได้จะทำให้บุคคลรู้สึกมั่นใจในการดำเนินชีวิต (Erikson, 1964) จากการวิจัยครั้งนี้เน้นที่พัฒนาการในช่วงผู้ใหญ่ตอนต้นเป็นหลัก โดยในระยะนี้เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้นบุคคลส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงของการศึกษาระดับอุดมศึกษา หรือใกล้ที่จะสำเร็จการศึกษา มีการวางแผนในการเลือกอาชีพ ประกอบอาชีพที่ตนรัก ความพึงพอใจในงาน และการได้พิจารณาแล้วว่ามีความเหมาะสมกับตนเอง ย่อมทำให้ชีวิตการทำงานมีความสุข มีความพร้อมที่จะปรับตัวกับเพื่อนร่วมงาน และพร้อมที่จะเผชิญปัญหาและการแก้ไขปัญหาต่อไป จากการศึกษาทฤษฎีจิตสังคมของอีริกสัน สรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม เน้นการพัฒนาการเชิงบวก

และลบที่จะส่งผลต่อพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแสดงออกถึงความฉลาดทางสังคม

3. แนวคิดความฉลาดทางสังคมของ Thorndike (1920) เชื่อว่าสติปัญญาเกิดจากความสามารถที่หลากหลายมารวมกันและได้กล่าวถึงความฉลาดทางสังคมว่า หมายถึงความสามารถของบุคคลที่จะเข้าใจบุคคลอื่น ๆ รวมทั้งความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ได้ ซึ่งลักษณะของคนที่มีความฉลาดทางสังคมได้แก่ การฟังอย่างมีประสิทธิภาพ โดยบุคคลที่มีความฉลาดทางสังคมจะฟังบุคคลอื่นพูดอย่างแท้จริง ฟังอย่างจริงจัง ทักษะการสนทนา เป็นบุคคลที่มีไหวพริบ มีอารมณ์ขันทำให้บทสนทนาเป็นไปด้วยความไหลลื่น จำรายละเอียดคู่สนทนาได้ อีกทั้งบุคคลที่มีความฉลาดทางสังคมจะพยายามสร้างความประทับใจให้กับบุคคลอื่นรอบข้าง โดยยังคงไม่สูญเสียความเป็นตัวตนของตนเองไป และจะไม่ได้แย่งคนอื่นถึงแม้จะไม่เห็นด้วย แต่จะพยายามเปิดใจรับฟังผู้อื่นด้วยความจริงใจ

4. ทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบหรือทฤษฎีสามศรของ Robert J. Sternberg ในปี ค.ศ.1985 Sternberg ได้เสนอทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบ (The triarchic theory of intelligence) ประกอบด้วยทฤษฎีย่อย 3 ส่วน คือ ทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบทางความสามารถ (Componential sub theory) ซึ่งเป็นความสามารถทางเชาวน์ปัญญาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential sub theory) ซึ่งอธิบายถึงผลของประสบการณ์ที่มีต่อความสามารถทางปัญญาและทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual sub theory) ซึ่งอธิบายถึงความสามารถในทางเชาวน์ปัญญาที่เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของบุคคล โดยทฤษฎีดังกล่าวนี้เป็นทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับสมรรถภาพทางสมองของมนุษย์ได้อย่างครอบคลุม Sternberg (1997) ได้ให้ความสำคัญการปฏิบัติการทางสมอง โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกคิดในการดำเนินชีวิตเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ได้ (กึ่งกาญจน์ บุณณสินวัฒนกุล, 2561)

5. แนวคิดความฉลาดทางสังคมของ Goleman (2006) กล่าวว่า ความฉลาดทางสังคม คือ ความสามารถในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างสอดคล้องกับผู้อื่นและมีความสุข

จากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางสังคมสามารถสรุปได้ว่าแนวคิดทั้งสี่แนวคิดมีการให้ความสำคัญถึงการปรับตัวของบุคคลเมื่ออยู่ในสังคม การสร้างสัมพันธภาพ อีกทั้งยังเน้นการเรียนรู้ของบุคคลนั้น ๆ เมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมในแต่ละบริบทที่ต่างกัน

องค์ประกอบความฉลาดทางสังคม

นักจิตวิทยาได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม ไว้ดังต่อไปนี้

(O'Sullivan et al., 1965) แบ่งได้ 5 ลักษณะประกอบด้วย

1. การแบ่งลักษณะของพฤติกรรม (Cognition of behavioral classes) คือความสามารถในการรวมกลุ่มกับบุคคลอื่นในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน
2. ความเชื่อมโยงของพฤติกรรม (Cognition of behavioral relations) คือความสามารถในการวิเคราะห์พฤติกรรมที่แสดงออก
3. การจัดระบบพฤติกรรม (Cognition of behavioral system) คือ ความสามารถในการแสดงออกทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีลำดับ
4. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Cognition of behavioral transformations) คือความสามารถในการแสดงพฤติกรรมโดยการปรับตัวให้เข้ากับการแสดงออกทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
5. สภาวะแฝงในพฤติกรรม (Cognition of behavioral implication) คือความสามารถในการพยากรณ์ถึงพฤติกรรมในอนาคต

Bar-On (2005) ได้กล่าวถึง ความฉลาดทางสังคมว่า มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal Component) ได้แก่
 - 1.1 การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy-EM) เป็นความสามารถในการรับรู้เข้าใจและชื่นชมกับผู้อื่น ไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น แสดงความใส่ใจและเข้าไปเกี่ยวข้องได้
 - 1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship-IR) เป็นความสามารถในการสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพซึ่งกันและกัน การรับรู้อารมณ์ ความรู้สึก
 - 1.3 การรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility-SR) เป็นความสามารถในการให้ความร่วมมือ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสำนึกต่อสังคม
2. องค์ประกอบด้านความสามารถในการปรับตัว (Adaptability component) ได้แก่
 - 2.1 ทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving) เป็นความสามารถในการหาสาเหตุของปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหา และทำให้การแก้ปัญหานั้นลุล่วงลงอย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วย
 - 2.1.1 การตระหนักถึงปัญหา คือการมีแรงจูงใจแก้ไขปัญหานั้นได้

2.1.2 อธิบาย วิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างชัดเจนโดยการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2.1.3 สร้างแนวทางการแก้ไขสถานการณ์ให้มากที่สุด

2.1.4 วิเคราะห์ทางเลือกการแก้ไขปัญหาในแต่ละทางเลือก เพื่อนำไปปฏิบัติ

2.2 การทดสอบความจริง (Reality test) เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ สถานการณ์ที่เคยขึ้นมาในอดีตและปัจจุบัน โดยยึดหลักความเป็นจริง

2.3 การยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นความสามารถในการปรับตัวของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลง

3. องค์ประกอบด้านการจัดการกับความเครียด (Stress management)

3.1 การอดทนกับความเครียด (Stress tolerance-ST) คือ ความสามารถในการทนต่อเหตุการณ์ สถานการณ์ที่ตึงเครียดได้

3.2 การควบคุมแรงกระตุ้น (Impulse control) คือ ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตนเองจนเกิดเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

Albrecht (2006) ได้แบ่งองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมออกเป็น 5 องค์ประกอบ เรียกว่า SPACE องค์ประกอบทั้ง 5 ได้แก่

1. การตระหนักรู้ถึงสถานการณ์ (Situational awareness) คือ ความสามารถของบุคคลในการวิเคราะห์สถานการณ์และวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้อื่นในแต่ละสถานการณ์

2. การแสดงออก (Presence) คือ การแสดงออกของบุคคลทั้งภาษาพูดและภาษากายของบุคคล รวมทั้ง ท่าทาง น้ำเสียง การเคลื่อนไหว

3. ความจริงใจ (Authenticity) คือ พฤติกรรมที่ทำให้บุคคลอื่นตัดสินใจว่าเราเป็นบุคคลที่จริงใจ น่าเชื่อถือ เชื่อสัตย์ และจริงใจ

4. ความชัดเจน (Clarity) คือ การแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม

5. ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) คือ ความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลอื่น เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นและแสดงออกได้เหมาะสม

องค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมตามแนวคิดพื้นฐานของ Goleman (2006) ได้แก่

1. การตระหนักรู้ทางสังคม (Social awareness) คือ ความสามารถของบุคคลในการรับรู้สภาพอารมณ์ ความรู้สึก ความเข้าใจในสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น สามารถจำแนกรายละเอียด ได้ดังนี้

1.1 การเข้าใจความรู้สึกของบุคคล (Primal empathy) คือ การรับรู้ถึงความรู้สึกของผู้อื่น

1.2 การให้ความสนใจผู้อื่น (Attunement) คือ การให้ความสนใจบุคคลเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยง และเข้าใจกัน

1.3 การเกิดความถูกต้องในการเข้าใจบุคคลอื่น (Empathic accuracy) คือ การทำความเข้าใจความคิด และอารมณ์ของบุคคลอื่นที่เราสนทนาด้วย

1.4 การรับรู้ทางสังคม (Social cognition) คือ ความสามารถในการรับรู้เกี่ยวกับสังคมที่อยู่รอบตัว โดยการรับรู้ทางสังคมสามารถแสดงออกผ่านพฤติกรรมในสังคมได้ เพื่อให้เกิดการปรับตัวและอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมได้อย่างเหมาะสม

2. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social facility) คือ การแสดงออกของพฤติกรรมระหว่างบุคคล โดยแบ่งได้ดังนี้

2.1 การเข้าร่วมกับบุคคล (Synchrony) คือ พฤติกรรมที่บุคคลสามารถเข้าใจในกิริยาท่าทาง พฤติกรรมที่อีกฝ่ายแสดงออกมาได้

2.2 การแสดงตนเอง (Self - presentation) คือ การแสดงออกของแต่ละบุคคลให้เหมาะสมกับกาลเทศะ

2.3 การชี้นำของบุคคล (Influence) คือ การกระทำที่ทำให้บุคคลรอบตัวแสดงพฤติกรรมให้เป็นไปตามทิศทางที่เราต้องการ

2.4 การคำนึงถึงผู้อื่น (Concern) คือ การคิดถึงบุคคลอื่น ช่วยเหลือบุคคลอื่นเมื่อบุคคลนั้นกำลังเผชิญกับสภาพปัญหาต่าง ๆ

จากองค์ประกอบความฉลาดทางสังคมที่มีนักจิตวิทยาได้ให้ไว้อย่างหลากหลาย แต่ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดของ Bar-On (2005) เป็นแนวคิดเพื่อนำมาใช้ในการสังเคราะห์แบบวัดความฉลาดทางสังคมต่อไป เนื่องจากมีความเป็นปัจจุบันและมีความครอบคลุมในองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางสังคมนั้นมีหลากหลายประเด็นที่มีผู้ศึกษาไว้ ดังนั้นผู้วิจัยขอนำเสนอตามประเด็น ดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเด็นปัจจัยเชิงสาเหตุ ปัจจัยในการทำนายของความฉลาดทางสังคม

ผลการศึกษาของภทริณี คงชู (2561) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครู โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาครูจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลที่ส่งผลทางบวกโดยตรงต่อความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูมาจากความฉลาดทางอารมณ์ และความวิตกกังวลทางสังคมเป็นอิทธิพลทางลบที่ส่งผลต่อความฉลาดทางสังคมทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาส่งผลต่อความฉลาดทางสังคมเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกด้วย เช่นเดียวกับการศึกษาของผ่องพรรณ พะโว (2562) ทำการศึกษาปัจจัยทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งเป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงทำนาย โดยแบบวัดความฉลาดทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จำนวน 92 คน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การศึกษาค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังการศึกษาของศิริพร บุสหงส์ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการปรับตัวด้านการเรียน รูปแบบการเผชิญปัญหา สัมพันธภาพระหว่างบุคคล และบรรยากาศการเรียนการสอน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง และการศึกษาของมะลิ ประดิษฐแสง (2561) ที่ทำการศึกษารื่องความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคมของอาจารย์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 546 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคมอยู่ในระดับสูง โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคมได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการทำงาน และเงินเดือน งานวิจัยในต่างประเทศ เช่น Salavera et al. (2017) ทำการวิจัยเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางสังคมในการรับรู้ความสามารถของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในแต่ละเพศมีความแตกต่างกันหรือไม่ โดยทำการศึกษากับนักเรียนชาวสเปนจำนวน 1,402 คน มีอายุระหว่าง 12 – 17 ปี แบ่งเป็นเพศชาย และเพศหญิง อย่างละ 50% ผลการวิจัยพบว่า เพศไม่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

ความสามารถของนักเรียน ทั้งสองประเด็นได้แก่ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางสังคม

สรุปได้ว่าจากงานวิจัยในประเด็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของความฉลาดทางสังคม ปัจจัยเชิงสาเหตุ ปัจจัยในการทำนายดังกล่าวพบว่า อิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากความฉลาดทางอารมณ์ส่งผลต่อความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครู และ ความวิตกกังวลทางสังคมเป็นอิทธิพลทางตรงเชิงลบจากที่ส่งผลต่อความฉลาดทางสังคม ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ รูปแบบการเผชิญปัญหา สัมพันธภาพระหว่างบุคคล ความสามารถในการปรับตัวด้านการเรียน และบรรยากาศการเรียนการสอน นอกจากนี้ปัจจัยทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย การตระหนักรู้สถานการณ์ ความรู้สึกร่วมอย่างแท้จริง การแสดงตน การนำเสนอตนเอง และการเอื้ออำนวยในสังคม อีกทั้งเพศยังไม่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของนักเรียนในประเด็นความฉลาดทางสังคมอีกด้วย

งานวิจัยในประเด็นรูปแบบการสอน การพัฒนาโปรแกรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคม

การศึกษาของกวิศร์ โพธิพิทักษ์ (2560) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบความฉลาดทางสังคม สร้างรูปแบบ และประเมินรูปแบบความฉลาดทางสังคมของผู้บริหาร โดยศึกษาเอกสารสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นทำการสร้างรูปแบบความฉลาดทางสังคมของผู้บริหาร การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการตรวจสอบรูปแบบด้วยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และทำการประเมินรูปแบบความฉลาดทางสังคมของผู้บริหารการศึกษาฯ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบความฉลาดทางสังคมของผู้บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะทางสังคมของผู้นำ การสื่อสารและการจูงใจ การตระหนักรู้ต่อสังคม การสื่อสารสัมพันธ์ทางสังคม การสนทนาทางสังคม และบุคลิกภาพทางสังคม การประเมินรูปแบบความฉลาดทางสังคมของผู้บริหารการศึกษาฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการประเมินคุณภาพคู่มือการใช้รูปแบบความฉลาดทางสังคมของผู้บริหารสถานศึกษาฯ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่งานวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาโปรแกรม เช่นการศึกษาของวิริยะ ผดาศรี (2560) ทำการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคมของนักเรียนอาชีวศึกษาโดยใช้โปรแกรมฝึกทักษะชีวิต โดยโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมกลุ่มฝึกอบรม (Training group) และการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experimental learning) ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมฝึกทักษะชีวิตที่

พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมากสำหรับการฝึกนักเรียนอาชีวศึกษา โดยคะแนนความฉลาดทางสังคมในกลุ่มทดลองหลังได้รับการฝึกด้วยโปรแกรมฝึกทักษะชีวิตสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการศึกษาของยอดแก้ว แก้วมิงสา (2562) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาตามแนวคิดการรับใช้สังคมและสะท้อนคิด เพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่าจากงานวิจัยในประเด็นรูปแบบการสอน การพัฒนาโปรแกรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมดังกล่าวพบว่า มีการพัฒนาความฉลาดทางสังคมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น โปรแกรมฝึกทักษะชีวิตของนักเรียน พัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้บริหาร และมีการศึกษาระดับความฉลาดทางสังคมในกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ยังไม่พบงานวิจัยใดที่สร้างหรือพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางสังคมสำหรับนักศึกษาครู

2. โปรแกรมการสอนและแผนจิตวิทยาเชิงบวก

พัฒนาขึ้นจาก 2 แนวคิด คือ แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก และแนวคิดการสอนแนะ

2.1 แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก (Positive psychology)

จิตวิทยาเชิงบวก เป็นแนวคิดที่บุกเบิกโดยนักจิตวิทยาชาวอเมริกันชื่อ มาร์ติน เซลิเกแมน (Martin Seligman) อดีตประธานสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน (American psychology association : APA) และเป็นผู้ดูแลโครงการศูนย์ปฏิบัติการจิตวิทยาเชิงบวก (Positive psychology center : PPC) จิตวิทยาเชิงบวกเป็นการศึกษาจุดแข็ง (Strengths) และคุณค่า (Virtues) ของมนุษย์และชุมชนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อช่วยให้บุคคลและชุมชนมีความก้าวหน้า ประสบความสำเร็จแนวคิดตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ทุกคนต่างก็อยากดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความหมาย (Meaningful) และความสมบูรณ์ (Fulfilling) เพื่อปลูกฝังสิ่งที่ดีที่สุดในตัวเอง (Seligman, 1998) ในอดีตส่วนใหญ่ศาสตร์ทางด้านจิตวิทยานำการศึกษาสภาวะทางลบ เช่น โรคซึมเศร้า การแบ่งแยกสีผิว การจัดการกับการเห็นคุณค่าของตนเอง การบำบัดรักษาผู้ป่วย แต่ยังขาดการศึกษาค้นคว้าลักษณะที่เป็นทางบวก เช่น จุดแข็ง สมรรถภาพ ความสุข และคุณงามความดีของมนุษย์ (ณัฐวุฒิ อรินทร์, 2555) มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดเชิงบวกและศักยภาพ

ทางบวก โดยเน้นช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตแต่ยังต้องช่วยให้มนุษย์ได้เติมเต็มและพัฒนา ศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ตามธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความหมาย

ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของจิตวิทยาเชิงบวกไว้ดังนี้

Seligman (2002) กล่าวว่า จิตวิทยาเชิงบวกนั้นเป็นศาสตร์ของชีวิตในแง่บวก เช่น ความสุข ความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขภาวะที่ดี และความเจริญรุ่งเรือง

Park and Peterson (2008) กล่าวว่า จิตวิทยาเชิงบวก เป็นการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ ในการที่จะทำให้เราได้รู้ว่าทำอะไรจึงจะทำให้ชีวิตมีคุณค่ามากที่สุด ซึ่งเป็นการศึกษาความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของมนุษย์ โดยเน้นที่จุดแข็งแทนจุดอ่อน สร้างความดีงามให้เกิดขึ้น ในจิตใจแทนการซ่อมแซมจิตใจ

Kashdan and Ciarrochi (2013) ได้กล่าวว่า จิตวิทยาเชิงบวกนั้นเป็นการรับรู้ถึง ศักยภาพในตนเองของแต่ละบุคคล และพัฒนาให้ดีขึ้น โดยไม่เน้นหรือไม่พยายามมองหา ข้อบกพร่องของตนเอง

American Psychology Association: APA (2021) ให้คำนิยามว่า จิตวิทยาเชิงบวก เป็นสาขาวิชาทางจิตวิทยาที่มุ่งเน้นสภาวะทางจิตใจ เช่น ความพอใจ ความปีติ ลักษณะเฉพาะตัว หรือจุดแข็งของบุคคล เช่น การเห็นแก่ผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์ และการส่งเสริมสุขภาวะที่ดี

จากนิยามความหมายของจิตวิทยาเชิงบวกที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า จิตวิทยาเชิง บวก หมายถึง การศึกษาจุดแข็ง และคุณค่าในแต่ละปัจเจกบุคคล เพื่อช่วยให้บุคคลมี ความก้าวหน้า ประสบความสำเร็จ โดยมีแนวคิดพื้นฐานเน้นที่พัฒนาการส่วนบุคคลเป็นหลัก

แนวคิดหลักของจิตวิทยาเชิงบวก

Seligman (2002) ได้กล่าวถึงสามเสาหลักในการศึกษาของจิตวิทยาเชิงบวก (The tree pillars of study of positive psychology) ได้แก่ อารมณ์เชิงบวก (Positive emotions) เช่น ความเพลิดเพลิน คุณลักษณะเชิงบวก (Positive traits) เช่น คุณธรรม จุดแข็งและทักษะส่วนบุคคล เป็นต้น และสภาพสังคมเชิงบวก (Positive institutions) เช่น ได้รับการสนับสนุนทางสังคม การมีครอบครัวที่อบอุ่น (Palomera Martín, 2017) เพื่ออธิบายถึงวัตถุประสงค์ของแนวคิดทาง จิตวิทยาเพื่อช่วยให้มนุษย์มีความสุข โดยคำนึงว่าอะไรคือสิ่งที่มีประสิทธิภาพ อะไรคือสิ่งที่ถูกต้อง สำหรับการใช้ชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่า

จิตวิทยาเชิงบวกมีเป้าหมายที่การเปลี่ยนแปลงตนเอง วิธีการที่จะช่วยให้บุคคลรู้มโนทัศน์ตน (Self – concept) อัตลักษณ์ส่วนบุคคล (Identity) และวิธีการที่เขาจะพัฒนาเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพที่จะช่วยให้มีความสุขเพิ่มขึ้น และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น (สายรุ้ง ธิตา, 2559) มีแนวคิดหลัก 3 ประการ ได้แก่

1) การศึกษาด้านประสบการณ์เชิงบวกส่วนบุคคล (Positive subjective experience) เป็นในส่วนของอารมณ์เชิงบวก ได้แก่ ความผาสุก (Well – being) ความสำราญใจ (Contentment) และความพึงพอใจ (Satisfaction)

2) การศึกษาด้านบุคลิกภาพเชิงบวกส่วนบุคคล (Positive individual characteristics) ได้จำแนกลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นจุดแข็ง จำนวน 24 ตัว แบ่งเป็น 6 ข้อ ได้แก่ ปัญญาและความรู้ (Wisdom Knowledge) ความกล้าหาญ (Courage) ความกรุณา (Humanity) ความยุติธรรม (Justice) การควบคุมตนเอง (Temperance) และอัจฉริยบุคคล (Transcendent)

3) การศึกษาด้านบริบทและสิ่งแวดล้อมเชิงบวก (Positive institutions and communes) เป็นการอาศัยอยู่ท่ามกลางสิ่งที่ดี เป็นความสมดุลของการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมเชิงบวก

องค์ประกอบของจิตวิทยาเชิงบวก

Martin Seligman ได้พัฒนาโมเดล “P.E.R.M.A” ในหนังสือชื่อ Flourish โดยมีคำย่อขององค์ประกอบหลักของจิตวิทยาเชิงบวก 5 ข้อ (สฤตารัตน์ ตันติวิวัฒน์, 2560) ซึ่ง PERMA Model เป็นรูปแบบที่ช่วยเสริมสร้างสุขภาวะและวางรากฐานการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีความสุข (ชวิน พงษ์ผจญ, 2564) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. P - Positive emotion สภาวะของอารมณ์ที่ดี คือ ความรู้สึกและอารมณ์ที่มีผลดีต่อบุคคล เช่น ความสุข ความเพลิดเพลิน ความตื่นเต้น ความพอใจ ความภาคภูมิใจ

2. E – Engagement ความผูกพันในการทำกิจกรรม เป็นความรู้สึกเพลิดเพลินกับการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการใช้ทักษะความสามารถที่มีความท้าทาย มีความต้องการที่จะทำให้กิจกรรมนั้นบรรลุเป้าหมาย

3. R – Relationship ความสัมพันธ์ที่ดี เป็นความรู้สึกได้รับการยอมรับจากสังคมรอบข้าง ได้แก่ สังคมในการทำงาน การประกอบอาชีพ ครอบครัว และอื่น ๆ

4. M – Meaning การรู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย เป็นการค้นหาความหมายของชีวิต และการเรียนรู้ว่ามีอะไรที่ยิ่งใหญ่กว่าตน เพื่อช่วยให้พยายามทำตามเป้าหมาย

5. A – Accomplishment การบรรลุถึงเป้าหมาย เป็นการสร้างความสำเร็จ และความเชี่ยวชาญให้บรรลุตามเป้าหมายความต้องการที่ตั้งไว้อย่างเป็นรูปธรรม

จากองค์ประกอบของจิตวิทยาเชิงบวกที่กล่าวมานั้น จากงานวิจัยของ Croom (2012) พบว่าทักษะของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับทั้ง 5 องค์ประกอบของรูปแบบเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือของ (Noble & McGrath, 2014) ที่พบว่าช่วยพัฒนาสมรรถนะทางด้านสังคมและอารมณ์ อารมณ์เชิงบวก และความสัมพันธ์เชิงบวกของผู้เรียน รวมถึงช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสมอีกด้วย สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของจิตวิทยาเชิงบวกที่จะนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ตามโมเดล PERMA ของ Martin Seligman ได้แก่ ความรู้สึกและอารมณ์ที่ดี ความรู้สึกเพลิดเพลินในการทำกิจกรรม ความสัมพันธ์ที่ดีได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง การรู้สึกว่ามีชีวิตมีเป้าหมาย การทำให้สำเร็จตามเป้าหมาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสุข หรือสภาวะซึ่งอยู่ในแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก มีการศึกษาของจุฑาวรรณ หันทะยุง and กนก พานทอง (2562) ได้ทำการเปรียบเทียบความตรงร่วมสมัยและความตรงเชิงลู่ออกของมาตรวัดความสุขของคนไทยตาม PERMA โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 400 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) เปรียบเทียบความตรงร่วมสมัยระหว่างค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายคู่ของมาตรวัดความสุข จำนวน 3 คู่ ดังนี้ 1.1 มาตรวัดความสุขของคนไทยตาม PERMA กับมาตรวัดความสุขของคนไทย และ เปรียบเทียบมาตรวัดความสุขของคนไทยตาม PERMA กับ มาตรวัดความสุข ตามตัวชี้วัด Thai mental health indicator ค่า Z มีค่าเท่ากับ 2.96 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, 1.2 มาตรวัดความสุขของคนไทยตาม PERMA กับมาตรวัดความสุขของคนไทย และมาตรวัดความสุขตามตัวชี้วัด Thai Mental Health Indicator กับมาตรวัดความสุขของคนไทย ค่า 2 มีค่าเท่ากับ 3.26 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 1.3 มาตรวัดความสุขของคนไทยตาม PERMA กับ มาตรวัดความสุขตามตัวชี้วัด Thai mental health indicator และ มาตรวัดความสุขตามตัวชี้วัด Thai mental health indicator กับมาตรวัดความสุขของคนไทยซึ่งค่า Z มีค่าเท่ากับ .57 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ(2) การทดสอบความตรงเชิงลู่ออกของมาตรวัดความสุขของคนไทยตาม PERMA กับมาตรวัดความเข้มเศร้าของเบค มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางลบ เท่ากับ -.79 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่ามาตรวัดความสุขของคนไทยตาม PERMA ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถนำมาใช้ในการวัดความสุขของคนไทยได้ หรือเป็นอีกทางเลือกเพื่อทดสอบวัดความสุขตามหลักจิตวิทยาเชิงบวก

มีงานวิจัยที่เป็นแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกตาม PERMA Model มาใช้ในการศึกษาตามบริบทของการจัดการเรียนการสอน เช่น ชวิน พงษ์ผจญ (2564) ทำการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกโดยใช้รูปแบบ PERMA กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งเป็นฐานเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกโดยใช้รูปแบบ PERMA และการจัดการเรียนรู้โดยใช้คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งเป็นฐานที่มีต่อสุขภาวะของผู้เรียน ทำการศึกษาจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนชาวล้วนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 17 คน การวิจัยมี 2 ระยะ คือ ระยะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้และระยะการศึกษาผลของการใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นที่มีต่อสุขภาวะของผู้เรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบวัดสุขภาวะ PERMA -Profiler แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกโดยใช้รูปแบบ PERMA ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งเป็นฐาน ผลการวิจัยระยะที่ 1 พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะบูรณาการรูปแบบ PERMA เข้ากับการจัดการเรียนรู้โดยใช้คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งเป็นฐาน รวมถึงมีการออกแบบและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ตามองค์ประกอบของรูปแบบ PERMA สำหรับผลการวิจัยระยะที่ 2 พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีสุขภาวะในภาพรวมสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึงทุกองค์ประกอบย่อยยังสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน ทั้งนี้เพราะผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาวะและแนวทางการพัฒนาสุขภาวะในด้านต่าง ๆ ผ่านการวิเคราะห์วรรณคดีที่ศึกษาและเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของตน ซึ่งก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ในชีวิตจริงซึ่งพบผลไปในเชิงบวกเช่นเดียวกับการศึกษาของ ศศิภานันท์สมบุญ and ดนัญญา อุตยสุข (2562) ที่ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการใช้จิตวิทยาเชิงบวกในการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีระดับชั้นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการใช้จิตวิทยาเชิงบวกในการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีระดับชั้นต้น ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการใช้จิตวิทยาเชิงบวกในการสอนทักษะปฏิบัติดนตรีระดับชั้นต้น ประกอบด้วย 1) การสร้างเสริมประสบการณ์ของผู้เรียนให้เห็นถึงคุณค่า และความหมายของการเรียน ประกอบด้วย การเสริมสร้างผู้เรียนให้เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ สร้างประสบการณ์ความสำเร็จเพื่อให้เกิดความทรงจำทางบวก และคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนต้องการ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้จิตวิทยาเชิงบวกประกอบด้วย การคำนึงถึงจุดแข็งของผู้เรียนแต่ละคนและนำมาประยุกต์ใช้กับการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับทักษะความสามารถของผู้เรียน จัดกิจกรรมที่หลากหลายนำมาใช้แก้ไขสถานการณ์

เฉพาะหน้า และการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียนและ 3) การประเมินผลเชิงบวก ประกอบด้วย การวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ เน้นการประเมินผลจากพฤติกรรมและการทำงานของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบและประเมินการเรียนรู้ตามความต้องการที่เหมาะสมนอกจากนี้ยังมีการศึกษาประสิทธิภาพของการทดลองใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก ดังการศึกษาของสายรุ้ง ธิตา (2559) ที่ทำการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อเสริมสร้างความสุขในการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีการเรียนรู้อย่างมีความสุขสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานได้ว่า การนำแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การจัดรูปแบบการเรียนการสอนในนักศึกษาครูในระดับชั้นต่าง ๆ และวิชาต่าง ๆ จะมีประสิทธิภาพต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ และความสามารถในการจัดการตนเอง และสังคม หรือ ความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูได้เป็นอย่างดี

2.2 แนวคิดการสอนแนะ (Coaching)

นักวิชาการได้ใช้คำว่า Coaching เป็นภาษาไทยว่าการสอนแนะ การสอนงาน การชี้แนะ การโค้ช ส่วนในงานวิจัยครั้งนี้จะใช้คำว่า การสอนแนะ ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับการสอนแนะ มีนักวิชาการหลายท่าน ได้นำเสนอแนวคิดหลักการและเทคนิคเกี่ยวกับการสอนแนะไว้อย่างหลากหลาย โดยรวมแล้วได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสอนแนะไว้ว่า เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ตลอดจนทักษะการเรียนรู้ ทักษะการคิด ด้วยการกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้เป็นสำคัญโดยการใช้วิธีการที่สอดคล้องกับแนวคิดมนุษยนิยม ด้วยการกระตุ้นให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายและวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองการใช้พลังคำถาม การสร้างแรงจูงใจ สร้างแรงบันดาลใจ แรงปรารถนาการให้คำแนะนำ คำชี้แนะที่ปราศจากการตัดสินและการสั่งการ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้ผู้เรียนสะท้อนคิดตรวจสอบตนเองประเมินตนเองกำกับตนเอง ปรับปรุงและพัฒนาตนเอง โดยมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล, 2562)

ความหมายของการสอนแนะ

Coaching หรือการสอนแนะ โดยผู้ให้การสอนแนะเรียกว่าโค้ช (Coach) โดยผู้ที่ให้การโค้ชคือ โค้ช (Coaching) และผู้ที่ได้รับการสอนแนะส่วนใหญ่จะเรียกโค้ช (Coachee) ดังนั้นนักวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้

Rao (2015) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการให้คำแนะนำ การแนะแนว และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Dennen (2004) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง การสอนแนะเป็นการให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกที่จะช่วยบุคคล และองค์กร

สถาบันโค้ชนานาชาติ (International coach academy: ICA อ้างถึงในทัศนีย์ จารุสมบัติ, 2556) ให้ความหมายว่าการสอนแนะเป็นการสนับสนุนให้คนได้พบเป้าหมายในอาชีพ เต็มเต็มความฝันส่วนบุคคล มีสุขภาพที่ดีและมีสมดุลในชีวิต ตลอดจนช่วยเหลือผู้อื่นค้นหาแนวทางที่จะเชื่อมโยงกับจิตวิญญาณภายในตน ส่วนสมาคมโค้ชนานาชาติ (The international coach federation: ICF) ให้ความหมายว่า การสอนแนะคือ ความร่วมมือระหว่างผู้สอนแนะกับผู้รับการสอนแนะ โดยมีขั้นตอน กระบวนการ รวมถึงมีการพูดคุย ทำทนายเชิงความคิดและกระตุ้นอย่างสร้างสรรค์ เพื่อจุดประกายผู้รับการสอนแนะเห็นโอกาส สร้างแรงบันดาลใจให้ใช้ศักยภาพที่แท้จริงของตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อสร้างความสำเร็จทั้งในด้านส่วนตัว และปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน และเพิ่มคุณภาพในการใช้ชีวิต

สำหรับบริบทด้านการศึกษานั้น การสอนแนะได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครู เช่น การพัฒนานวัตกรรม หรือทักษะการสอนใหม่ ๆ ซึ่ง Joyce and Shower (1980) อ้างถึงใน ปัญญ์ประคอง สาธรรม (2559) ได้เรียกวิธีนี้ว่า Coaching เป็นครั้งแรก ในทางการศึกษาการสอนแนะหมายถึงรูปแบบหนึ่งของการนิเทศที่เป็น การอธิบาย กระตุ้น ชี้แจงและพัฒนาในการทำงานของบุคคล โดยบทบาทของผู้ชี้แนะจะเน้นไปที่การทำงานให้ได้ตามเป้าหมายของงาน หรือการช่วยให้ครูสามารถนำความรู้ ความเข้าใจที่มีหรือที่ได้รับมาจากบุคคลอื่นไปสู่การปฏิบัติได้งานสอนอย่างมีประสิทธิภาพ (ธารทิพย์ นรงค์ยา, 2554)

สรุปได้ว่า การสอนแนะ หมายถึง การพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาครู โดยมีครูผู้สอนทำบทบาทในการกระตุ้น ชี้แนะและพัฒนาในการเรียนและการทำงานของนักศึกษาครู เพื่อให้ นักศึกษาครูเกิดทักษะใหม่ พัฒนาทักษะเดิมให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

หลักการพื้นฐานการสอนแนะ

Brown, Collins, and Duguid (1989) ใช้หลักการ Situated cognition and the culture of learning เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ที่ได้เปลี่ยนบทบาทของครูที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ หรือการสอน (Teaching) มาเป็น การสอนแนะ (Coaching) ที่ต้องทำการวิเคราะห์ผู้เรียนและให้ความช่วยเหลือ การให้คำแนะนำสำหรับผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สถาบันโศชนานาชาติ เชื่อว่า การสอนแนะเป็นศาสตร์ที่มีพื้นฐานมาจากหลากหลายแนวคิด และหลายทฤษฎีทางจิตวิทยา ปรัชญา ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ หลักการพื้นฐานของการสอนแนะ คือ ผู้รับการสอนแนะมีศักยภาพมากพอที่จะมีคำตอบจากด้านในของตนเอง เมื่อผู้รับการสอนแนะรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่สามารถทำได้จริง เขาจะใช้พลังงานในการสร้างคำตอบและรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่เขาต้องลงมือทำ ดังนั้น กระบวนการสอนแนะจึงเป็นความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและวางแผนร่วมกันเพื่อให้ผู้เรียนได้รับผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่วางไว้

Davis, Huffman, Stancil, and Alayan (2018) ได้กล่าวถึง หลักการสอนแนะไว้ว่า การสอนแนะจะก้าวหน้าเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเข้าใจ และทำตามหลักการสำคัญ ซึ่งเป็นหลักการที่เป็นคำแนะนำที่เหมาะสมในการยกระดับความสัมพันธ์ภายใต้สถานการณ์ต่อไปนี้

1. การสอนแนะประสบความสำเร็จมากที่สุดเมื่อเป็นความสมัครใจของทั้งสองฝ่าย
2. การเตรียมการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกระบวนการ จะเกิดเมื่อผู้สอนแนะและผู้รับการสอนแนะเป็นผู้สร้าง และตกลงร่วมกันบนผลลัพธ์ที่มีความชัดเจน การระบุความท้าทายของศักยภาพที่จะพัฒนา เพื่อกระบวนการสอนแนะและเกิดพันธะสัญญาร่วมกันอย่างชัดเจน
3. การสอนแนะจะก้าวหน้าดีที่สุด เมื่อแยกออกจากการนิเทศ และหรือการประเมินการปฏิบัติ
4. การสอนแนะเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องใช้เวลา ผู้รับการสอนแนะจะต้องสามารถที่จะมีเวลาให้กับกระบวนการเรียนรู้
5. การสอนแนะต้องการบรรยากาศของความไว้วางใจ การทดลอง และสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้บนจุดแข็งที่เอื้ออำนวยให้เกิดการพัฒนา
6. การสอนแนะเป็นสิ่งที่ให้เฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคลแก่ผู้เรียนแต่ละคนที่ไม่ซ้ำกัน
7. การสอนแนะประสบความสำเร็จมากที่สุด เมื่อมีหลักฐานสถานการณ์เป็นฐาน (Evidence-based)

สรุปได้ว่า หลักการพื้นฐานของการสอนแนะ คือ การตั้งเป้าหมายร่วมกัน มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการทำงานที่ต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ สามารถพัฒนาได้ และการสอนแนะเป็นเครื่องมือที่ดีในการพัฒนานักศึกษาครู เป็นกระบวนการที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ดีที่สุดของคนวัยผู้ใหญ่ที่จะเรียนรู้ และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน

รูปแบบและประเภทการสอนแนะ (Model and types of coaching)

1. การสอนแนะในการสอน (Instruction coaching)

Knight (2007) อธิบายว่า การสอนแนะในการสอน เป็นการสอนแนะสำหรับครูผู้สอน ในที่นี้คือ นักศึกษาครูหรือเป็นผู้ร่วมวิชาชีพเดียวกัน ระหว่างครูผู้สอนแนะและนักศึกษาครูผู้รับการสอนแนะการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้น โดยครูผู้สอนแนะต้องมีทักษะในการสื่อสารที่ดี มีความเป็นมืออาชีพ มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอน จะต้องแบ่งปันกับนักศึกษาครูผู้รับการสอนแนะที่แตกต่างจากวิธีการอื่น ๆ มุ่งเน้นไปที่ปัญหาของการเรียนการสอน รวมถึงการจัดการห้องเรียน การเพิ่มประสิทธิภาพของเนื้อหาวิธีการสอนที่เฉพาะเจาะจงและกระบวนการประเมินหรือวิธีการสอนอื่น ๆ ผู้สอนแนะอาจใช้หลักการของความเป็นหุ้นส่วนกัน (The partnership principles) เพื่อสะท้อนให้เห็นภาพการทำงานของนักศึกษาครูผู้รับการสอนแนะในการปฏิบัติงานที่ผ่านมาสำหรับการวางแผนการปฏิบัติงานในอนาคต โดยมีหลักการ 7 ประการ โดยปรับให้เข้ากับบริบทของการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

1. ความเสมอภาค (Equality) ครูผู้สอนแนะและนักศึกษาครู มีความเสมอภาคกัน รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
2. ทางเลือก (Choice) ครูผู้สอนแนะควรมีทางเลือกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ในการตัดสินใจร่วมกันทั้งสองฝ่าย
3. เสียง (Voice) การกระตุ้นให้ได้แสดงความคิดเห็น เพื่อให้ได้มุมมองที่หลากหลายและกว้างขวาง
4. การสนทนา (Dialogue) การสนทนาอย่างจริงใจเพื่อให้การตัดสินใจในการยอมรับร่วมกันเป็นการฟังนักศึกษาครูมากกว่าการพูด เน้นการมีส่วนร่วมในการสนทนากัน
5. การสะท้อนผล (Reflection) เป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้ ผู้สอนแนะเสนอแนะให้เขาเรียนรู้ ครูผู้สอนแนะต้องกระตุ้นให้นักศึกษาครูร่วมกันพิจารณาแนวคิดก่อนจะนำมาใช้
6. การเรียนรู้กับการปฏิบัติจริง (Praxis) นักศึกษาครูนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้มาใช้ในการปฏิบัติจริง

7. ความเกื้อกูล (Reciprocity) ครูผู้สอนน่าจะคาดหวังว่าในสิ่งที่ได้รับ จุดแข็งและจุดอ่อนของวิธีการสอนที่ครูนำมาใช้ในห้องเรียน มุมมองที่หลากหลายของกลยุทธ์การเรียนการสอนของครู

2. การสอนแนะที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหา (Solution focus coaching)

Jackson and McKergow (2007) กล่าวว่า การสอนแนะที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหา เป็นการทำงานที่มีประสิทธิภาพ มีหลักการพื้นฐานร่วมกับการสอนแนะในการทำงาน การสอนแนะอาจเกิดขึ้นระหว่างคนสองคนหรือเกี่ยวข้องกับกลุ่มเล็ก ๆ ผู้สอนแนะมุ่งเน้นการแก้ปัญหาเพื่อช่วยผู้รับการสอนแนะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น ผู้สอนแนะได้รับการฝึกอบรมเพื่อฝึกทักษะการสอนแนะที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหา โดยการสอนแนะได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในการเสริมสร้างผลลัพธ์ภายในองค์กร การสอนแนะ (Coaching) ร่วมกับการมุ่งเน้นการแก้ปัญหา (Solution focused) จึงเป็นการผสมผสานที่มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

3. การสอนแนะเชิงพฤติกรรมที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ (Action-orientated and behavioral coaching)

ผู้รับการสอนแนะอาจต้องการรับการสอนแนะเพราะต้องการตัดสินใจหรือเปลี่ยนแปลงลักษณะของพฤติกรรมของตนเอง การสอนแนะสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มุ่งเน้นลักษณะเฉพาะและวิธีการปฏิบัติ กลุ่มเล็ก ผู้สอนแนะต้องคิดค้นวิธีใหม่ๆ เพื่อควบคุมการกระทำและความเคยชินใหม่ของผู้รับการสอนแนะ โดยลักษณะการสอนแนะเชิงพฤติกรรม มีดังนี้

1) การสอนแนะเชิงพฤติกรรมที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ GROW or/and T-GROW (Whitmore, 2012) มีรายละเอียดดังนี้

1. การجيعยบ (Encouraging silence) การฟังและการสังเกตความเปลี่ยนแปลงของสีหน้า ท่าทาง สายตาของผู้รับการสอนแนะ

2. การใช้คำถามลึกซึ้ง (Going deeper with question) คำถามจะช่วยให้ผู้รับการสอนแนะได้พัฒนาความตระหนักในตนเอง มุมมอง รวมไปถึงการเปลี่ยนพฤติกรรมและความคิดระยะยาว เช่น คุณรู้สึกอย่างไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้น คุณแก้ปัญหากับเรื่องที่เกิดขึ้นได้อย่างไรบ้าง เป็นต้น

Whitmore (2012) ได้กล่าวไว้ว่า GROW Model เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเน้น กระตุ้น และเพิ่มศักยภาพภายในของผู้รับการสอนแนะผ่านบทสนทนาด้วยการใช้เทคนิคการตั้งคำถามอย่างเป็นลำดับกับผู้รับการสอนแนะที่เรากำลังสอนแนะ โดยมี 4 ประเด็น คือ

1. G (goal): การสนทนาเพื่อให้ผู้รับการสอนแนะสามารถกำหนดเป้าหมายได้อย่างชัดเจน

2. R (reality): การสนทนาเพื่อค้นหาความจริงในตัวของผู้รับการสอนแนะ โดยเจาะลึกในประเด็นที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้จนกระทั่งทั้งผู้สอนแนะและผู้รับการสอนแนะได้เห็นภาพเป้าหมายที่ผู้รับการสอนแนะต้องการอย่างชัดเจน

3. O (options): การสนทนาเพื่อให้ผู้รับการสอนแนะคิดหาแนวทางที่เป็นทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การสนทนาขั้นนี้จะเป็นการฝึกให้ผู้รับการสอนแนะได้คิดและพิจารณาหาช่องทางหรือทางเลือกต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา

4. W (will หรือ Way forward): การสนทนาเพื่อให้ผู้รับการสอนแนะได้มองเห็นผลที่จะเกิดขึ้นจากการหาทางเลือก บอกริวิการ ขั้นตอน ระยะเวลาและแนวทางต่าง ๆ ด้วยตัวของผู้รับการสอนแนะเอง และเมื่อผู้สอนแนะพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้รับการสอนแนะได้ทางออกที่ดีที่สุดแล้ว ผู้สอนแนะจะสนทนาและใช้คำถามสุดท้าย คือ คำถามเพื่อให้ผู้รับการสอนแนะสรุปเรื่องราวทั้งหมดที่ได้คุยกันมา ตั้งแต่เป้าหมายที่ต้องการข้อเท็จจริง และทางเลือกที่คิดไว้ จากนั้นก็ให้ไปดำเนินการตามที่ได้ตกลงกันไว้

ในการสอนแนะแต่ละครั้งผู้สอนแนะอาจใช้ SMART Model ร่วมกับการสอนแนะและมีการสร้างบรรยากาศที่ดีร่วมกันระหว่างผู้สอนแนะกับผู้รับการสอนแนะ ทำให้ผู้รับการสอนแนะยอมรับและเชื่อมั่นในตัวของผู้สอนแนะด้วยการหาวิธีการที่จะครองใจ (Rapport) หรือสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับการสอนแนะ ทำให้ผู้รับการสอนแนะได้หัวข้อที่เหมาะสม เห็นผลลัพธ์ที่ต้องการ สามารถสร้างเป้าหมาย (Goal setting) ได้ด้วยตัวเอง ทำให้ได้ข้อซึ่งเกิดความรู้สึกที่ดีหรือพึงพอใจกับเป้าหมายที่กำหนดขึ้น ดำเนินการสอนแนะจนทำให้ผู้รับการสอนแนะบรรลุผลตามเป้าหมายของตนเอง ดังที่ (Mihiotis & Argirou, 2016) ได้กล่าวว่า องค์การใดก็ตาม หากมีความตระหนักและเห็นคุณค่าของการสอนแนะ รู้และเข้าใจว่าการสอนแนะคืออะไร สามารถจัดหาสอนแนะที่ดีมีคุณภาพ จะยิ่งส่งเสริมสนับสนุนให้การสอนแนะดำเนินการได้อย่างแข็งแกร่งในทุกด้านของขั้นตอนการสอนแนะ ทำให้ผู้เข้ารับการสอนแนะสามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการสอนแนะได้อย่างสูงสุด

2) การใช้วิธีการทางจิตวิทยาในการสอนแนะ (Using psychological in coaching) ก่อให้เกิดสายสัมพันธ์ที่ดี การวิเคราะห์พฤติกรรม ความเชื่อ ความรู้สึก ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้

3) การสอนแนะแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer coaching) ได้มีนักวิชาการได้นิยามเกี่ยวกับการชี้แนะแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ดังนี้

Robbins (1991) กล่าวว่า การสอนแนะด้วยวิธีนี้มีหลายวิธี ตามวิธีการวางแผนและกำหนดการสอนแนะแบบเพื่อนช่วยเพื่อน Joyce and Showers (1982) ได้เสนอแนวคิดและกระบวนการสอนแนะแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer coaching) ไว้ว่า ให้การปฏิบัติงานประจำวันมีการพัฒนาครูรวมอยู่ด้วย อีกทั้งยังควรมียุทธศาสตร์ความรู้ และทักษะที่สำคัญ มีการปฏิบัติอย่างแท้จริง รวมทั้งการกำกับติดตามผลจะก่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในอาชีพครูได้

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดการสอนแนะในรูปแบบการสอนแนะเชิงพฤติกรรมที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ (GROW Model) ของ Whitmore (2012) เนื่องจาก GROW Model นั้นเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเน้น กระตุ้นและเพิ่มศักยภาพภายในของผู้รับการสอนแนะ โดยผ่านบทสนทนาด้วยการใช้เทคนิคการตั้งคำถามซึ่งเหมาะกับนักศึกษาครูเพราะจะส่งเสริมให้เกิดการคิดวิเคราะห์ การหามุมมองที่ดีในการตัดสินใจ เป็นเทคนิคที่ปลดปล่อยศักยภาพผู้รับการสอนแนะได้มากที่สุด (ณัฐรดา เจริญสุข สุรินทร์ ชุมแก้ว และเกษราภรณ์ สุดตาพงศ์, 2559) ซึ่งจากการศึกษาในปัจจุบันพบว่า การสอนแนะมีการใช้อย่างกว้างขวางและเป็นที่ยอมรับในวงการกีฬาและการพยาบาล แต่มีการศึกษาน้อยมากกับนักศึกษาครู เนื่องจากแนวคิดนี้ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลของโปรแกรมการสอนแนะเชิงบวกโดยใช้รูปแบบ GROW Model เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

กระบวนการสอนแนะ

กระบวนการสอนแนะนั้นมีหลากหลายรูปแบบและขั้นตอนที่แตกต่างกันออกไป (วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล, 2562) เป็นหลักเนื่องจากมีความเหมาะสมกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไว้ดังนี้

1. Feed - up การให้ข้อมูลเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้เป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ที่เน้นแรงจูงใจภายใน รวมทั้งการสร้างแรงบันดาลใจ Passion ในการเรียนรู้ความสนใจใคร่รู้ ก่อนที่จะเริ่มเข้าสู่การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้การ Feed-up ที่ดีจะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ผู้เรียน

ใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ จากการที่ผู้เรียนมีแรงจูงใจแรงบันดาลใจ และ Passion ในการเรียนรู้

2. Power questions การใช้พลังคำถามเป็นการตั้งคำถามเชิงลึกในองค์ความรู้ที่เป็น main concept ของการเรียนรู้ หรือสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแม่นยำ เพื่อให้ผู้เรียนมีเป้าหมายว่าเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว จะต้องตอบคำถามของผู้สอนให้ได้ ซึ่งการตอบคำถามได้ของผู้เรียนนั้น จะเป็นสิ่งสะท้อนว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้แล้ว

3. Acting and Checking การประเมินผู้เรียนเป็นการเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ (learning processes) ที่หลากหลายและเหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และพร้อมกันนี้ผู้สอนตรวจสอบกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการสังเกตการปฏิบัติการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้คำชี้แนะคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

4. Feedback การให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน ภายหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นจุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการสะท้อนผลการประเมินให้ผู้เรียนมองเห็นว่าตนเองเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร

5. Feed - forward การให้ข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ต่อยอดเป็นการชี้แนะหรือแนะนำผู้เรียนให้ไปเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ต่อยอดจากการเรียนรู้ในครั้งนี้ เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรากฐานของการเป็นนักสร้างสรรค์นวัตกรรมในอนาคต

6. Lesson learned การถอดบทเรียนเป็นการให้ผู้เรียนสะท้อนคิดสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ตลอดจนการตรวจสอบกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ระดับความสำเร็จของการเรียนรู้ของตนเอง วิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงตนเอง ตลอดจนการกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ที่มีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างเหมาะสมกับระดับความสามารถของตนเอง ซึ่งการถอดบทเรียนจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง (Transform) กระบวนการคิดและพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

2.3 การสอนแนะผสมจิตวิทยาเชิงบวก (Positive psychology coaching)

จิตวิทยาเชิงบวกเป็นหัวใจของการสอนแนะ ตามที่ (Kauffman, 2006) ได้กล่าวว่า จิตวิทยาเชิงบวก เป็นศาสตร์ที่เป็นหัวใจของการสอนแนะ เนื้อหาของการวิจัยเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิง

บวกเป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่า การฝึกอบรมด้วยการสอนแนะ เป็นมุมมองที่มีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ เป็นความเชื่อที่ว่าทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวกและการวิจัย จะช่วยเป็นขาที่อยู่บนวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ในสาขาของการสอนแนะที่ทำให้การสอนแนะสามารถยืนหยัดได้อย่างมั่นคง Seligman, Steen, Park, and Peterson (2005) ได้กล่าวว่า การสอนแนะที่มีจิตวิทยาเชิงบวกเป็นฐาน แสดงให้เห็นว่ามีประสิทธิภาพมากจากการเกิดผลกระทบที่ยั่งยืน ตามที่ (Biswas-Diener & Dean, 2007) ได้สรุปว่าการสอนแนะด้วยจิตวิทยาเชิงบวกเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ และมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในอนาคต มีคำตอบไปสู่สิ่งที่มืออาชีพสนับสนุนช่วยเหลือด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น ในรูปแบบของการสอดแทรกที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์และประเมินได้ มันเป็นเรื่องง่ายที่จะเสนอให้ผู้รับการสอนแนะ และองค์กร เพราะน่าสนใจและสำคัญมาก จิตวิทยาเชิงบวกมีความสมบูรณ์แบบเหมาะสำหรับการสอนแนะ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสอนแนะด้วยการแนะนำเนื้อหาที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จ จุดแข็งและประเด็นเชิงบวกอื่น ๆ และผลลัพธ์ นอกจากนั้นจิตวิทยาเชิงบวกเป็นหลักการ ทฤษฎีที่ใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จึงสามารถทำให้เป็นที่ยอมรับของทุกคน โดยไม่ต้องยึดกับพื้นฐานแนวคิดเชิงทฤษฎีเดิม การสอนแนะด้วยจิตวิทยาเชิงบวก (Positive psychology coaching) เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่มีหลักการ และกำลังมีความก้าวหน้าขึ้นในปัจจุบัน

ความสำคัญของการสอนแนะด้วยจิตวิทยาเชิงบวก (Biswas-Diener & Dean, 2007) ได้เสนอว่า จิตวิทยาเชิงบวกมีธรรมชาติที่เหมาะสมกับการสอนแนะ เพราะทั้งสองเรื่องนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่ามนุษย์ต้องการมีสุขภาพพื้นฐานที่ดี เต็มไปด้วยความคิดริเริ่มและสามารถแก้ปัญหาได้ดี และมีแรงจูงใจที่ต้องการจะก้าวหน้า ยิ่งไปกว่านั้นเพราะจิตวิทยาเชิงบวก เป็นแนวทฤษฎีที่สร้างขึ้นบนพื้นฐานของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ที่ประกอบด้วยคุณค่าหลายอย่างของการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ที่มีตัวอย่างในวงกว้างและสามารถวิจัยซ้ำในข้อค้นพบจากการวิจัย ส่วนความสำคัญของจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อการสอนแนะนั้น ในเกือบทุกกรณีเราเห็นว่าการใช้จิตวิทยาเชิงบวก เป็นได้มากกว่าการเป็นเพียงแค่เครื่องมือในกล่องเครื่องมือของมืออาชีพ จิตวิทยาเชิงบวกเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและการทำงาน ที่ส่งผลกระทบต่อคนในแบบที่นำภาคภูมิใจ (Biswas-Diener & Dean, 2007) กล่าวว่า การใช้จิตวิทยาเชิงบวกมีความสมเหตุสมผลสำหรับสอนแนะ สำหรับหลายท่านแม้ว่าจิตวิทยาเชิงบวกเป็นชื่อที่เพิ่งเกิดใหม่ แต่ได้นำมาใช้มานานหลายปีแล้ว ผู้สอนแนะหลายคนได้มีจุดเน้นแบบดั้งเดิมในการสร้างจุดแข็งของลูกค้า และมองหาประสบการณ์ความสำเร็จที่ผ่านมามากกว่าความล้มเหลว เป็นเสมือนแผนที่เส้นทาง (Road map) สำหรับอนาคต

สรุปได้ว่าการสอนแนะด้วยจิตวิทยาเชิงบวกจึงหมายถึง โปรแกรมการพัฒนา ศักยภาพของนักศึกษาครู เป็นการกระตุ้น ชี้นำและพัฒนาในการทำงานของนักศึกษาครูเพื่อให้ เกิดทักษะใหม่ พัฒนาทักษะเดิม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยมีสมมติฐานที่ว่าผู้เรียน ต้องการมีคุณภาพพื้นฐานที่ดี เต็มไปด้วยความคิดริเริ่มและสามารถแก้ปัญหาได้ดี และมีแรงจูงใจที่ ต้องการจะเติบโตก้าวหน้าในการเรียน การทำงานและการประกอบอาชีพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาเท่านั้น ดังนี้

งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาการสอนแนะในบริบทโรงเรียน และอาชีวศึกษา ดังเช่นการศึกษาของกานต์สุตา ประกาศวุฒิสาร (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการ นิเทศการสอนแบบบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านกลยุทธ์การสอนงาน ของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบการนิเทศการสอน ได้แก่ บุคคลที่ เกี่ยวข้อง การนิเทศ กลยุทธ์การสอนงาน การโค้ชโดยใช้คำถาม GROW Model วิธีการนิเทศ และ การประเมินผลนั้นพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านความสามารถใน การใช้คำถาม GROW Model นั้นมีการใช้ข้อคำถามปลายเปิดอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้ นักศึกษาฝึกสอนสามารถคิดหาทางแก้ไขปัญหา และพัฒนางานได้ด้วยตนเอง เช่นเดียวกับการ ศึกษาของธนา ฐศิริวรรณ (2562) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการชี้นำเพื่อส่งเสริมการ จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครู ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการใช้รูปแบบการชี้นำครูมี ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบฯ ดังกล่าวทุกคน สำหรับ การศึกษาผลของโปรแกรม ดังการวิจัยของธนวัฒน์ ศรีไพโรจน์ (2561) ที่ทำการศึกษาด้านอิทธิพล ของโปรแกรมการโค้ชการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อสมรรถนะของครูผู้สอนเพื่อ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของผู้เรียน สำหรับผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based learning) ประกอบด้วยทักษะการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา (Critical thinking and problem solving skill) ทักษะการ ทำงานร่วมกัน (Collaborative skill) ทักษะการสื่อสาร (Communicative skill) และทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creative and innovative skill) ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนที่ ได้รับโปรแกรมมีสมรรถนะดีกว่าครูผู้สอนที่ไม่ได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานจากครูผู้สอนที่ได้รับโปรแกรมการ โค้ชจะมีพัฒนาการทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมทั้ง 4 ด้านดีกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้

โดยใช้โครงงานเป็นฐานจากครูผู้สอนที่ไม่ได้รับโปรแกรมการโค้ช และการศึกษาของสุรินทร์ บุญสนอง and สุราษฎร์ พรหมจันทร์ (2560) ที่ทำการพัฒนาการโค้ชเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า การพัฒนาโค้ชในสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความสามารถในการสอนงานแก่ครูผู้สอน ช่วยส่งเสริมครูผู้สอนให้สามารถในการเตรียมการสอน การปฏิบัติการสอน การวัดและประเมินผลการสอนที่เน้นสมรรถนะวิชาชีพเป็นกระบวนการที่สามารถนำไปขยายผลในสถานศึกษาอาชีวศึกษาต่อไปได้ สำหรับการศึกษาการโค้ชในบริบทของมหาวิทยาลัย ดังเช่น การศึกษาของดวงหทัย โฮมไชยะวงศ์ (2557) ที่ทำการวิจัยการพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษาครู ซึ่งได้ทำการทดลองกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า แบบแผนการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษาครู ชื่อว่า 3P-CA Model นั้นมีประสิทธิภาพที่ดี และช่วยพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้ คุณลักษณะเฉพาะของครูประถมศึกษาสูงขึ้น จากระดับปานกลางเป็นระดับมากและมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ จากการศึกษาของ Wang and Lu (2020) ได้พบว่า โปรแกรมการโค้ชช่วยพัฒนานิสัยการเรียนรู้ในเชิงบวกของนักศึกษาระดับวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น โดยประเด็นที่สำคัญของการพัฒนานิสัยการเรียนรู้ คือ การตรวจสอบตนเอง การสะท้อนผลการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และการร่วมมือกันเรียนรู้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Kraft, Blazar, and Hogan (2018) ที่ได้ทำการศึกษาผลของการโค้ชสำหรับครู พบว่า ครูสามารถออกแบบการเรียนการสอนได้ดีขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพิ่มขึ้น

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่ได้กล่าวมาพบว่า งานวิจัยการสอนแนะด้วยจิตวิทยาเชิงบวกที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานั้นส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาครูผู้สอนทั้งในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา นักศึกษาครู และอาจารย์นิเทศก์ แต่ยังไม่มียานวิจัยไทยที่ได้ทำการศึกษาการสอนแนะด้วยจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อพัฒนา หรือส่งเสริมความฉลาดทางสังคมให้กับนักศึกษาครูแต่อย่างใด

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

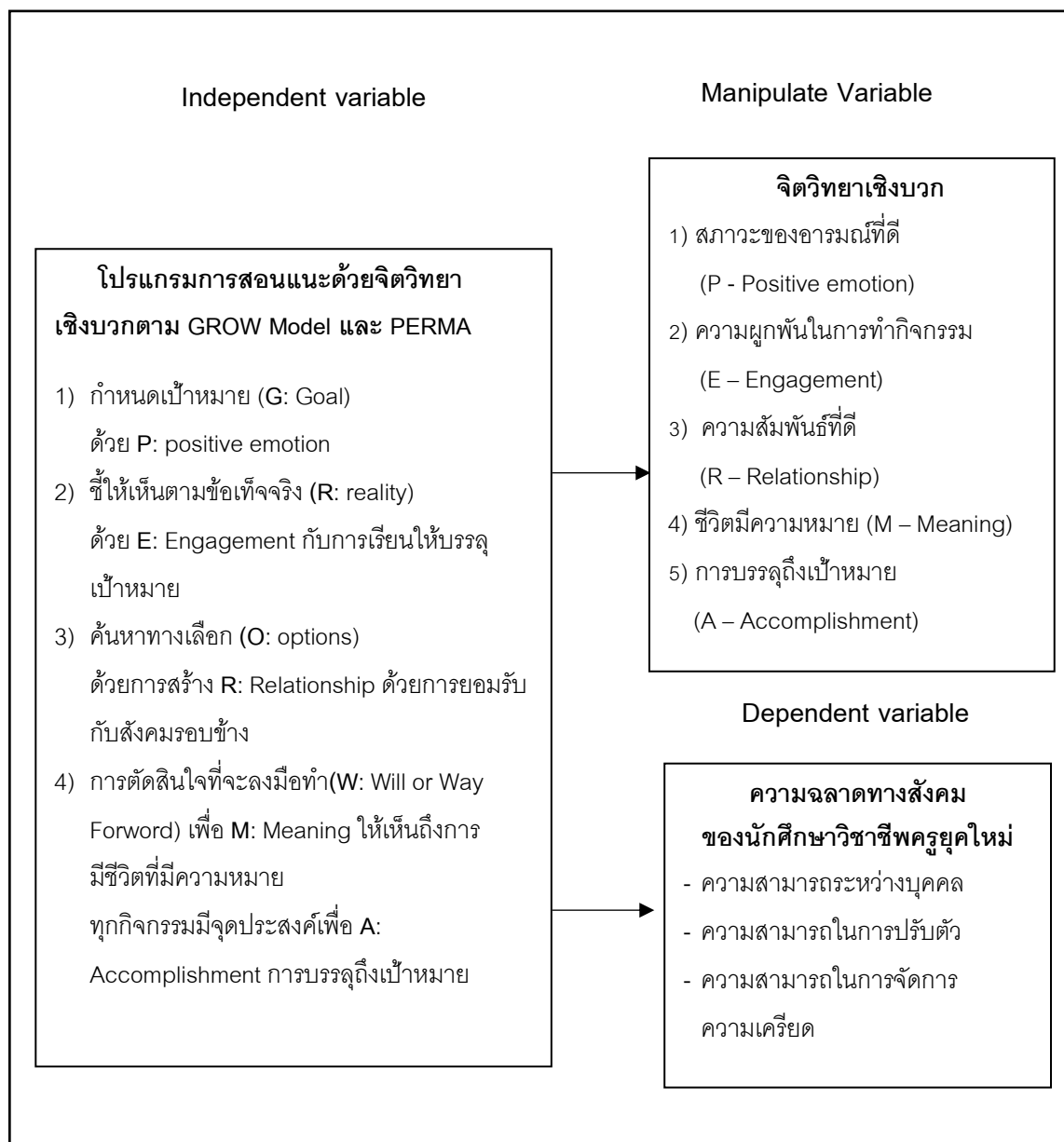
วิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมการสอนแนะสถานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่นี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิด GROW Model ของ Whitmore (2012) ซึ่งเป็นโมเดลที่มีการวิเคราะห์ค้นหาปัญหา กำหนดเป้าหมาย หาแนวทางในการพัฒนาร่วมกัน GROW Model เป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่ายและได้รับความนิยมมาใช้ในการสอนแนะ และใช้

แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก PERMA Model ของ Seligman (2012) เพื่อมาผสานทุกขั้นตอนของการสอนแนะ จึงนำมาสู่โปรแกรมการสอนแนะผสานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครู ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

53571049

SWU iThesis gs621150029 dissertation / recv: 14052567 21:39:32 / seq: 35

4. สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกมีความฉลาดทางสังคมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกทั้งในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลมีความฉลาดทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม

5. นิยามเชิงปฏิบัติการ

โปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวก หมายถึง ชุดกิจกรรมที่มีการผสมผสานแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกตามแบบ PERMA และ GROW Model มาบูรณาการกัน โดยใช้เทคนิคการสอนแนะด้วยหลักจิตวิทยาเชิงบวกที่เน้นการพัฒนาศักยภาพของบุคคล เป็นการกระตุ้น ชี้แนะและพัฒนาในการทำงานของบุคคลเพื่อให้เกิดทักษะใหม่ พัฒนาทักษะเดิม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งในการวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้การสอนแนะหรือโค้ชเป็นกลุ่ม (Team coaching) เนื่องจากการโค้ชเป็นกลุ่มนั้นเหมาะสำหรับกลุ่มที่มีเป้าหมายร่วมกัน ประเด็นปัญหา สถานการณ์ที่พบจะมีความคล้ายกัน ส่งผลให้เกิดการต่อยอดความคิดกันได้มากขึ้น กลุ่มจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Pavlovic, 2021) ซึ่งจำนวนคนในกลุ่มไม่ควรมากเกินไปเพราะจะส่งผลต่อความมุ่งมั่นเป้าหมาย และวิธีการในการโค้ชเป็นกลุ่ม (Katzenbach & Smith, 1993) การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการโค้ช 1 ครั้ง คือ 45 – 60 นาที โดยจำนวนสมาชิกของการโค้ชเป็นกลุ่มคือ 10 คน ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้รูปแบบ GROW Model ในการพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครู โดยมีขั้นตอนคือ 1) Goal คือ การตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายในการสอนแนะในวันนี้ เช่น สิ่งที่สำคัญที่สุดในการคุยกันวันนี้ นักศึกษาคิดว่าเป็นอะไร 2) Reality คือ การตั้งคำถามเพื่อให้ทราบข้อมูลจากสถานการณ์จริงที่มุ่งเน้นถึงประเด็นที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ เช่น ความยุ่งยากของสิ่งที่เกิดขึ้นคืออะไร อุปสรรคที่นักศึกษาพบคืออะไรบ้าง 3) Option คือ คำถามเพื่อให้ผู้ที่ได้รับการสอนแนะคิดหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในประเด็นที่ต่างออกไป เช่น มีทางเลือกอะไรบ้าง หากมีโอกาสทำให้สถานการณ์มันดีขึ้น นักศึกษาจะอย่างไร 4) Way forward หรือ Will คือ การใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้ผู้รับการสอนแนะได้ระบุถึงขั้นตอน วิธีการ ระยะเวลา รวมถึงแนวทางปฏิบัติ เช่น จะลงมือทำอะไรบ้างเพื่อให้แก้ไขปัญหานี้ได้ คิดว่าจะทำเมื่อไหร่

จิตวิทยาเชิงบวก หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักศึกษาครูในการดำเนินชีวิต โดยแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 5 ด้าน (Seligman, 2012) ได้แก่

- 1) สภาวะของอารมณ์ที่ดี (P - Positive emotion) หมายถึง ความรู้สึกและอารมณ์ที่มีผลดีต่อบุคคล เช่น ความสุข ความเพลิดเพลิน ความตื่นเต้น ความพอใจ ความภาคภูมิใจ

2) ความผูกพันในการทำกิจกรรม (E – Engagement) เป็นความรู้สึกเพลิดเพลินกับการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการใช้ทักษะความสามารถที่มีความท้าทาย มีความต้องการที่จะทำให้กิจกรรมนั้นบรรลุเป้าหมาย

3) ความสัมพันธ์ที่ดี (R – Relationship) เป็นความรู้สึกได้รับการยอมรับจากสังคมรอบข้าง ได้แก่ การประกอบอาชีพ ครอบครัว และอื่น ๆ

4) การรู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย (M – Meaning) เป็นการค้นหาความหมายของชีวิต และการเรียนรู้ว่ามีอะไรที่ยิ่งใหญ่กว่าตน เพื่อช่วยให้พยายามทำตามเป้าหมาย

5) การบรรลุถึงเป้าหมาย (A – Accomplishment) เป็นการสร้างความสำเร็จ และความเชี่ยวชาญให้บรรลุตามเป้าหมายความต้องการที่ตั้งไว้อย่างเป็นรูปธรรม

การวัดจิตวิทยาเชิงบวกผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากนิยามเชิงปฏิบัติการตามแนวคิด PERMA ของ Seligman (2012) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน จนถึงจริงที่สุดให้ 5 คะแนน จนถึง ผู้ที่ตอบได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่มีจิตวิทยาเชิงบวกสูงกว่าผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยกว่า

ความฉลาดทางสังคม หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาครูในการทำความเข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่น การให้ความสนใจผู้อื่น การรับรู้ทางสังคม ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคล และความสามารถในการคำนึงถึงผู้อื่น โดยวัดจากองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม 3 ด้าน ตามแนวคิดของ Bar-On (2005) ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal Component) ได้แก่ 1) การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy-EM) เป็นความสามารถในการรับรู้เข้าใจและชื่นชมกับผู้อื่น ไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น แสดงความใส่ใจและเข้าไปเกี่ยวข้องได้ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship-IR) เป็นความสามารถในการสร้างและรักษาสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน การรับรู้อารมณ์ ความรู้สึก และ 3) การรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility-SR) เป็นความสามารถในการให้ความร่วมมือ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสำนึกต่อสังคม

2. องค์ประกอบด้านความสามารถในการปรับตัว (Adaptability component) ได้แก่ 1) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving) เป็นความสามารถในการหาสาเหตุของปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหา และทำให้การแก้ปัญหานั้นลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การทดสอบความจริง (Reality test) เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ สถานการณ์ที่เคย

ขึ้นมาในอดีตและปัจจุบัน โดยยึดหลักความเป็นจริง และ 3) การยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นความสามารถในการปรับตัวของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลง

3. องค์ประกอบด้านการจัดการกับความเครียด (Stress management) ได้แก่ 1) การอดทนกับความเครียด (Stress tolerance-ST) คือ ความสามารถในการทนต่อเหตุการณ์สถานการณ์ที่ตึงเครียดได้ และ 2) การควบคุมแรงกระตุ้น (Impulse control) คือ ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตนเองจนเกิดเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

การวัดความฉลาดทางสังคม พัฒนาขึ้นจากนิยามเชิงปฏิบัติการและปรับปรุงจากแบบวัดของ Bar-On (2005) ประกอบด้วย ข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ ซึ่งวัดครอบคลุมองค์ประกอบความฉลาดทางสังคมตามนิยามเชิงปฏิบัติการทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ข้อ 1.1 – 1.6, 2) ด้านความสามารถในการปรับตัว ข้อ 2.1 – 2.6 และ 3) ด้านการจัดการกับความเครียด ข้อ 3.1 – 3.6

โดยแบบวัดความฉลาดทางสังคมนี้มีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน จนถึงจริงที่สุดให้ 5 คะแนน จนถึง ผู้ที่ตอบได้คะแนนสูงกว่า แสดงว่าเป็นผู้ที่มีความฉลาดทางสังคมสูงกว่าผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยกว่า

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลของโปรแกรมการสอนแนะแผนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครุยุคใหม่ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบแผน Randomize pretest-posttest follow-up design (ชูศรี วงศ์รัตนนะ และ งามอาจ นัยพัฒน์, 2551) โดยมีการประเมิน ติดตามผล (Follow up) ด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการทำการสนทนากลุ่ม (Focus group) นักศึกษาที่ผ่านโปรแกรมฯ (จำเนียร จวงตระกูล, 2561) เพื่อดูความคงทนและสนับสนุนประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครุยุคใหม่ที่เข้าร่วมโปรแกรมเมื่อสิ้นสุดโปรแกรมโดยเว้นระยะเวลา 4 สัปดาห์ ดังมีแบบแผนการวิจัยดังนี้

Random assignment	Group	Intervention	Posttest	Follow-up
R	A	(	X	O
	B	(		O

R = การจำแนกเข้ากลุ่ม

A = กลุ่มทดลอง

B = กลุ่มควบคุม

O = ไม่ได้รับการจัดกระทำตามโปรแกรมการสอนแนะแผนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครุยุคใหม่

X = โปรแกรมการสอนแนะแผนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครุยุคใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งนักศึกษาเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งประกอบด้วย 3 สาขาวิชาเอก ได้แก่ วิทยาศาสตร์ทั่วไป คณิตศาสตร์ และ

คอมพิวเตอร์ศึกษา และ 2) กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย 3 สาขาวิชาเอก ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา รวมจำนวน 180 คน

กลุ่มตัวอย่าง

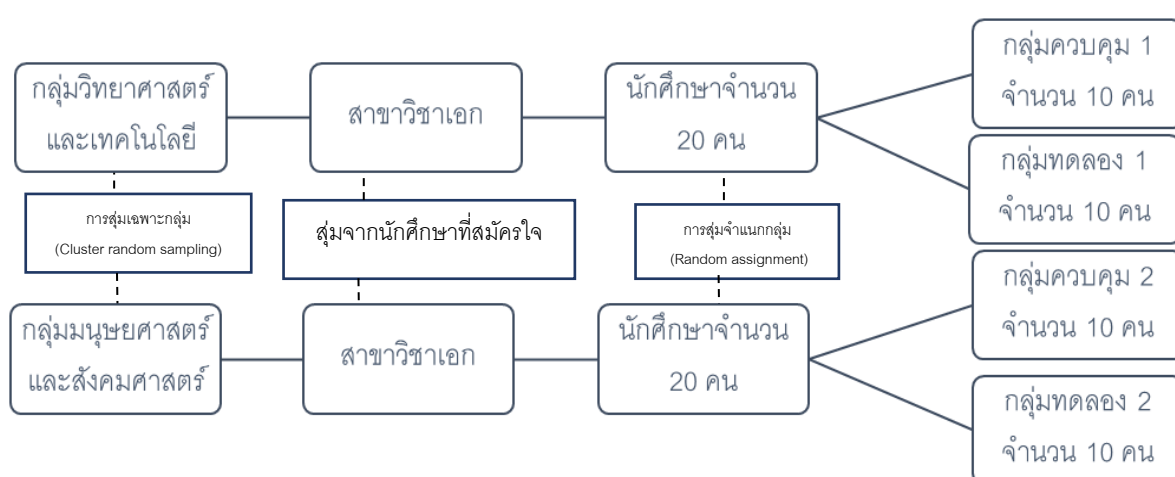
กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two - stage sampling) โดยเริ่มจากการคัดเลือกสาขาวิชาเอกทั้งกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) กลุ่มละ 1 สาขาวิชาเอก รวมเป็น 2 สาขาวิชาเอก มีจำนวนนักศึกษารวม 40 คน จากนั้นคัดเลือกนักศึกษาจากสาขาวิชาเอกด้วยวิธีการจำแนกเข้ากลุ่ม (Random assignment) (ชูศรี วงศ์รัตนนะ และ งามอาจ นัยพัฒน์, 2551) สาขาละ 20 คนเพื่อคัดเลือกนักศึกษาเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำนวนสาขาเท่า ๆ กัน สาขาละ 10 คน เข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งมี 2 สาขา จึงทำให้ได้กลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน

เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. เป็นนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2. มีความสนใจและมีความพร้อมในการเข้าร่วมการวิจัย

ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Sampling) ตามขั้นตอนดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage sampling)

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage sampling) โดยเริ่มจากการคัดเลือกสาขาวิชาเอกทั้งกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ด้วยวิธีการสุ่มเฉพาะกลุ่ม (Cluster random sampling) กลุ่มละ 1 สาขาวิชาเอก รวมเป็น 2 สาขาวิชาเอก

ขั้นที่ 2 กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก โดยการสุ่มจากนักศึกษาจากแต่ละกลุ่มที่ได้มาจากการสุ่มในขั้นที่ 1 โดยเป็นนักศึกษาที่มีคะแนนความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่อยู่ในระดับต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และเป็นผู้ที่มีสมาธิ มีความพร้อมในการเข้าร่วมโปรแกรมเสร็จสิ้น สาขาละ 20 คน รวมเป็นจำนวน 40 คน

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยวิธีการสุ่มแบบจำแนกกลุ่ม (Random assignment) ประกอบด้วย กลุ่มทดลอง 1 จำนวน 10 คน กลุ่มทดลอง 2 จำนวน 10 คน กลุ่มควบคุม 1 จำนวน 10 คน และกลุ่มควบคุม 2 จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดความฉลาดทางสังคม

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบวัดความฉลาดทางสังคมของ Bar-On (2005) เพื่อให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบวัด ซึ่งมีลักษณะเป็นการตรวจสอบรายการ (Check list) เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ สาขาวิชา

ตอนที่ 2 ความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ เป็นแบบวัดลักษณะแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) แบบ 5 ระดับ ความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal component) จำนวน 6 ข้อ 2) ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability component) จำนวน 6 ข้อ และ 3) การจัดการกับความเครียด (Stress management) จำนวน 6 ข้อ รวมจำนวน 18 ข้อ โดยกำหนดความหมายแต่ละระดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษาน้อยที่สุดหรือไม่จริง
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษาน้อย
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษามาก
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษามาก

5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษามากที่สุด โดยมีตัวอย่างข้อคำถามดังนี้

ตาราง 1 ตัวอย่างแบบวัดความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

องค์ประกอบ ความฉลาดทางสังคม	ข้อคำถาม	ระดับการรับรู้ ที่ตรงกับความ เป็นจริงที่ปรากฏ กับท่าน				
		1	2	3	4	5
1) ความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal component)						
การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy-EM)	ฉันรู้สึกว่าเป็นเรื่องยากในการเข้าใจผู้อื่น					
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship-IR)	ฉันสามารถถ่ายทอดความรู้สึกออกมาทางสีหน้า แววตาได้เป็นอย่างดีในตอนที่พูดคุยกับผู้อื่น					
การรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility-SR)	ถ้าฉันไม่เห็นด้วยกับสิ่งใดฉันจะแสดงออกให้ผู้อื่นรับรู้ทันที					
2) ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability Component)						
ทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving)	ฉันสามารถปรับตัวเองให้เข้าได้กับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ได้					
การทดสอบความจริง (Reality test)	ฉันสามารถนำสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตมาใช้เป็นบทเรียนในปัจจุบัน					
3) การจัดการกับความเครียด (Stress management)						
การอดทนกับความเครียด (Stress tolerance-ST)	ฉันมักรับมือไม่ได้เมื่อพบสถานการณ์ที่กดดัน					
การควบคุมแรงกระตุ้น (Impulse control)	เป็นเรื่องยากมากที่ฉันจะปิดบังอารมณ์ทางลบของตนเองได้					

2.1 ตรวจสอบข้อคำถามที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของงานวิจัย และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างเครื่องมือวัดจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content

validity) รวมถึงการตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้ภาษา โดยหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Index of item objective congruence) ดังนี้

- 1 หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผลคะแนนที่ได้ ข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์ได้ทำการปรับปรุงจนผ่านเกณฑ์ค่าคะแนนดัชนีความสอดคล้อง และดำเนินการขั้นต่อไป โดยกำหนดให้เกณฑ์ความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับโครงสร้างและนิยามที่ต้องการ (อรพินทร์ ชูชม, 2545) โดยในแบบวัดฉบับนี้มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.8 – 1.0

2.3 นำแบบวัดที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 30 ชุด ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.4 หาความเชื่อมั่นของแบบวัดความฉลาดทางสังคมด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟาที่ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมากกว่า 0.7 จึงถือว่าแบบวัดมีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ โดยในการวิจัยครั้งนี้แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .87

2.6 จัดทำข้อคำถามที่ผ่านการปรับปรุง เพื่อใช้เป็นแบบวัดสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

2. แบบวัดจิตวิทยาเชิงบวก

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก คือ PERMA Model โดย Seligman (2012) มาใช้เป็นขอบเขตในการสร้างแบบวัดจิตวิทยาเชิงบวกขึ้น เพื่อให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

แบบวัดจิตวิทยาเชิงบวก เป็นแบบวัดลักษณะแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) แบบ 5 ระดับ แบบวัดจิตวิทยาเชิงบวก แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) อารมณ์เชิงบวก (Positive emotions) จำนวน 4 ข้อ 2) การมีจิตผูกพัน (Engagement) จำนวน 4 ข้อ 3) ความสัมพันธ์ (Relationship) จำนวน 4 ข้อ 4) ความหมายในชีวิต (Meaning) จำนวน 4 ข้อ และ 5) ความสำเร็จ (Accomplishment) จำนวน 4 ข้อ รวมจำนวน 20 ข้อ โดยกำหนดความหมายแต่ละระดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษาน้อยที่สุดหรือไม่จริง
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษาน้อย
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษานปานกลาง
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษามาก
- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษามากที่สุด
- โดยมีตัวอย่างข้อคำถามดังนี้

ตาราง 2 ตัวอย่างแบบวัดจิตวิทยาเชิงบวก

PERMA Model	ข้อคำถาม	ระดับการรับรู้ที่ตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับท่าน				
		1	2	3	4	5
1) อารมณ์เชิงบวก (Positive emotions)	ฉันเชื่อว่าถึงจะเจอเรื่องไม่ดีบ้าง แต่ชีวิตคนเราก็เป็นแบบนี้ ฉันคิดเพียงแค่ว่าใช้ชีวิตให้หมดไป ในแต่ละวันเท่านั้น					
2) การมีจิตผูกพัน (Engagement)	หากได้ทำในสิ่งที่ฉันรู้สึกสนุก เวลาจะผ่านไปอย่างรวดเร็ว เมื่อฉันต้องทำในสิ่งที่ไม่ถนัด ฉันมักขาดความกระตือรือร้น					
3) ความสัมพันธ์ (Relationship)	เวลาฉันไม่สบายใจ ฉันพบว่าไม่มีใคร อยู่เคียงข้างฉัน ฉันเต็มใจที่จะให้เวลากับผู้อื่นหากเขาต้องการ					
4) ความหมายในชีวิต (Meaning)	ฉันได้ใช้เวลาในแต่ละวันอย่างคุ้มค่ามากที่สุด ฉันขาดเป้าหมายในการใช้ชีวิต					
5) ความสำเร็จ (Accomplishment)	ฉันมักนับความสำเร็จของฉันทุกครั้งเพื่อเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ ฉันมักไปถึงเป้าหมายช้าเมื่อเทียบกับเพื่อน รุ่นเดียวกัน					

3.1 ตรวจสอบข้อคำถามที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของงานวิจัย และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างเครื่องมือวัดจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) รวมถึงการตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้ภาษา โดยหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Index of item objective congruence) ดังนี้

- 1 หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.2 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผลคะแนนที่ได้ ข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์ได้ทำการปรับปรุงจนผ่านเกณฑ์ค่าคะแนนดัชนีความสอดคล้อง และดำเนินการขั้นต่อไป โดยกำหนดให้เกณฑ์ความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับโครงสร้างและนิยามที่ต้องการ (อรพินทร์ ชูชม, 2545) โดยในแบบวัดฉบับนี้มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.8 – 1.0

3.3 นำแบบวัดที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 30 ชุด ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.4 หาความเชื่อมั่นของแบบวัดด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟาที่ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมากกว่า 0.7 จึงถือว่าแบบวัดมีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ โดยในการวิจัยครั้งนี้แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95

3.5 จัดทำข้อคำถามที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว เพื่อใช้เป็นแบบวัดสำหรับการวิจัยครั้งนี้

3. โปรแกรมการสอนแนะผสมานจิตวิทยาเชิงบวก

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาสร้างโปรแกรมการสอนแนะผสมานจิตวิทยาเชิงบวกในเบื้องต้นผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดต่อไปนี้

3.1 การสอนแนะ (Coaching)

Gottesman (2000) กล่าวว่าเมื่อใช้วิธีการสอนแนะให้แก่ครู จะมีความคงทนมากกว่าวิธีการอื่น ๆ หลังรับการสอนแนะสามารถจดจำความรู้ได้ถึงร้อยละ 90 และแม้ว่าเวลาจะผ่านไปนานระดับความรู้ความเข้าใจยังคงอยู่ที่ระดับร้อยละ 90 รูปแบบการสอนแนะในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ GROW Model (Whitmore, 2012) โดยมี 4 ประเด็น คือ

1. G (goal): การตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายในการสอนแนะในวันนี้ เช่น สิ่งที่สำคัญที่สุดในการคุยกันวันนี้ นักศึกษาคิดว่าคืออะไร

2. R (reality): การตั้งคำถามเพื่อให้ทราบข้อมูลจากสถานการณ์จริงที่มุ่งเน้นถึงประเด็นที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ เช่น ความยุ่งยากของสิ่งที่เกิดขึ้นคืออะไร อุปสรรคที่นักศึกษาพบคืออะไรบ้าง

3. O (options): คำถามเพื่อให้ผู้ที่ได้รับการสอนแนะคิดหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในประเด็นที่ต่างออกไป เช่น มีทางเลือกอะไรบ้าง หากมีโอกาสทำให้สถานการณ์มันดีขึ้น นักศึกษาจะทำอย่างไร

4. W (Will หรือ Way forward): การใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้ผู้รับการสอนแนะได้ระบุถึงขั้นตอน วิธีการ ระยะเวลา รวมถึงแนวทางปฏิบัติ เช่น จะลงมือทำอะไรบ้างเพื่อให้แก้ไขปัญหานี้ได้ คิดว่าจะทำเมื่อไหร่ โค้ชจะสนทนาและใช้คำถามสุดท้าย คือ คำถามเพื่อให้โค้ชสรุปเรื่องราวทั้งหมดที่ได้คุยกันมา ตั้งแต่เป้าหมายที่ต้องการข้อเท็จจริง และทางเลือกที่คิดไว้ จากนั้นก็ให้ไปดำเนินการตามที่ได้ตกลงกันได้

4.1 ผู้วิจัยนำโปรแกรมการสอนแนะสถานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา เพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ จากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item – objective congruence: IOC)

4.2 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข และนำโปรแกรมการสอนแนะสถานจิตวิทยาเชิงบวกไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน เพื่อดูความเหมาะสมของกิจกรรม จากนั้นจึงนำโปรแกรมมาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 PERMA Model

PERMA Model เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมสร้างสุขภาวะและวางรากฐานของการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีความสุข (Positive Psychology Australia, 2015) อธิบายว่ารูปแบบ PERMA ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญโดยอธิบายรายละเอียด ดังนี้

1. อารมณ์เชิงบวก (Positive emotions) คือ สภาวะของอารมณ์ที่ดี หมายถึง ความรู้สึกและอารมณ์ที่มีผลดีต่อบุคคล เช่น ความสุข ความเพลิดเพลิน ความตื่นเต้น ความพอใจ ความภาคภูมิใจ

2. การมีจิตผูกพัน (Engagement) คือ ความผูกพันในการทำกิจกรรม เป็นความรู้สึกที่ผลิตผลกับการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการใช้ทักษะความสามารถที่มีความท้าทาย มีความต้องการที่จะทำให้กิจกรรมนั้นบรรลุเป้าหมาย

3. ความสัมพันธ์ (Relationship) คือ ความสัมพันธ์ที่ดี เป็นความรู้สึกได้รับการยอมรับจากสังคมรอบข้าง ได้แก่ การประกอบอาชีพ ครอบครัว และอื่น ๆ ผู้สอนจะต้องพัฒนาทักษะทางสังคมของผู้เรียนโดยการจัดบรรยากาศ การเรียนรู้ที่เป็นมิตร และจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเชิงบวก ความสัมพันธ์เชิงบวกเป็นบทเรียนสำคัญสำหรับการเรียนรู้ที่จะแบ่งปันความรักและความสุขแก่ผู้อื่น

4. ความหมายในชีวิต (Meaning) คือ การรู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย เป็นการค้นหาความหมายของชีวิต และการเรียนรู้ว่ามีอะไรที่ยิ่งใหญ่กว่าตน เพื่อช่วยให้พยายามทำตามเป้าหมาย

5. ความสำเร็จ (Accomplishment) คือ การบรรลุถึงเป้าหมาย เป็นการสร้างความสำเร็จ และความเชี่ยวชาญให้บรรลุตามเป้าหมายความต้องการที่ตั้งไว้อย่างเป็นรูปธรรม

โปรแกรมการสอนแผนงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ เป็นโปรแกรมที่จัดขึ้นเป็นระยะเวลา 10 ครั้ง โดยจัดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 45 - 60 นาที ดังรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบความฉลาดทางสังคมของ Bar-On (2005) ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal Component) หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาครูในการแสดงออกถึง การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy-EM) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship-IR) และ การรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility-SR)

2. องค์ประกอบด้านความสามารถในการปรับตัว (Adaptability component) หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาครูในการแสดงออกถึง ทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving) การทดสอบความจริง (Reality test) และการยืดหยุ่น (Flexibility)

3. องค์ประกอบด้านการจัดการกับความเครียด (Stress management) หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาครูในการแสดงออกถึง การอดทนกับความเครียด (Stress tolerance-ST) และการควบคุมแรงกระตุ้น (Impulse control)

ตัวอย่างกิจกรรมในโปรแกรมการสอนแผนงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

ครั้งที่ 2 เข้าใจกันบ้าง

ประเด็นหลัก

องค์ประกอบด้านความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal component)

ประเด็นย่อย

การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy-EM)

สาระสำคัญ

การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy-EM) หมายถึง ชื่นชมกับความรู้สึกของผู้อื่น มีความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น โดยรู้ว่าผู้อื่นกำลังรู้สึกอะไร อย่างไร และเหตุใดจึงรู้สึกเช่นนั้น รวมถึงความสามารถในการอ่านอารมณ์ผู้อื่นห้วงโยผู้อื่น แสดงความสนใจและเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่น

Domain

ด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Emotion domain)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่นที่แสดงออกในสถานการณ์ต่าง ๆ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถแสดงออกทางอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการพูดคุย สนทนาด้วยอารมณ์ที่เบิกบาน สนุกสนาน มีความสุขก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม (P: Positive emotion)
2. ผู้วิจัยตั้งคำถามถึงเป้าหมายของกิจกรรมในครั้งนี้ ตัวอย่างคำถาม เช่น หลังจบกิจกรรมในครั้งนี้แล้วคิดว่าน่าจะได้ผลสำเร็จอะไรบ้าง พฤติกรรมอะไรที่ต้องการแก้ไขให้ดีขึ้น เป็นต้น (G: Goal)
3. ผู้วิจัยนำข่าวที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ขาดความเห็นอกเห็นใจมาให้ผู้เข้าร่วมโครงการศึกษา
4. สนทนาในประเด็นต่อไปนี้ ข้อเท็จจริงของสถานการณ์นี้คืออะไร ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร (R: Reality)
5. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในประเด็น ดังต่อไปนี้ จากข้อเท็จจริงที่ได้นำเสนอมาแล้วนั้น มีใครเพิ่มเติมในมุมมองที่ต่างออกไปหรือไม่ ทางแก้ของปัญหาดังกล่าวมีทางอื่น ๆ อีกหรือไม่ (O: Option)
6. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการยกตัวอย่างสถานการณ์ที่เคยเกิดขึ้นจริงเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน

7. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกการแสดงออกทางอารมณ์ และคำพูดที่เหมาะสม

8. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการสรุปร่วมกันถึงกิจกรรมในวันนี้ว่ากิจกรรมในวันนี้จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างบ้าง (W: Way forward หรือ Will) เน้นความสำคัญของการเอาใจเขามาใส่ใจเราเป็นการสร้างสัมพันธภาพในเชิงบวกที่มนุษย์เราเมื่ออยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมควรมี (R: Relationships)

การประเมินผล

การสังเกตจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการตอบคำถาม

ครั้งที่ 4 รวมกลุ่ม

ประเด็นหลัก

องค์ประกอบด้านความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal component)

ประเด็นย่อย

การรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility-SR)

สาระสำคัญ

การรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility-SR) หมายถึง การแสดงออกถึงการให้ความร่วมมือของกลุ่มสังคมของบุคคลนั้นเป็นการกระทำที่จะรับผิดชอบต่อส่วนรวม

Domain

1. ด้านการรู้คิด (Cognitive domain)
2. ด้านพฤติกรรม (behavior domain)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดพฤติกรรมการแสดงออกต่อสังคมที่ถูกต้อง
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรับผิดชอบต่อสังคม

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถแสดงการรับผิดชอบต่อสังคมได้

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้เข้าร่วมโครงการเริ่มต้นด้วยการพูดคุย สนทนาด้วยอารมณ์ที่เบิกบาน สนุกสนาน มีความสุขก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม (P: Positive emotion) และทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา

2. ผู้วิจัยตั้งคำถามถึงเป้าหมายของกิจกรรมในครั้งนี้ เช่น หลังจบกิจกรรมในครั้งนี้แล้วคิดว่าน่าจะได้ผลสำเร็จอะไรบ้าง เป็นต้น (G: Goal)

3. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการจับบัตรคำสถานการณ์คู่ละ 1 บัตร เพื่อร่วมกันอภิปรายประสบการณ์ของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออก, พฤติกรรมของตนเองหรือบุคคลอื่นที่เคยพบเจอในด้าน ความร่วมมือ การรับผิดชอบต่อสังคมที่ผ่านมา

4. จากนั้นผู้วิจัยร่วมสนทนาในประเด็นต่อไปนี้ ข้อเท็จจริงของสถานการณ์นี้คืออะไร ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร (R: Reality)

5. จากนั้นร่วมกันหาทางเลือกในการแก้ปัญหาแต่ละสถานการณ์เพื่อทำให้ดีขึ้นในทุก ๆ สถานการณ์ (O: Opinion)

6. อภิปรายร่วมกันว่าในแต่ละบุคคลว่าจะพัฒนาตนเองในด้านการรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไร มีขั้นตอน วิธีการอย่างไรบ้าง (W: Way forward หรือ Will)

7. ผู้วิจัยสรุปโดยเน้นความสำคัญของการรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากการกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ถึงแม้ว่าจะไม่ได้รับผลประโยชน์ส่วนตัวในเรื่องดังกล่าวก็ตาม ซึ่งสามารถพัฒนาไปถึงการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข (R: Relationships)

ตัวอย่างบัตรคำสถานการณ์ ได้แก่

1. หน้าทีที่ได้รับมอบหมายไม่ตรงกับความถนัดและความสนใจของตนเอง
2. ติดประชุมที่ตัวเมือง กลับมาไม่ทันสอนป้ายเลขจดและไม่ได้มอบหมายใครไว้
3. การทำงานกลุ่มในกลุ่มที่ตนเองไม่สนิทสนม
4. เป็นหวัด ไอ จาม แต่ไม่หยุดการสอน
5. การจอดรถในที่ห้ามจอด เช่น การจอดในช่องคนพิการ การเปิดไฟฉุกเฉินแล้วลงไปซื้อของ เป็นต้น

การประเมินผล

1. การสังเกตจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการตอบคำถาม
2. การร่วมกันอภิปราย

ครั้งที่ 7 ถ้าเปลี่ยนจากฉันเป็นเขา

ประเด็นหลัก

องค์ประกอบด้านความสามารถในการปรับตัว (Adaptability Component)

ประเด็นย่อย

การรู้จักยืดหยุ่น (Flexibility)

สาระสำคัญ

การรู้จักยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นความสามารถในการปรับอารมณ์ ความคิด และ พฤติกรรมของบุคคล เพื่อเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขและสถานการณ์ต่าง ๆ บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้

Domain

1. ด้านการรู้คิด (Cognitive domain)
2. ด้านพฤติกรรม (Behavior domain)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ เกี่ยวกับการคิดที่ยืดหยุ่น และนำไปประยุกต์ใช้ได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบันโดย ตั้งอยู่บนข้อเท็จจริงได้
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีพฤติกรรมความคิดที่ยืดหยุ่นเพื่อการปรับตัวในสังคมได้

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้เข้าร่วมโครงการเริ่มต้นด้วยการพูดคุย สนทนาด้วยอารมณ์ที่เบิกบาน สนุกสนาน มีความสุขก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม (P: Positive emotion) และทบทวนกิจกรรม ครั้งที่ผ่านมา
2. ผู้วิจัยตั้งคำถามถึงเป้าหมายของกิจกรรมในครั้งนี้ เช่น หลังจบกิจกรรมในครั้งนี้แล้ว คิดว่าน่าจะได้ผลสำเร็จอะไรบ้าง เป็นต้น (G: Goal)
3. ผู้วิจัยสุ่มถามผู้เข้าร่วมโครงการว่ามีใครเคยพบเจอสถานการณ์เช่นนี้บ้าง นัดเพื่อน ทำงานแล้วแต่เพื่อนไม่มา อาจารย์นัดสอบแต่อาจารย์มาสาย ฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา แล้วจำเป็นขาด เป็นต้น

4. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในกลุ่มใหญ่ ในประเด็นดังกล่าวว่าเมื่อพบเจอสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีแนวทางหาสาเหตุและแก้ปัญหาอย่างไร มีวิธีการอย่างไร

5. จากนั้นผู้วิจัยร่วมสนทนาในประเด็นต่อไปนี้ ข้อเท็จจริงของสถานการณ์นี้คืออะไร ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร (R: Reality)

6. จากนั้นร่วมกันหาทางเลือกในการแก้ปัญหาแต่ละสถานการณ์เพื่อทำให้ดีขึ้นในทุก ๆ สถานการณ์ (O: Opinion) หากสลับบทบาทกัน เช่น เราเป็นอาจารย์ที่มาสายในวันที่นัดสอบเสียเอง เป็นต้น

7. อภิปรายร่วมกันว่าในแต่ละบุคคลว่าจะพัฒนาตนเองในด้านการรู้จักยืดหยุ่นอย่างไร มีขั้นตอน วิธีการอย่างไรบ้าง (W: Way forward หรือ Will)

8. ผู้วิจัยสรุปโดยเน้นความสำคัญของการรู้จักยืดหยุ่น ว่าเป็นความสามารถในการปรับอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมของบุคคล เพื่อทำให้เกิดการปรับตัวและเรียนรู้เมื่ออยู่ในสังคมร่วมกัน

การประเมินผล

การสังเกตจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการตอบคำถาม

การร่วมกันอภิปราย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานและขอความร่วมมือจากคณาบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทำวิจัย

2. ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยการบูรณาการกับรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มทดลอง จากนั้นทำการชี้แจงการเข้าร่วมกลุ่มและขั้นตอนในการศึกษาวิจัย และทำการชี้แจงกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ถึงการพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย และเอกสารขอความยินยอมให้การเข้าร่วมการวิจัย (Consent form)

3. ผู้วิจัยทำการวัดตัวแปรที่ศึกษา ด้วยการใช้แบบวัดความฉลาดทางสังคมและแบบวัดจิตวิทยาเชิงบวกของนักศึกษาครูยุคใหม่ก่อนดำเนินการทดลองกับนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4. นักศึกษาในกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ส่วนนักศึกษากลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ

5. ภายหลังการสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการวัดระดับความฉลาดทางสังคมและจิตวิทยาเชิงบวกของนักศึกษาครูยุคใหม่อีกครั้งด้วยการใช้แบบวัดความฉลาดทางสังคมและจิตวิทยาเชิงบวกของนักศึกษาครูยุคใหม่กับนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

6. เมื่อนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา ผู้วิจัยจะทำการวัดตัวแปรตามคือความฉลาดทางสังคมและตัวแปร Manipulate คือจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อยืนยันผลการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรจัดกระทำเช่นกัน เพื่อยืนยันว่าความฉลาดทางสังคมที่เพิ่มขึ้นมาจากโปรแกรมที่จัดกระทำในครั้งนี้ของนักศึกษาครูยุคใหม่อีกครั้งเพื่อใช้เป็นข้อมูลเมื่อสิ้นสุดการติดตามผล

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรจัดกระทำ (Manipulated variable) คือจิตวิทยาเชิงบวกและตัวแปรตาม คือ ความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.1 สถิติทดสอบ Repeated measure MANOVA เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในกลุ่มทดลองในการวัดซ้ำใน 3 ระยะทั้งระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

2.2 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนความฉลาดทางสังคมโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปร (MANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ต่อไป เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่

การประเมินติดตามผลเพื่อดูความคงทนและการสนับสนุนผลการทดสอบประสิทธิผลของโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

การประเมินติดตามผลเพื่อดูความคงทนของโปรแกรมครั้งนี้ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group) (จำเนียร จวงตระกูล, 2561) กับนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยแบ่งการสนทนากลุ่มเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 6 – 9 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แนวคำถามในการสนทนากลุ่มสำหรับนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ได้นำความฉลาดทางสังคมไปใช้ในการระหว่างทางไปประสบการณ์วิชาชีพ โดยมีลักษณะข้อคำถามแบบปลายเปิด มีตัวอย่างแนวคำถาม ดังต่อไปนี้

- สถานการณ์ที่นำความฉลาดทางสังคมไปใช้ โดยมีคำถามชักคือ มีเหตุการณ์อะไรบ้างที่คิดเอาไปใช้, พอเกิดเหตุการณ์ขึ้นคิดว่าเราจะเอาความฉลาดทางสังคมไปใช้ตอนไหน อย่างไร, หากไม่ได้เอาความฉลาดทางสังคมไปใช้จะเกิดอะไรขึ้น

- ความรู้สึกเมื่อได้นำความฉลาดทางสังคมไปใช้ในสถานการณ์ใดบ้าง และได้ผลอย่างไร โดยมีคำถามชักคือ ตอนนำความฉลาดทางสังคมไปใช้รู้สึกอย่างไรบ้าง, รู้สึกถึงอุปสรรคในการนำความฉลาดทางสังคมไปใช้บ้างหรือไม่, เมื่อนำความฉลาดทางสังคมไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ แล้วรู้สึกอย่างไร, หากไม่ได้นำความฉลาดทางสังคมไปใช้ผลกระทบจากเหตุการณ์จะเป็นอย่างไร

- จุดอ่อน จุดแข็งของการประยุกต์ความฉลาดทางสังคมไปใช้มีอะไรบ้าง ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างในตัวท่าน โดยมีคำถามชักคือ ข้อดี ข้อบกพร่องเวลานักศึกษานำความฉลาดทางสังคมไปใช้คืออะไรบ้าง, การนำความฉลาดทางสังคมไปใช้ช่วยแก้ปัญหาหรือทำให้สถานการณ์ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร, อุปสรรคของการนำความฉลาดทางสังคมไปใช้คืออะไร

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแนวคำถามในการสนทนากลุ่มสำหรับนักศึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแนวคำถาม ความชัดเจนของภาษา หลังจากนั้นทำการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ก่อนการนำมาใช้เก็บข้อมูลจริง

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสนทนากลุ่มสำหรับนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่นำความฉลาดทางสังคมไปใช้ในระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นขอความร่วมมือจากนักศึกษาครูในกลุ่มทดลอง โดยการ

สนทนากลุ่มดำเนินการทั้งสิ้น 3 กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มจะมีนักศึกษาเข้าร่วมประมาณ 6 – 9 คน ใช้เวลากลุ่มละ 45 – 60 นาที ทั้งนี้ผู้วิจัยแจ้งผู้ให้ข้อมูลทราบวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แจ้งการพิทักษ์สิทธิในการไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลและสิทธิในการไม่ตอบคำถาม และสิทธิในการถอนตัวจากการให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) (ไชย โพธิ์สิตา, 2556) จากนั้นจึงวิเคราะห์หาความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลสร้างประเด็นหลัก (Theme) ที่สะท้อนถึงการนำความฉลาดทางสังคมไปใช้

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้ง 3 ระยะของการเก็บข้อมูล จึงทำการพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยการแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย การสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัยทุกครั้ง และการชี้แจงสิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัยในการถอนตัวออกจากกระบวนการวิจัยได้ตลอดเวลา รวมทั้งการขอหนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รหัสโครงการวิจัย SWUEC-G-153/2566X

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายในการวิจัย เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของจิตวิทยาเชิงบวกและความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบสมมติฐาน

ตอนที่ 3 ผลของโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของจิตวิทยาเชิงบวกและความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 40 คน เป็นนักศึกษาเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 26 คน (ร้อยละ 65) โดยเป็นนักศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป และสังคมศึกษามากที่สุดเท่ากัน คือจำนวน 10 คน (ร้อยละ 25) และนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ศึกษา ภาษาไทย และภาษาอังกฤษจำนวนเท่ากันรองลงมาคือ 5 คน (ร้อยละ 12.5) ตามลำดับ ดังแสดงข้อมูลตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง (n=20)		กลุ่มควบคุม (n=20)		รวม (n=40)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	8	20	6	15	14	35
หญิง	12	30	14	35	26	65
สาขาวิชา						
กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี						
วิทยาศาสตร์ทั่วไป	5	25	5	25	10	25
คณิตศาสตร์	2	10	3	15	5	12.5
คอมพิวเตอร์ศึกษา	3	15	2	10	5	12.5
กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์						
ภาษาไทย	3	15	2	10	5	12.5
ภาษาอังกฤษ	2	10	3	15	5	12.5
สังคมศึกษา	5	25	5	25	10	25

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบสมมติฐาน

2.1 การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์สถิติ MANOVA จากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

การตรวจสอบการแจกแจงปกติหลายตัวแปร ด้วยการตรวจสอบค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ควบคู่กับการใช้สถิติ Shapiro-Wilk เพื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของการแจกแจงข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ตัวแปรทั้งหมดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีค่า z-values ของความเบ้ อยู่ระหว่าง -0.81 ถึง 0.14 และค่า z-values ของความโด่ง อยู่ระหว่าง -1.38 ถึง 1.00 ซึ่งไม่เกิน ± 3.00 ตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (พูลพงศ์ สุขสว่าง, 2556) ดังนั้น จึงถือว่าคะแนนในแต่ละด้านของความฉลาดทางสังคมทางสังคมของกลุ่มทดลอง และกลุ่ม

ควบคุม ทั้งในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีการแจกแจงเป็นปกติ สามารถทำการวิเคราะห์ MANOVA ต่อไปได้ ดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) และค่า Shapiro-Wilk ของความฉลาดทางสังคมและจิตวิทยาเชิงบวก จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	SK	SU	Shapiro-Wilk	SK	SU	Shapiro-Wilk
ตัวแปรตาม (Independent variable)						
ความฉลาดทางสังคมทาง						
สังคม						
ก่อนทดลอง						
ความสามารถระหว่างบุคคล	.21	-1.85	.33	-.95	-1.24	.08
ความสามารถในการปรับตัว	.50	-1.15	.25	-.79	-.21	.18
การจัดการกับความเครียด	.41	-1.43	.36	-.68	-1.72	.06
หลังทดลอง						
ความสามารถระหว่างบุคคล	.50	-1.15	.51	-1.32	1.29	.08
ความสามารถในการปรับตัว	-.66	-1.35	.34	-.66	-1.35	.06
การจัดการกับความเครียด	-.77	-1.00	.34	-1.13	.36	.10
ติดตามผล						
ความสามารถระหว่างบุคคล	.41	-1.43	.50	-1.21	1.14	.43
ความสามารถในการปรับตัว	-.89	-.24	.09	-.95	-.32	.10
การจัดการกับความเครียด	-.22	-2.18	.11	-1.04	-.20	.22

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	SK	SU	Shapiro-Wilk	SK	SU	Shapiro-Wilk
ตัวแปรจัดกระทำ						
(Manipulated variable)						
จิตวิทยาเชิงบวก						
ก่อนทดลอง						
สภาวะของอารมณ์ที่ดี	1.25	-.50	.11	.36	-.01	.76
ความผูกพันในการทำกิจกรรม	.42	-.83	.09	-.28	-.45	.15
ความสัมพันธ์ที่ดี	-.58	-.46	.36	-.85	-.61	.16
การรู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย	.04	-.40	.59	-.45	-.40	.16
การบรรลุถึงเป้าหมาย	.04	-.28	.09	-.44	-.59	.22
หลังทดลอง						
สภาวะของอารมณ์ที่ดี	-.85	-.61	.39	-.20	-1.62	.64
ความผูกพันในการทำกิจกรรม	-.29	-.73	.59	.00	-1.37	.62
ความสัมพันธ์ที่ดี	-.58	-.46	.39	-.63	-1.11	.63
การรู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย	.68	-1.72	.66	-.01	.19	.57
การบรรลุถึงเป้าหมาย	1.62	.70	.80	-.01	.19	.66
ติดตามผล						
สภาวะของอารมณ์ที่ดี	-1.45	1.25	.67	-1.37	.78	.60
ความผูกพันในการทำกิจกรรม	-1.84	1.89	.66	-1.84	1.89	.76
ความสัมพันธ์ที่ดี	-1.25	-.50	.46	-1.25	-.50	.88
การรู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย	-1.25	-.50	.47	-1.25	-.50	.82
การบรรลุถึงเป้าหมาย	-1.54	1.50	.47	-1.43	.78	.81

2.2 การวิเคราะห์สถิติทดสอบ MANOVA สำหรับการตรวจสอบตัวแปรจัดกระทำ (Manipulated check) เพื่อยืนยันว่าโปรแกรมมีผลต่อตัวแปรจัดกระทำที่ให้อยู่ด้วยเช่นกัน ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวแปรจิตวิทยาเชิงบวก ดังแสดงในตารางที่ 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจิตวิทยาเชิงบวกก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตัวแปร	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ติดตามผล	
	M	SD	M	SD	M	SD
กลุ่มทดลอง (n=20 คน)						
จิตวิทยาเชิงบวก						
สภาวะของอารมณ์ที่ดี	3.25	.44	4.40	.75	4.25	1.12
ความผูกพันในการทำกิจกรรม	3.75	.72	4.20	.70	4.45	1.10
ความสัมพันธ์ที่ดี	3.55	.51	4.45	.60	4.75	.44
การรู้สึกว่ามีชีวิตที่มีความหมาย	3.70	.57	4.35	.49	4.50	.89
การบรรลุถึงเป้าหมาย	4.00	.65	4.20	.41	4.60	.82
คะแนนรวม	3.65	.58	4.32	.59	4.51	.87
กลุ่มควบคุม (n=20 คน)						
จิตวิทยาเชิงบวก						
สภาวะของอารมณ์ที่ดี	3.15	.81	3.01	.73	3.13	.78
ความผูกพันในการทำกิจกรรม	3.40	.82	3.34	.69	3.10	.69
ความสัมพันธ์ที่ดี	3.40	.75	3.42	.70	3.21	.73
การรู้สึกว่ามีชีวิตที่มีความหมาย	3.45	.83	3.21	.74	3.16	.89
การบรรลุถึงเป้าหมาย	3.70	.98	3.16	.60	3.25	.82
คะแนนรวม	3.42	.84	3.22	.69	3.17	.78

เมื่อทำการวัดผลก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนระยะติดตามผล ตัวแปรทางจิตวิทยาเชิงบวก สภาวะของอารมณ์ที่ดีหลังการทดลองสูงที่สุด ($M = 4.40$, $SD = .75$) รองลงมาคือระยะติดตามผล ($M = 4.25$, $SD = 1.12$) ความผูกพันใน

การทำกิจกรรมระยะติดตามผลสูงที่สุด ($M = 4.45$, $SD = 1.10$) รองลงมาคือหลังการทดลอง ($M = 4.20$, $SD = .70$) ความสัมพันธ์ที่ระยะติดตามผลสูงที่สุด ($M = 4.75$, $SD = .44$) รองลงมาคือหลังการทดลอง ($M = 4.45$, $SD = .60$) $M - \text{Meaning}$ ระยะติดตามผลสูงที่สุด ($M = 4.50$, $SD = .89$) รองลงมาคือหลังการทดลอง ($M = 4.35$, $SD = .49$) การบรรลุถึงเป้าหมายระยะติดตามผลสูงที่สุด ($M = 4.60$, $SD = .82$) รองลงมาคือหลังการทดลอง ($M = 4.20$, $SD = .41$) ตามลำดับ

กลุ่มควบคุมมีคะแนนก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลดังนี้ ตัวแปรทางจิตวิทยาเชิงบวก การบรรลุถึงเป้าหมายระยะก่อนการทดลองสูงที่สุด ($M=3.70$, $SD= .98$) รองลงมาคือ การรู้สึกว่ามีชีวิตมีความหมายระยะก่อนการทดลอง ($M=3.45$, $SD= .87$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตวิทยาเชิงบวก โดยรวมของกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง เท่ากับ 4.32 และ 3.22 และระยะติดตามผล เท่ากับ 4.51 และ 3.17 ตามลำดับ จึงกล่าวได้ว่าโปรแกรมฯมีผลให้คะแนนจิตวิทยาเชิงบวกของนักศึกษาครูเพิ่มขึ้นได้

2.3 ผลการตรวจสอบตัวแปรจัดกระทำ (Manipulated check)

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตวิทยาเชิงบวกแบบวัดซ้ำของกลุ่มควบคุม

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตวิทยาเชิงบวกแบบวัดซ้ำของกลุ่มควบคุม

ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตวิทยาเชิงบวกด้านรวม ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติทดสอบ One-way repeated measure ANOVA โดยทดสอบการกระจายตัวแบบโค้งปกติของตัวแปรตาม การทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Homogeneity of variance) และการทดสอบ Compound symmetry พบว่า การกระจายตัวของข้อมูลคะแนนจิตวิทยาเชิงบวก จากการทดสอบด้วย Kolmogorov-Smirnov test ค่า p-value มากกว่า .05 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตวิทยาเชิงบวกมีการแจกแจงแบบปกติ เมื่อตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนด้วยสถิติทดสอบของ Levene's test พบว่า ค่า p-value มากกว่า .05 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มทดลองมีความแปรปรวนภายในกลุ่มไม่แตกต่างกัน (Polit & Beck, 2010) จากนั้นดำเนินการตรวจสอบลักษณะระดับความสัมพันธ์ของการวัดแต่ละครั้งมีความสัมพันธ์เท่า ๆ กัน และความแปรปรวนของการวัดแต่ละครั้งมีขนาดเท่า ๆ กัน (Assumption of compound symmetry) โดยทดสอบ Sphericity ความแปรปรวนของคะแนนที่ได้จากการวัดคะแนนจิตวิทยาเชิงบวกทั้ง 3 ระยะ จาก Mauchly's test of sphericity พบว่าจากค่าสถิติ Mauchly's $W = .933$ และมีค่า p-value = .536 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าความแปรปรวนของการวัดแต่ละครั้งมีขนาดเท่า ๆ กัน จึงเลือกใช้การอ่านค่าแบบ Sphericity assumed ดังตาราง 6

ตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตวิทยาเชิงบวกของกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม					
กลุ่ม	4.396	2	2.198	12.250	.000*
ความคลาดเคลื่อน	6.818	38	.179		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตวิทยาเชิงบวกด้านรวมของกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ One-way repeated measure ANOVA โดยจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความเครียดในระยะก่อน หลัง และติดตามผล ด้วยสถิติ Sphericity assumed พบว่าโดยภาพรวมกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตวิทยาเชิงบวกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (F - test= 12.250, p - value <0.001) จากนั้นผู้วิจัยจึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ดังตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตวิทยาเชิงบวกด้านรวมในกลุ่มควบคุม

เวลา	เวลา	Mean Difference	Std. Error	p-value
ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	-.494*	.129	.003
	ติดตาม	-.630*	.150	.001
หลังทดลอง	ก่อนทดลอง	.494*	.129	.003
	ติดตาม	-.136*	.121	.829
ติดตาม	ก่อนทดลอง	.630*	.150	.001
	หลังทดลอง	.136	.121	.829

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 การเปรียบเทียบรายค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตวิทยาเชิงบวกด้านรวมในกลุ่มควบคุม พบว่า คะแนนจิตวิทยาเชิงบวกของกลุ่มควบคุม จากการวัดซ้ำ 3 ครั้ง มี 3 คู่ ที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ก่อนและหลัง ก่อนและติดตามผล หลังและติดตามผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 คะแนนความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในกลุ่มทดลองในการวัดซ้ำ 3 ระยะ ทั้งระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล เพื่อตรวจสอบการกระจายของข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความฉลาดทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตัวแปร	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ติดตามผล	
	M	SD	M	SD	M	SD
กลุ่มทดลอง (n=20 คน)						
ความฉลาดทางสังคมทางสังคม						
ความสามารถระหว่างบุคคล	4.00	.97	4.40	.75	4.55	.51
ความสามารถในการปรับตัว	3.75	.79	4.30	.86	4.35	.81
การจัดการกับความเครียด	3.80	.83	4.45	.69	4.60	.50
คะแนนรวม	3.85	.86	4.38	.77	4.50	.61
กลุ่มควบคุม (n=20 คน)						
ความฉลาดทางสังคมทางสังคม						
ความสามารถระหว่างบุคคล	3.70	.47	3.61	.67	3.69	.61
ความสามารถในการปรับตัว	3.60	.50	3.59	.76	3.61	.73
การจัดการกับความเครียด	3.60	.53	3.20	.72	3.45	.75
คะแนนรวม	3.63	.49	3.46	.71	3.58	.69

เมื่อทำการวัดผลก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนระยะติดตามผล ตัวแปรความฉลาดทางสังคม ด้านความสามารถระหว่างบุคคลระยะ

ติดตามผลสูงที่สุด ($M = 4.55$, $SD = .51$) รองลงมาคือหลังการทดลอง ($M = 4.40$, $SD = .75$) ด้านความสามารถในการปรับตัวระยะติดตามผลสูงที่สุด ($M = 4.35$, $SD = .81$) รองลงมาคือหลังการทดลอง ($M = 4.30$, $SD = .86$) ด้านการจัดการกับความเครียดระยะติดตามผลสูงที่สุด ($M = 4.60$, $SD = .50$) รองลงมาคือหลังการทดลอง ($M = 4.45$, $SD = .69$)

กลุ่มควบคุมมีคะแนนก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลดังนี้ ตัวแปรความฉลาดทางสังคม ด้านความสามารถระหว่างบุคคลระยะก่อนการทดลองสูงที่สุด ($M = 3.70$, $SD = .47$) รองลงมาคือระยะติดตามผล ($M = 3.69$, $SD = .61$) และความสามารถในการปรับตัวกับการจัดการกับความเครียดระยะก่อนการทดลอง รองลงมา ($M = 3.60$, $SD = .50$ และ $SD = .53$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมโดยรวมก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเท่ากับ 3.85 และ 3.63 ระยะหลังการทดลอง เท่ากับ 4.38 และ 3.46 และระยะติดตามผล เท่ากับ 4.50 และ 3.58 ตามลำดับ

จากตารางที่ 6 พบว่า คะแนนเฉลี่ยที่ได้มาทั้ง 3 ระยะนั้นยังไม่สามารถสรุปได้ว่าการเพิ่มของคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในกลุ่มทดลองเป็นการเพิ่มขึ้นของคะแนนเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการทดสอบความแปรปรวนหลายตัวแปร (Multivariate analysis of variance : MANOVA) และการวิเคราะห์แบบวัดซ้ำ (Repeated measure) ต่อไป

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) การตรวจสอบความเท่าเทียมกันของเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม (Variance-covariance matrices) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ Box' M Test พบว่า ค่า Box's $M = 63.467$ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 1.361$, $p\text{-value} = .074$) แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่น่ามาทดสอบมีความแปรปรวนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อตรวจสอบความเท่ากันของแต่ละด้านในตัวแปรตาม ด้วยการทดสอบ Levene's Test พบว่าคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งถือว่าเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องการเท่ากันของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม แสดงว่าในระยะก่อนการทดลองคะแนนในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน คือมีความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมเท่ากัน จึงใช้วิธีการเปรียบเทียบรายคู่ (Post-hoc) แบบความแปรปรวนเท่ากัน

ดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการตรวจสอบความเท่าเทียมกันของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง

Multivariate Test of Homoscedasticity				
Box's Test of Equality of Covariance Metrics				
Box's M				63.467
F				1.361
p-value				.074
Univariate Test of Homoscedasticity				
Levene's Test of Equality of Error Variance	F	df1	df2	p-value
ความฉลาดทางสังคม				
ความสามารถระหว่างบุคคล	.705	1	38	.128
ความสามารถในการปรับตัว	.308	1	38	.582
การจัดการกับความเครียด	1.351	1	38	.252

การทดสอบความเท่าเทียมกันของเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง พบว่า ค่า Box's M = 60.603 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 1.299$, $p\text{-value} = .109$) แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่น่ามาทดสอบมีความแปรปรวนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อตรวจสอบความเท่ากันของแต่ละด้านในตัวแปรตาม ด้วยการทดสอบ Levene's Test พบว่า คะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งถือว่าเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องการเท่ากันของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม แสดงว่าในระยะก่อนการทดลองคะแนนในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน คือมีความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมเท่ากัน จึงใช้วิธีการเปรียบเทียบรายคู่ (Post-hoc) แบบความแปรปรวนเท่ากัน ดังตาราง 10

ตาราง 10 ผลการตรวจสอบความเท่าเทียมกันของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง

Multivariate Test of Homoscedasticity				
Box's Test of Equality of Covariance Metrics				
Box's M				60.603
F				1.299
p-value				.109
Univariate Test of Homoscedasticity				
Levene's Test of Equality of Error Variance	F	df1	df2	p-value
ความฉลาดทางสังคม				
ความสามารถระหว่างบุคคล	.179	1	38	.674
ความสามารถในการปรับตัว	.000	1	38	1.000
การจัดการกับความเครียด	1.800	1	38	.188

การทดสอบความเท่าเทียมกันของเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะติดตามผล พบว่า ค่า Box's M = 53.087 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 1.138$, $p\text{-value} = .262$) แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่นำมาทดสอบมีความแปรปรวนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อตรวจสอบความเท่ากันของแต่ละด้านในตัวแปรตามด้วยการทดสอบ Levene's Test พบว่า คะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งถือว่าเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในเรื่องการเท่ากันของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม แสดงว่าในระยะก่อนการทดลองคะแนนในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน คือมีความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมเท่ากัน จึงใช้วิธีการเปรียบเทียบรายคู่ (Post-hoc) แบบความแปรปรวนเท่ากัน ดังตาราง 11

ตาราง 11 ผลการตรวจสอบความเท่าเทียมกันของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะติดตามผล

Multivariate Test of Homoscedasticity				
Box's Test of Equality of Covariance Metrics				
Box's M				53.087
F				1.138
p-value				.262
Univariate Test of Homoscedasticity				
Levene's Test of Equality of Error Variance	F	df1	df2	p-value
ความฉลาดทางสังคม				
ความสามารถระหว่างบุคคล	1.148	1	38	.291
ความสามารถในการปรับตัว	.711	1	38	.404
การจัดการกับความเครียด	1.371	1	38	.249

2) การตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรตาม การวิเคราะห์ ความแปรปรวนพหุคูณจะมีความเหมาะสม ตัวแปรตามทั้งหมดควรมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผลจากการทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) พบว่า ด้านต่าง ๆ ของความฉลาดทางสังคมทางสังคม ซึ่งเป็นตัวแปรตามมีความสัมพันธ์ กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตาม ผล โดยมีความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .762 ถึง .906 และเมื่อทำการทดสอบมิติเอกลักษณ์ของกลุ่ม ตัวแปร โดยใช้ Bartlett's test of sphericity พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในทั้ง 3 ระยะ แสดงว่า คะแนนของกลุ่มตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ไม่มีความเป็นมิติเอกลักษณ์ ดังนั้น คะแนนทั้ง 3 ด้านของความฉลาดทางสังคมจึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปทดสอบสมมติฐาน ดังข้อมูลในตาราง 12

ตาราง 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านต่าง ๆ ในตัวแปรความฉลาดทางสังคม จำแนกตามระยะการวัดผล

ตัวแปรความฉลาดทางสังคมทางสังคม				
ก่อนการทดลอง				
		A	B	C
ความสามารถระหว่างบุคคล	(A)	-		
ความสามารถในการปรับตัว	(B)	.792**	-	
การจัดการกับความเครียด	(C)	.878**	.921**	-
Bartlett's test of sphericity=14.577, df=5, p-value=.012 < .05				
หลังการทดลอง				
		A	B	C
ความสามารถระหว่างบุคคล	(A)	-		
ความสามารถในการปรับตัว	(B)	.408**	-	
การจัดการกับความเครียด	(C)	.757**	.418**	-
Bartlett's test of sphericity =25.774, df=14, p-value=.028 < .05				
ติดตามผล				
		A	B	C
ความสามารถระหว่างบุคคล	(A)	-		
ความสามารถในการปรับตัว	(B)	.429**	-	
การจัดการกับความเครียด	(C)	.527**	.527**	-
Bartlett's test of sphericity =91.630, df=14, p-value=.000 < .05				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นข้างต้น จะเห็นได้ว่า มีการแจกแจงเป็นปกติและตัวแปรตามทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ส่วนความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของคะแนนในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการทดสอบสมมติฐานต่อไป

2.5 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนจิตวิทยาเชิงบวกและความฉลาดทางสังคมโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปร (MANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ต่อไปเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมแบบวัดซ้ำของกลุ่มทดลอง

ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมทางสังคม ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติทดสอบ One-way repeated measure ANOVA ในการทดสอบตัวแปรเดียว คือ ความฉลาดทางสังคมด้านรวม โดยไม่มีการจำแนกรายด้าน โดยทดสอบการกระจายตัวแบบโค้งปกติของตัวแปร การทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Homogeneity of variance) และการทดสอบ Compound symmetry พบว่า การกระจายตัวของข้อมูลคะแนนความฉลาดทางสังคมทางสังคม จากการทดสอบด้วย Kolmogorov-Smirnov test ค่า p-value มากกว่า .05 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมมีการแจกแจงแบบปกติ เมื่อตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนด้วยสถิติทดสอบของ Levene's test พบว่า ค่า p-value มากกว่า .05 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มทดลองมีความแปรปรวนภายในกลุ่มไม่แตกต่างกัน (Polit & Beck, 2010) จากนั้นดำเนินการตรวจสอบลักษณะระดับความสัมพันธ์ของการวัดแต่ละครั้งมีความสัมพันธ์เท่า ๆ กัน และความแปรปรวนของการวัดแต่ละครั้งมีขนาดเท่า ๆ กัน (Assumption of Compound Symmetry) โดยทดสอบ Sphericity ความแปรปรวนของคะแนนที่ได้จากการวัดคะแนนความฉลาดทางสังคม ทั้ง 3 ระยะ จาก Mauchly's Test of Sphericity พบว่าจากค่าสถิติ Mauchly's $W = .345$ และมีค่า p-value = .842 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าความแปรปรวนของการวัดแต่ละครั้งมีขนาดเท่า ๆ กัน จึงเลือกใช้การอ่านค่าแบบ Sphericity Assumed ดังตาราง 13

ตาราง 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำของค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม					
กลุ่ม	5.630	2	2.815	6.306	.004*
ความคลาดเคลื่อน	16.963	38	.446		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมด้านรวมของกลุ่มทดลอง ด้วยสถิติ One-way repeated measure ANOVA โดยจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมในระยะก่อน หลัง และติดตามผล ด้วยสถิติ Sphericity assumed พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ (F - test= 6.306, p - value = .004) จากนั้นผู้วิจัยจึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ดังตารางที่ 14

ตาราง 14 การเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมด้านรวมในกลุ่มทดลอง

เวลา	เวลา	Mean Difference	Std. Error	p-value
ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	-.575*	.210	.039
	ติดตาม	-.705*	.224	.016
หลังทดลอง	ก่อนทดลอง	.575*	.210	.039
	ติดตาม	-.130	.199	1.000
ติดตาม	ก่อนทดลอง	.705*	.224	.016
	หลังทดลอง	.130	.199	1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 การเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมในกลุ่มทดลอง พบว่า คะแนนความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลอง จากการวัดซ้ำ 3 ครั้ง มี 2 คู่ ที่มี

ความแตกต่างกัน ได้แก่ ข้อมูลก่อนและหลัง ข้อมูลก่อนและติดตามผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมด้านรวมแบบวัดซ้ำของกลุ่มควบคุม

ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคม ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติทดสอบ One-way repeated measure ANOVA โดยทดสอบการกระจายตัวแบบโค้งปกติของตัวแปรตาม การทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Homogeneity of variance) และการทดสอบ Compound symmetry พบว่า การกระจายตัวของข้อมูลคะแนนความฉลาดทางสังคม จากการทดสอบด้วย Kolmogorov-Smirnov test ค่า p-value มากกว่า .05 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมมีการแจกแจงแบบปกติ เมื่อตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนด้วยสถิติทดสอบของ Levene's test พบว่า ค่า p-value มากกว่า .05 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มควบคุมมีความแปรปรวนภายในกลุ่มไม่แตกต่างกัน (Polit and Beck, 2018) จากนั้นดำเนินการตรวจสอบลักษณะระดับความสัมพันธ์ของการวัดแต่ละครั้งมีความสัมพันธ์เท่า ๆ กัน และความแปรปรวนของการวัดแต่ละครั้งมีขนาดเท่า ๆ กัน (Assumption of compound symmetry) โดยทดสอบ Sphericity ความแปรปรวนของคะแนนที่ได้จากการวัดคะแนนความฉลาดทางสังคม ทั้ง 3 ระยะ จาก Mauchly's test of sphericity พบว่าจากค่าสถิติ Mauchly's $W = .988$ และมีค่า p-value = .895 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าความแปรปรวนของการวัดแต่ละครั้งมีขนาดเท่า ๆ กัน จึงเลือกใช้การอ่านค่าแบบ Sphericity assumed ดังตาราง 15

ตาราง 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมด้านรวมของกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม					
กลุ่ม	4.633	2	2.317	4.120	.024*
ความคลาดเคลื่อน	21.367	38	.562		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมด้านรวมของกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ One-way repeated measure ANOVA โดยจากการวิเคราะห์ความ

แปรปรวนของค่าเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมในระยะก่อน หลัง และติดตามผล ด้วยสถิติ Sphericity assumed พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (F -test= 4.120, p -value = .024) จากนั้นผู้วิจัยจึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ดังตารางที่ 16

ตาราง 16 การเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมด้านรวมในกลุ่มควบคุม

เวลา	เวลา	Mean Difference	Std. Error	p-value
ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	-.500	.224	.113
	ติดตาม	-.650*	.244	.046
หลังทดลอง	ก่อนทดลอง	.500	.224	.113
	ติดตาม	-.150	.244	1.000
ติดตาม	ก่อนทดลอง	.650*	.244	.046
	หลังทดลอง	.150	.244	1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 การเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมด้านรวมในกลุ่มควบคุม พบว่า คะแนนความฉลาดทางสังคมทางสังคมของกลุ่มควบคุม จากการวัดซ้ำ 3 ครั้ง มี 1 คู่ ที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ข้อมูลก่อนและติดตามผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลของโปรแกรมการสอนแนะแผนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบสนองสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการสอนแนะแผนจิตวิทยาเชิงบวกมีความฉลาดทางสังคมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง

ข้อมูลพื้นฐานของคะแนนความฉลาดทางสังคมทางสังคมของกลุ่มทดลอง จำแนกตามด้านต่าง ๆ ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล พบว่า ความฉลาดทางสังคมทางสังคมในด้านความสามารถระหว่างบุคคลของกลุ่มทดลองมีคะแนนในระยะติดตามผล

สูงที่สุด ($M = 4.55$, $SD = .51$) รองลงมาคือระยะหลังการทดลอง ($M = 4.40$, $SD = .75$) ส่วนด้านความสามารถในการปรับตัวของกลุ่มทดลองมีคะแนนในระยะติดตามผลสูงที่สุด ($M = 4.36$, $SD = .81$) รองลงมาคือระยะ หลังการทดลอง ($M = 4.35$, $SD = .88$) และด้านการจัดการกับความเครียดของกลุ่มทดลอง มีคะแนนในระยะติดตามผลสูงที่สุด ($M = 4.60$, $SD = .50$) รองลงมาคือระยะหลังการทดลอง ($M = 4.45$, $SD = .69$) ดังตาราง 17

ตาราง 17 ข้อมูลพื้นฐานของคะแนนความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลอง จำแนกตามด้าน ต่าง ๆ ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ตัวแปร	ระยะการวัดผล	M	SD
1.ความสามารถระหว่างบุคคล	ก่อนการทดลอง	3.80	1.32
	หลังการทดลอง	4.40	.75
	ระยะติดตามผล	4.55	.51
2.ความสามารถในการปรับตัว	ก่อนการทดลอง	3.75	.79
	หลังการทดลอง	4.35	.88
	ระยะติดตามผล	4.36	.81
3.การจัดการกับความเครียด	ก่อนการทดลอง	3.80	.83
	หลังการทดลอง	4.45	.69
	ระยะติดตามผล	4.60	.50

การตรวจสอบการแจกแจงปกติ ด้วยการตรวจสอบค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ควบคู่กับการใช้สถิติ Shapiro-Wilk เพื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของการแจกแจงข้อมูล ซึ่งในการทดสอบสมมติฐานที่ 2 นี้ ใช้คะแนนของกลุ่มทดลองทั้งหมด 20 คน โดยทำการวัดทั้งหมด 3 ครั้ง พบว่า ตัวแปรทั้งหมดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีค่า z-values ของความเบ้อยู่ระหว่าง -0.636 ถึง 0.149 และค่า z-values ของความโด่ง อยู่ระหว่าง -1.38 ถึง 1.00 ซึ่งไม่เกิน ± 3.00 ตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (พูลพงษ์ สุขสว่าง, 2556) ดังนั้น จึงถือว่าคะแนนในแต่ละด้านของความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลอง ทั้งในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีการแจกแจงเป็นปกติ สามารถทำการวิเคราะห์ MANOVA ต่อไปได้

ตาราง 18 แสดงค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) ค่า Shapiro-Wilk ของความฉลาดทางสังคม จำแนกรายด้าน

ความฉลาดทางสังคมทางสังคม	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			ติดตามผล		
	SK	KU	Shapiro wilk	SK	KU	Shapiro wilk	SK	KU	Shapiro wilk
1.ความสามารถระหว่างบุคคล	-.81	-.12	.57	-.85	-.61	.67	-.22	-2.18	.25
2.ความสามารถในการปรับตัว	.50	-1.12	.48	-.80	-1.22	.49	-.77	-1.00	.97
3.การจัดการกับความเครียด	.42	-1.43	.32	-.89	-.24	.18	-.44	-2.02	.45

การทดสอบความเท่าเทียมกันของเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มทดลองในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล พบว่า ค่า Box's M = 14.287 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = .801$, $p\text{-value} = .650$) แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่น่ามาทดสอบมีความแปรปรวนแตกต่างกัน และเมื่อตรวจสอบความเท่ากันของความแปรปรวนแต่ละด้านในตัวแปรตาม ด้วยการทดสอบ Levene's test พบว่า การวัดทั้ง 3 ระยะในแต่ละด้านของตัวแปรมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .001 ได้แก่ 1) ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ($F = 1.937$, $p\text{-value} = .047$) 2) ด้านความสามารถในการปรับตัว ($F = .796$, $p\text{-value} = .736$) และ 3) ด้านการจัดการกับความเครียด ($F = .481$, $p\text{-value} = .976$) ดังตาราง 20 ซึ่งถือว่ามีความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมไม่เท่ากัน จึงใช้วิธีการเปรียบเทียบรายคู่ (Post-hoc) แบบความแปรปรวนไม่เท่ากัน

ตาราง 19 ผลการตรวจสอบความเท่าเทียมกันของความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของการวัดผลใน 3 ระยะ

Multivariate Test of Homoscedasticity				
Box's Test of Equality of Covariance Metrics				
Box's M	14.287			
F	.801			
p-value	.650			
Univariate Test of Homoscedasticity				
Levene's Test of Equality of Error Variance	F	df1	df2	p-value
ความฉลาดทางสังคมทางสังคม				
ความสามารถระหว่างบุคคล	1.937	35	42	.047
ความสามารถในการปรับตัว	.796	35	42	.736
การจัดการกับความเครียด	.481	35	42	.976

การตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรตาม การวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่าคุณจะมีความเหมาะสม ตัวแปรตามทั้งหมดควรมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผลจากการทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) พบว่า ด้านต่าง ๆ ของความฉลาดทางสังคมทางสังคม ซึ่งเป็นตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .873 ถึง .993 และเมื่อทำการทดสอบมิติเอกลักษณะของกลุ่มตัวแปร โดยใช้ Bartlett's test of sphericity พบว่า คะแนนของกลุ่มตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ไม่มีความเป็นมิติเอกลักษณะ ดังนั้น คะแนนทั้ง 3 ด้านของฉลาดทางสังคมจึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปทดสอบสมมติฐาน ดังข้อมูลในตารางที่ 20

ตาราง 20 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านต่าง ๆ ในตัวแปรความฉลาดทางสังคมจำแนกตามระยะการวัดผล

ตัวแปรความฉลาดทางสังคมทางสังคม

		A	B	C
1.ความสามารถระหว่างบุคคล	(A)	-		
2.ความสามารถในการปรับตัว	(B)	.993**	-	
3.การจัดการกับความเครียด	(C)	.873**	.880**	-

Bartlett's test of sphericity=15.926, df=5, p-value=.014 < .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรของคะแนนความฉลาดทางสังคมทางสังคมในกลุ่มทดลองระหว่างระยะการวัดผล

แหล่งความแปรปรวน	Wilk's lambda	Hypothesis df	Error df	Multivariate F test	p-value
Test	.482	6	72	5.286	.000**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรของคะแนนความฉลาดทางสังคมทางสังคมระหว่างระยะวัดผลก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดทางสังคมทางสังคมทั้ง 3 ระยะการวัดผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (Wilks's lambda = .482, F = 5.286, p-value < .001) แสดงว่ากลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมทางสังคมของกลุ่มทดลองทั้ง 3 ระยะการวัดผล มีอย่างน้อย 1 ด้านที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระยะการวัดผลทั้ง 3 ระยะ โดยจำแนกรายด้านต่อไป

ตาราง 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระยะการวัดผล

ตัวแปร	SS	MS	F	p-value
1.ความสามารถระหว่างบุคคล	9.803	4.901	5.773	.006**
2.ความสามารถในการปรับตัว	4.665	2.332	3.309	.047*
3.การจัดการกับความเครียด	6.799	3.400	8.702	.001**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างระยะการวัดผล (Test of between-subjects effects) ของกลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ในการวัดผลทั้ง 3 ระยะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถึง .01 คือ ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ($F = 5.773$, $p\text{-value} = .006$) ด้านความสามารถในการปรับตัว ($F = 3.309$, $p\text{-value} = .047$) และด้านการจัดการกับความเครียด ($F = 8.705$, $p\text{-value} = .001$) ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่เป็นลำดับต่อไป

ตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลอง จำแนกรายด้าน ระหว่างระยะการวัดผล

ตัวแปร	ระยะการวัดผล	Mean Different (d)	SE	p-value
1.ความสามารถระหว่างบุคคล	ก่อน – หลัง	-1.430*	.497	.020
	ก่อน – ติดตามผล	-.750*	.291	.042
	หลัง - ติดตามผล	.680	.497	.539
2.ความสามารถในการปรับตัว	ก่อน – หลัง	.232	.453	1.000
	ก่อน – ติดตามผล	-.600	.265	.089
	หลัง - ติดตามผล	-.832	.453	.222
3.การจัดการกับความเครียด	ก่อน – หลัง	-.726	.337	.113
	ก่อน – ติดตามผล	-.800*	.198	.001
	หลัง - ติดตามผล	-.074	.337	1.000

จากผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของความฉลาดทางสังคมทางสังคมของกลุ่มทดลอง จำแนกรายด้าน ระหว่างระยะการวัดผล พบว่า คะแนนกลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลอง มีความแตกต่างกันดังนี้

1) ด้านความสามารถระหว่างบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการ วัดผลในระยะก่อนการทดลองแตกต่างจากระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($d = -1.430$, $p\text{-value} = .020$) และการวัดผลในระยะก่อนการทดลองแตกต่างจากระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($d = -0.750$, $p\text{-value} = .042$) แต่การวัดผลในระยะหลังการทดลองไม่แตกต่างจากระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($d = -.680$, $p\text{-value} = .539$) แสดงให้เห็นว่าคะแนนความฉลาดทางสังคมทางสังคมในด้านความสามารถระหว่างบุคคลมีการเพิ่มขึ้นจากระยะก่อนการทดลองอย่างมาก แต่ในระยะติดตามผล แม้ว่าคะแนนจะเพิ่มขึ้น จากระยะหลังการทดลองแต่เพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2) ด้านความสามารถในการปรับตัวมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการวัดผลในระยะก่อนการทดลองไม่แตกต่างจากระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($d = .232$, $p\text{-value} = 1.000$) การวัดผลในระยะก่อนการทดลองไม่แตกต่างจากระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($d = -.600$, $p\text{-value} = .089$) การวัดผลในระยะหลังการทดลองไม่แตกต่างจากระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($d = -.832$, $p\text{-value} = .222$) แสดงให้เห็นว่าคะแนนความฉลาดทางสังคมทางสังคมในด้านความสามารถในการปรับตัวมีการเพิ่มขึ้นจากระยะก่อน การทดลอง ระยะติดตามผล แต่เพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3) ด้านการจัดการกับความเครียด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการวัดผลในระยะก่อนการทดลองแตกต่างจากระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($d = -.800$, $p\text{-value} = .001$) แต่การวัดผลในระยะก่อนการทดลองไม่แตกต่างจากระยะหลังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($d = -.726$, $p\text{-value} = .113$) การวัดผลในระยะหลังการทดลองไม่แตกต่างจากระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($d = -.074$, $p\text{-value} = 1.000$) แสดงให้เห็นว่าคะแนนความฉลาดทางสังคมในด้านการจัดการกับความเครียด มีการเพิ่มขึ้นจากระยะก่อนการทดลองอย่างมาก แต่ในระยะติดตามผล แม้ว่าคะแนนจะเพิ่มขึ้นจากระยะหลังการทดลองแต่เพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกทั้งใน
ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลมีความฉลาดทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรของคะแนนความฉลาดทางสังคมในระยะ
ก่อนการทดลอง

แหล่งความ แปรปรวน	Wilk's lambda	Hypothesis df	Error df	Multivariate F test	p-value
Group	.756	3	33	3.558	.025*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรของคะแนนความฉลาดทางสังคมทาง
สังคมทั้ง 3 ด้าน ในระยะก่อนการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีผลของคะแนนด้านความสามารถ
ระหว่างบุคคล ด้านความสามารถในการปรับตัว และด้านการจัดการกับความเครียดแตกต่างจาก
กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Wilks's lambda = .756, F = 3.558, p-value
< .05) แสดงให้เห็นว่า ความฉลาดทางสังคมทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง มีอย่างน้อย 1
ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนั้น จึงทำการ
เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกรายด้านต่อไป

ตาราง 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ในระยะก่อนการ
ทดลอง

ตัวแปร	SS	MS	F	p-value
1.ความสามารถระหว่างบุคคล	2.693	2.693	4.663	.038*
2.ความสามารถในการปรับตัว	1.141	1.141	7.339	.010*
3.การจัดการกับความเครียด	.260	.260	1.705	.200

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Test of between-subjects effects) ของกลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ($F = 4.663$, $p\text{-value} < .05$) และด้านความสามารถในการปรับตัว ($F = 7.339$, $p\text{-value} < .05$) ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่เป็นลำดับต่อไป

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของความฉลาดทางสังคม จำแนกรายด้านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง

ตัวแปร	กลุ่ม	M	Mean	SE	p-value
			Different (d)		
1.ความสามารถระหว่างบุคคล	กลุ่มทดลอง	3.78	-.535*	.248	.038
	กลุ่มควบคุม	3.24			
2.ความสามารถในการปรับตัว	กลุ่มทดลอง	3.34	-.348*	.129	.010
	กลุ่มควบคุม	3.00			
3. การจัดการกับความเครียด	กลุ่มทดลอง	3.21	.130	.199	1.000
	กลุ่มควบคุม	3.00			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของความฉลาดทางสังคมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง พบว่า กลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ($d = -.535$, $p\text{-value} < .05$) โดยกลุ่มทดลอง ($M = 3.78$, $SD = .28$) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 3.24$, $SD = .24$) และ 2) ด้านความสามารถในการปรับตัว ($d = -.348$, $p\text{-value} < .05$) โดยกลุ่มทดลอง ($M = 3.00$, $SD = 0.14$) มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 3.34$, $SD = 0.12$) แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาในกลุ่มทดลองก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

การสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวก มีระดับความฉลาดทางสังคมทั้ง 2 ด้าน มากกว่านักศึกษาในกลุ่มควบคุม

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรของคะแนนความฉลาดทางสังคมในระยะหลังการทดลอง

แหล่งความแปรปรวน	Wilk's lambda	Hypothesis df	Error df	Multivariate F test	p-value
Group	.729	3	32	3.957	.017*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรของคะแนนความฉลาดทางสังคม ในระยะหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลคะแนนความฉลาดทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Wilks's lambda = .729, F = 3.957, p-value = .017) แสดงว่า กลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมในระยะหลังการทดลอง มีอย่างน้อย 1 ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกรายด้านต่อไป

ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ในระยะหลังการทดลอง

ตัวแปร	SS	MS	F	p-value
1.ความสามารถระหว่างบุคคล	4.093	4.093	5.417	.026*
2.ความสามารถในการปรับตัว	3.385	3.385	5.048	.031*
3.การจัดการกับความเครียด	7.902	7.902	8.148	.007*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Test of between-subjects effects) ของกลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ($F = 5.417$, $p\text{-value} < .05$) ด้านความสามารถในการปรับตัว ($F = 5.048$, $p\text{-value} < .05$) และด้านการจัดการกับความเครียด ($F = 8.148$, $p\text{-value} < .05$) ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยราย คู่เป็นลำดับต่อไป

ตาราง 29 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของความฉลาดทางสังคม จำแนกรายด้านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง

ตัวแปร	กลุ่ม	M	Mean Different (d)	SE	p-value
1.ความสามารถระหว่างบุคคล	กลุ่มทดลอง	4.21	-.669*	.288	.026
	กลุ่มควบคุม	3.53			
2.ความสามารถในการปรับตัว	กลุ่มทดลอง	4.89	-.609*	.271	.031
	กลุ่มควบคุม	4.28			
3. การจัดการกับความเครียด	กลุ่มทดลอง	4.43	-.930*	.326	.007
	กลุ่มควบคุม	3.50			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของความฉลาดทางสังคมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมทางสังคมของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ($d = -.609$, $p\text{-value} < .05$) โดยกลุ่มทดลอง ($M = 4.21$, $SD = .27$) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 3.53$, $SD = .25$) 2) ด้านความสามารถในการปรับตัว ($d = -.609$, $p\text{-value} < .05$) โดยกลุ่มทดลอง ($M = 4.89$, $SD = .25$) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 4.28$, $SD = .23$) และ 3) ด้านการจัดการกับความเครียด ($d = -.930$, $p\text{-value} < .05$) โดยกลุ่มทดลอง ($M = 4.43$, $SD = .30$) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 3.50$, $SD = .28$) แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาในกลุ่มทดลองก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแนะผสมผสานจิตวิทยาเชิงบวก มีระดับความฉลาดทางสังคมทั้ง 3 ด้าน มากกว่านักศึกษาในกลุ่มควบคุม

ตาราง 30 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรของคะแนนความฉลาดทางสังคมในระยะติดตามผล

แหล่งความแปรปรวน	Wilk's lambda	Hypothesis df	Error df	Multivariate F test	p-value
Group	.699	3	33	4.744	.007**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรของคะแนนความฉลาดทางสังคมในระยะติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลคะแนนความฉลาดทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (Wilks's lambda = .699, F = 4.744, p-value < .01) แสดงว่า กลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมในระยะติดตามผลมีอย่างน้อย 1 ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกรายด้านต่อไป

ตาราง 31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ในระยะติดตามผล

ตัวแปร	SS	MS	F	p-value
1.ความสามารถระหว่างบุคคล	2.250	2.250	6.325	.017*
2.ความสามารถในการปรับตัว	2.778	2.778	4.153	.049*
3.การจัดการกับความเครียด	1.778	1.778	5.219	.029*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Test of between-subjects effects) ในระยะติดตามผลของกลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคม ทั้ง 3 ด้านในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านความสามารถระหว่างบุคคล (F = 6.325, p-value < .05) ด้านความสามารถในการปรับตัว (F =

4.153, $p\text{-value} < .05$) และด้านการจัดการกับความเครียด ($F = 5.219$, $p\text{-value} < .05$) ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยราย คู่เป็นลำดับต่อไป

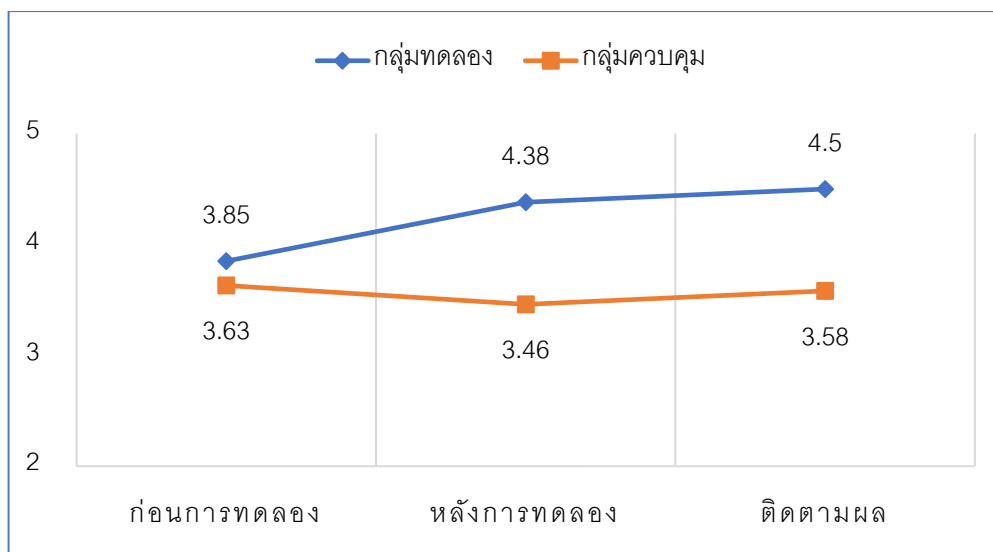
ตาราง 32 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของความฉลาดทางสังคม จำแนกรายด้านระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะติดตามผล

ตัวแปร	กลุ่ม	M	Mean Different (d)	SE	p-value
1.ความสามารถระหว่างบุคคล	กลุ่มทดลอง	4.79	-.500*	.199	.017
	กลุ่มควบคุม	4.29			
2.ความสามารถในการปรับตัว	กลุ่มทดลอง	4.76	-.556*	.273	.049
	กลุ่มควบคุม	4.21			
3. การจัดการกับความเครียด	กลุ่มทดลอง	4.96	-.444*	.195	.029
	กลุ่มควบคุม	4.52			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

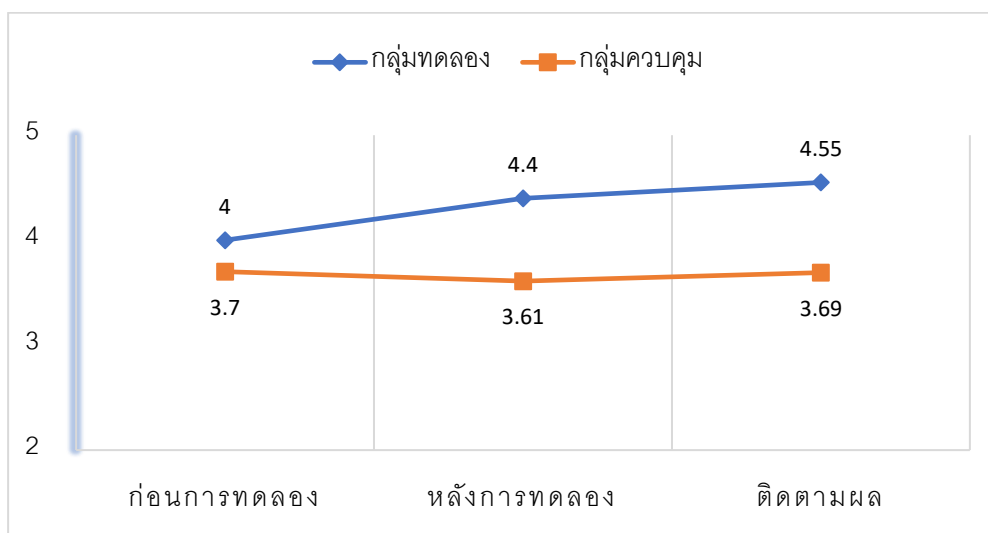
จากผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของความฉลาดทางสังคมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะติดตามผล พบว่า กลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ($d = -.500$, $p\text{-value} < .05$) โดยกลุ่มทดลอง ($M = 4.79$, $SD = 0.16$) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 4.29$, $SD = .34$) 2) ด้านความสามารถในการปรับตัว ($d = -.556$, $p\text{-value} < .05$) โดยกลุ่มทดลอง ($M = 4.76$, $SD = .20$) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 4.21$, $SD = .35$) และ 3) ด้านการจัดการกับความเครียด ($d = -.444$, $p\text{-value} < .05$) โดยกลุ่มทดลอง ($M = 4.96$, $SD = 0.18$) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 4.52$, $SD = .35$) แสดงให้เห็นว่า หลังจากทีนักศึกษาในกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแนะแผนจิตวิทยาเชิงบวกในระยะติดตามผล พบว่า ระดับความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลองเพิ่มมากขึ้นและสูงกว่ากลุ่มควบคุมในทุกด้าน

ดังนั้นผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการสอนแนะแผนจิตวิทยาเชิงบวกทั้งในระยะหลังการ ทดลองและระยะติดตามผลมีความฉลาดทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม ดังภาพประกอบที่ 2

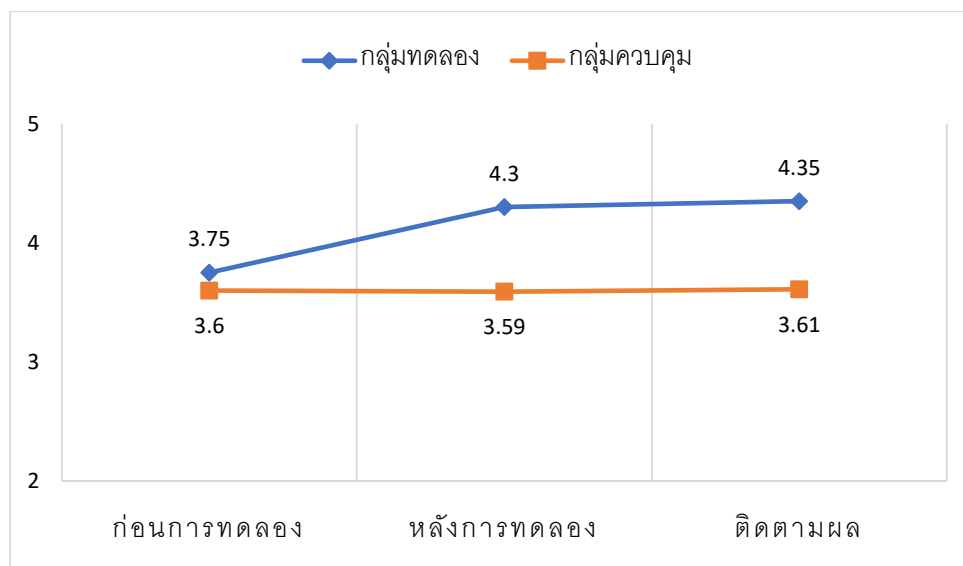

ภาพประกอบ 2 แสดงคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมด้านรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

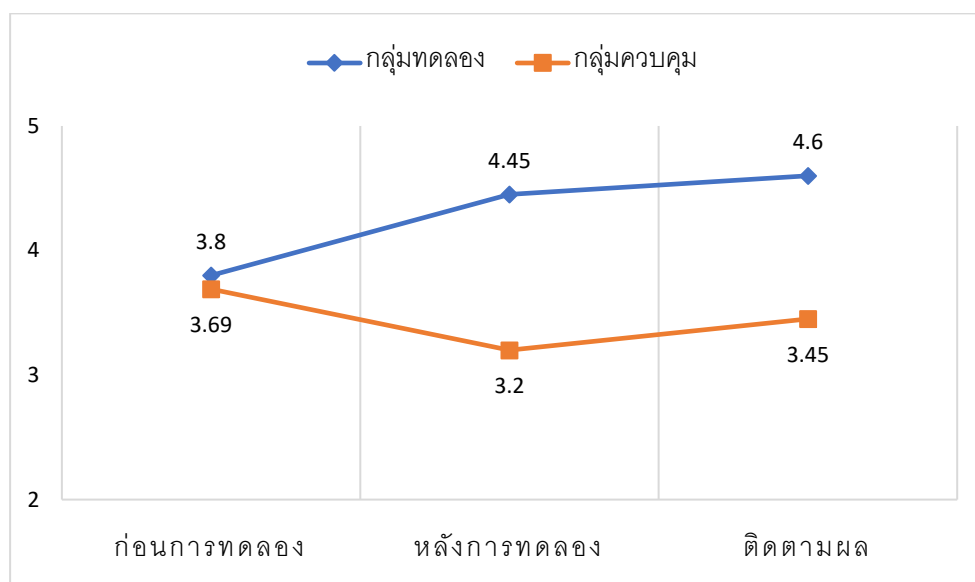
คะแนนเฉลี่ยจำแนกตามรายด้านของความฉลาดทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ของทั้ง 3 ระยะใน ระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังภาพประกอบ 3 ภาพประกอบ 4 และภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 3 แสดงคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคม ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ภาพประกอบ 4 แสดงแสดงคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคม ด้านความสามารถในการปรับตัว ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ภาพประกอบ 5 แสดงแสดงคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางสังคม ด้านการจัดการกับความเครียด ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยทำการศึกษาเพิ่มเติมกับนักศึกษาครูในกลุ่มทดลองเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพมาสนับสนุนผลการทดลองในเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับนักศึกษาครูในกลุ่มทดลองจำนวน 20 คน (สุวิมล ว่องวาณิช, 2563) โดยศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการนำความฉลาดทางสังคมไปใช้ในระหว่างที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา จากนั้นวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1. สถานการณ์ที่นำความฉลาดทางสังคมไปใช้

สถานการณ์ที่นักศึกษาครูกลุ่มทดลองนำความฉลาดทางสังคมไปใช้ จะช่วยส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน เกิดทักษะการสื่อสารที่ดี การเข้าใจผู้อื่น ปรับตัวได้ เมื่อนักศึกษานำความฉลาดทางสังคมมาใช้ จึงมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ดังตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

“รู้สึกรับฟังคนอื่นมากขึ้น ปกติเวลามีนักเรียนมาเล่าอะไรให้ฟังก็จะรู้สึกเบื่อ ไม่อยากฟัง” (นักศึกษาภาษาไทย คนที่ 3)

“เพื่อนเปิดใจคุยกับเรามากขึ้น ปกติจะได้ยินคนอื่นพูดถึงเราว่าดู เข้มงวด” (นักศึกษาคณิตศาสตร์ คนที่ 5)

“กล้าเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น เมื่อก่อนเวลาเจออะไรยาก ๆ ก็จะไม่อยากทำ หนีปัญหาทำให้เรื่องบางเรื่องไม่แก้ไข” (นักศึกษาสังคมศึกษา คนที่ 7)

“ทำงานร่วมกับคนอื่นได้ง่ายขึ้น กล้าไปโรงเรียนใหม่ ๆ มากขึ้น” (นักศึกษาภาษาไทย คนที่ 9)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า สถานการณ์ที่นำความฉลาดทางสังคมไปใช้ นักศึกษาจะกล้าในการนำไปใช้มากขึ้น สถานการณ์ส่วนใหญ่อยู่ในชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่ดีขึ้น

2. ความรู้สึกเมื่อนำความฉลาดทางสังคมไปใช้

ความรู้สึกเมื่อนักศึกษาได้นำความฉลาดทางสังคมไปใช้ จะช่วยส่งเสริมการปรับตัวการแสดงออกในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ก็มี งง ๆ บ้างในตอนแรก เช่น จอดรถแล้วเปิดไฟฉุกเฉินเพื่อซื้อของ เราคิดแค่ว่าแป๊บเดียวแล้วก็ป็นรถมอไซค์ด้วยคงไม่ขวางใครมากนัก แต่ในขณะที่เรากำลังเข้าไปซื้อของแล้วมองมาที่รถเรา คันอื่นเขาก็ขับไปได้แหละ แต่เขาก็ต้องหลบเราทุกคัน เหมือนเสียจังหวะไป เราก็เลยเริ่ม

นึกว่าทำไมเราไม่นึกถึงคนอื่นบ้าง ทำไมเราเห็นแก่ตัวจัง แล้วเราก็คิดกับตัวเองว่าต่อไปนี่เราจะไม่ทำแบบนี้แล้ว” (นักศึกษาสังคมศึกษา คนที่ 10)

“เห็นนักเรียนในห้องเขาพูดจาแซว ๆ หยอกล้อเพื่อนร่วมชั้นของเขา เช่น อีอ้วน คำเอ๋ย เมียฝรั่งหรือเปล่า แวบแรกเราก็เกือบจะหัวเราะและสนุกสนานไปกับนักเรียนทั้งห้องแล้ว แต่นึกได้ว่า ในฐานะครูเราควรเข้าใจอารมณ์ รับรู้ความรู้สึก เห็นอกเห็นใจนักเรียนคนนั้นให้มากกว่านี้ พอคิดได้เราเลยไปหยุดการหยอกล้อของนักเรียนทั้งห้อง ก็ทำให้เรารู้สึกดีขึ้นมาก เพราะแววตาของนักเรียนที่โดนล้อเขาขอบคุณเรา” (นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คนที่ 11)

“โดนรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการที่ดูและเรื่องการขึ้นชื่อลงเวลาของนักศึกษา ดำเนินเสียงดังลั่นว่า มาสาย ทำตัวแบบนี้จะเป็นครูที่ดีได้หรือ เดี่ยวจะส่งกลับมหาวิทยาลัย โดยที่ไม่ฟังเหตุผลผมเลย ผมทำงานร้านสะดวกซื้อจนถึงเช้าเพราะคนที่มาทำงานต่อจากผมเขาประสบอุบัติเหตุเลยหาคนแทนไม่ได้มันกะทันหัน ถ้าเป็นเมื่อก่อนผมคงสวนกลับไปแล้ว แต่นึกได้ว่ามันจะเสียชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย และตัวผมเองด้วย เลยควบคุมอารมณ์ตัวเอง โดยเลือกที่จะเงียบ แล้วก็ขอโทษเขา เพื่อให้เรื่องมันจบครับ ผมก็รู้สึกดีขึ้นที่ได้นำสิ่งที่ได้เรียนมาใช้” (นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คนที่ 13)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความรู้สึกเมื่อนำความฉลาดทางสังคมไปใช้ นักศึกษาจะเกิดความรู้สึกดีใจมากขึ้น บางส่วนยังไม่กล้าเพราะยังมีพฤติกรรมเดิม แต่บางส่วนพอได้ลองนำไปใช้ก็รู้สึกดี ปรับตัวดีขึ้น

3. จุดอ่อน จุดแข็งของการนำความฉลาดทางสังคมไปใช้

จุดอ่อน จุดแข็งของการนำความฉลาดทางสังคมไปใช้นั้น จะส่งเสริมพฤติกรรม การนำความฉลาดทางสังคมไปใช้อย่างคงทน ถาวร จนเกิดเป็นนิสัย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

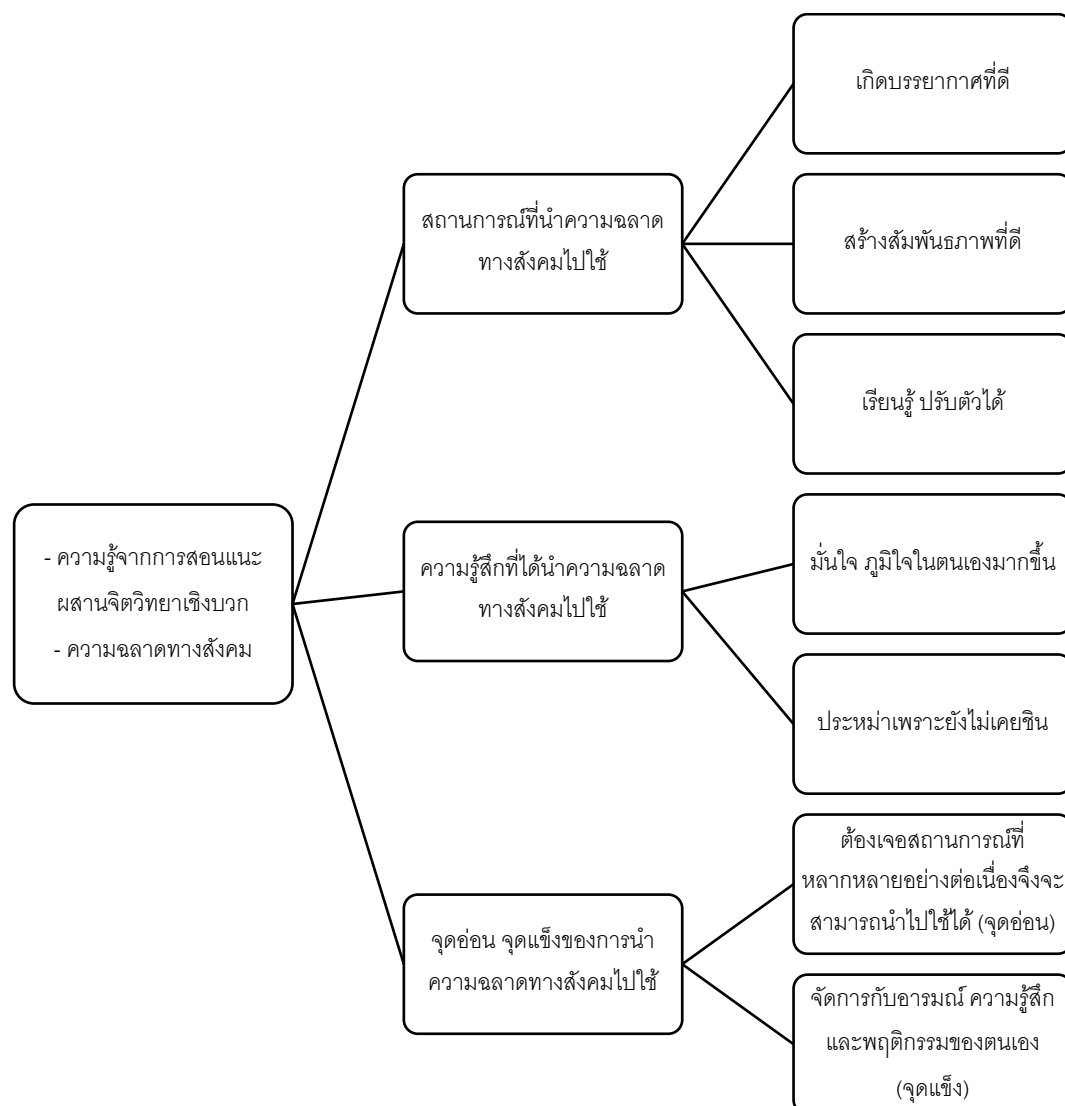
“ในบางสถานการณ์ก็ยังไม่สามารถทำได้ในชีวิตประจำวัน เช่น เหตุการณ์ในอดีตที่เคยเกิดขึ้น เช่นโควิด 19 ถ้าเกิดขึ้นอีกรอบ จะรับมืออย่างไร หนูตอบไม่ได้ค่ะ เพราะเชื้อโรคอาจจะแรงขึ้น หรือมีการรับมือจากทั่วโลกที่ไม่เหมือนเดิมก็เป็นได้ค่ะ” (นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คนที่ 2)

“หนูชอบเวอร์ชันนี้ของตัวเอง เราเข้าใจคนอื่นมากขึ้น รับฟังคนอื่นมากขึ้น บางทีเขาก็กล้าเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้เราฟัง เราก็คิดไปในระหว่างเขาเล่าว่าถ้าเป็นเมื่อก่อนเราคงไม่ยอมเล่าแน่เลย แต่ตอนนี้เราเปิดใจ เราเรียนรู้ที่จะเข้าใจคนอื่นมากขึ้น มันดีจริง ๆ ค่ะ” (นักศึกษาสังคมศึกษา คนที่ 15)

“หลายสถานการณ์ที่คิดว่าควรบุก แต่พอมีทักษะในการควบคุมอารมณ์ตัวเองมากขึ้น ก็ทำให้บรรยากาศต่าง ๆ มันดีขึ้น เรามีเพื่อนมากขึ้น สัมพันธภาพกับคนในโรงเรียนดีขึ้น” (นักศึกษาคอมพิวเตอร์ศึกษา คนที่ 19)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า จุดอ่อน จุดแข็งของการนำความฉลาดทางสังคมไปใช้ ในบางสถานการณ์ในอนาคตอาจจะไม่ได้เกิดขึ้นหรือแนวโน้มในการใช้องค์ความรู้เดิม แทบจะไม่มี จึงไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ โดยเฉพาะในประเด็น ความสามารถในการปรับตัว ด้านการทดสอบความจริง (Reality test) แต่ก็ทำให้นักศึกษาเกิดการวางแผนล่วงหน้า ในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป อีกทั้งจุดแข็งของการนำความฉลาดทางสังคมไปใช้ก็จะทำให้เกิดเป็นนิสัยที่ถาวร เมื่อได้ฝึกการนำไปใช้บ่อย ๆ

จากข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแนะ ผสานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของนักศึกษา สามารถสรุปได้เป็นภาพความสัมพันธ์ ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 แสดงสรุปผลการนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแนะผลงาน
จิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันของนักศึกษา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ผลของโปรแกรมการสอนแนะผสานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบแผน Randomize pretest-posttest follow-up design (ชูศรี วงศ์รัตนนะ และ งามอาจ นัยพัฒน์, 2551) และมีการประเมินติดตามผลการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกร และคุณลักษณะของนักศึกษาด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพเพิ่มเติม โดยเก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group) (จำเนียร จวงตระกูล, 2561) เพื่อดูความคงทนของโปรแกรมฯ โดยผู้วิจัยได้ทำการสรุปประเด็นสำคัญของความมุ่งหมาย สมมติฐาน วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย ไว้ดังนี้

สรุปการศึกษา

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสอนแนะผสานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการสอนแนะผสานจิตวิทยาเชิงบวกมีความฉลาดทางสังคมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการสอนแนะผสานจิตวิทยาเชิงบวกทั้งในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลมีความฉลาดทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นนักศึกษา 1) กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งประกอบด้วย และ2) กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมจำนวน 180 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two - stage sampling) โดยเริ่มจากการคัดเลือกสาขาวิชาเอกทั้งกลุ่มวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random Sampling) กลุ่มละ 1 สาขาวิชาเอก รวมเป็น 2 สาขาวิชาเอก มีจำนวนนักศึกษารวม 40 คน จากนั้นคัดเลือกนักศึกษาจากสาขาวิชาเอกด้วยวิธีการจำแนกเข้ากลุ่ม (Random assignment) (ชูศรี วงศ์รัตนันัน และ องอาจ นัยพัฒน์, 2551) สาขาละ 20 คนเพื่อคัดเลือกนักศึกษาเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำนวนสาขาเท่า ๆ กัน สาขาละ 10 คน เข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งมี 2 สาขา จึงทำให้ได้กลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน

เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่การวิจัย (Inclusion criteria)

ประกอบด้วย

1. เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. มีความสมัครใจและมีความพร้อมในการเข้าร่วมการวิจัย
3. ไม่เคยได้รับโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนแผนงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างออกจากการวิจัย (Exclusion criteria)

ประกอบด้วย

1. มีปัญหาทางสุขภาพกายหรือสุขภาพจิต
2. ไม่สามารถอ่านเขียน เข้าร่วมกิจกรรม และตอบแบบสอบถามด้วยตนเองได้อย่างสะดวก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบวัดความฉลาดทางสังคม

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบวัดความฉลาดทางสังคมของ Bar-On (2005) เพื่อให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีลักษณะเป็นแบบวัดลักษณะแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) แบบ 5 ระดับ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal component) จำนวน 6 ข้อ 2) ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability component) จำนวน 6 ข้อ และ 3) การจัดการกับความเครียด (Stress management) จำนวน 6 ข้อ รวมจำนวน 18 ข้อ และมีการหาคุณภาพของแบบวัดความฉลาดทางสังคม โดยมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Index of item objective congruence) ตั้งแต่ 0.8 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .874

2. แบบวัดจิตวิทยาเชิงบวก

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก คือ PERMA Model โดย Seligman (2012) มาใช้เป็นขอบเขตในการสร้างแบบวัดจิตวิทยาเชิงบวกขึ้น เพื่อให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีลักษณะแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) แบบ 5 ระดับ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) อารมณ์เชิงบวก (Positive emotions) จำนวน 4 ข้อ 2) การมีจิตผูกพัน (Engagement) จำนวน 4 ข้อ 3) ความสัมพันธ์ (Relationship) จำนวน 4 ข้อ 4) ความหมายในชีวิต (Meaning) จำนวน 4 ข้อ และ 5) ความสำเร็จ (Accomplishment) จำนวน 4 ข้อ รวมจำนวน 20 ข้อ และมีการหาคุณภาพของแบบวัดจิตวิทยาเชิงบวก โดยมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Index of item objective congruence) ตั้งแต่ 0.8 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .953

3. โปรแกรมการสอนแผนงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการสร้างโปรแกรมการสอนแผนงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ ซึ่งเป็นโปรแกรมที่จัดขึ้นให้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน เป็นระยะเวลา 10 ครั้ง โดยจัดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 45 - 60 นาที ชุดกิจกรรมครอบคลุมองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมที่เป็นตัวแปรตาม โดยมี PERMA Model เป็น Manipulate variable

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเพื่อเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังกล่าว

2. ผู้วิจัยทำการชี้แจงกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ถึงการพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย และเอกสารขอความยินยอมให้การเข้าร่วมการวิจัย (Consent form)

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยทำการวัดความฉลาดทางสังคมเชิงบวกของนักศึกษาครูยุคใหม่ ด้วยการใช้แบบวัดความฉลาดทางสังคมเชิงบวกของนักศึกษาครูยุคใหม่ก่อนดำเนินการทดลองกับนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.2 นักศึกษาในกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมเชิงบวกของนักศึกษาครูยุคใหม่ ส่วนนักศึกษาในกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วม

3.3 ภายหลังการสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการวัดระดับความฉลาดทางสังคมเชิงบวกของนักศึกษาครูยุคใหม่อีกครั้งด้วยการใช้แบบวัดความฉลาดทางสังคมเชิงบวกของนักศึกษาครูยุคใหม่กับนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.4 จากนั้นเว้นระยะการทดลอง และกลับมาวัดความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่อีกครั้งเพื่อใช้เป็นข้อมูลเมื่อสิ้นสุดการติดตามผล

3.5 ทำการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อดูความคงทนของโปรแกรม โดยการสนทนากลุ่มกับนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ

4. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากแบบวัดความฉลาดทางสังคม

5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่สมบูรณ์ไปบันทึกคะแนนเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรจัดกระทำ (Manipulated variable) คือ จิตวิทยาเชิงบวกและตัวแปรตาม คือ ความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.1 สถิติทดสอบ Repeated measure MANOVA เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในกลุ่มทดลองในการวัดซ้ำใน 3 ระยะทั้งระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

2.2 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนความฉลาดทางสังคมโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปร (MANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ต่อไป เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

3. การประเมินติดตามผลเพื่อดูความคงทนของโปรแกรมฯ ด้วยการการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของจิตวิทยาเชิงบวกและความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 40 คน เป็นนักศึกษาเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 26 คน (ร้อยละ 65) โดยเป็น

นักศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป และสังคมศึกษามากที่สุดเท่ากันคือจำนวน 10 คน (ร้อยละ 25) และนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ศึกษา ภาษาไทย และภาษาอังกฤษจำนวนเท่ากันรองลงมาคือ 5 คน (ร้อยละ 12.5) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนจิตวิทยาเชิงบวกและความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในกลุ่มทดลองในการวัดซ้ำใน 3 ระยะทั้งระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมโดยรวมก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเท่ากับ 3.85 และ 3.63 ระยะหลังการทดลอง เท่ากับ 4.38 และ 3.46 และระยะติดตามผล เท่ากับ 4.50 และ 3.58 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตวิทยาเชิงบวก โดยรวมก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเท่ากับ 3.65 และ 3.42 ระยะหลังการทดลอง เท่ากับ 4.32 และ 3.22 และระยะติดตามผล เท่ากับ 4.51 และ 3.17 ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมแบบวัดซ้ำ

กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F - test = 6.306, p - value = .004$) และจากการเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมในกลุ่มทดลอง พบว่า คะแนนความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลอง จากการวัดซ้ำ 3 ครั้ง มี 2 คู่ ที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ข้อมูลก่อนและหลัง ข้อมูลก่อนและติดตามผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางสังคมไม่แตกต่างกัน ($F - test = 4.120, p - value = .065$)

ตอนที่ 3 การติดตามผลของการใช้โปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

ข้อมูลพื้นฐานของคะแนนความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลอง จำแนกตามด้านต่าง ๆ ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล พบว่า ความฉลาดทางสังคมในด้านความสามารถระหว่างบุคคลของกลุ่มทดลองมีคะแนนในระยะติดตามผลสูงที่สุด ($M = 4.55, SD = .51$) รองลงมาคือระยะหลังการทดลอง ($M = 4.40, SD = .75$) ส่วนด้านความสามารถในการปรับตัวของกลุ่มทดลองมีคะแนนในระยะติดตามผลสูงที่สุด ($M = 4.36, SD = .81$) รองลงมาคือระยะ หลังการทดลอง ($M = 4.35, SD = .88$) และด้านการจัดการกับความเครียดของกลุ่มทดลอง

มีคะแนนในระยะติดตามผลสูงที่สุด ($M = 4.60$, $SD = .50$) รองลงมาคือระยะหลังการทดลอง ($M = 4.45$, $SD = .69$)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรของคะแนนความฉลาดทางสังคมระหว่างระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดทางสังคมทั้ง 3 ระยะการวัดผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (Wilks's lambda = .482, $F = 5.286$, $p\text{-value} < .001$) แสดงว่า กลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลองทั้ง 3 ระยะการวัดผล มีอย่างน้อย 1 ด้านที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระยะการวัดผลทั้ง 3 ระยะ

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างระยะการวัดผล (Test of between-subjects effects) ของกลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ในการวัดผลทั้ง 3 ระยะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถึง .01 คือ ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ($F = 5.773$, $p\text{-value} = .006$) ด้านความสามารถในการปรับตัว ($F = 3.309$, $p\text{-value} = .047$) และด้านการจัดการกับความเครียด ($F = 8.705$, $p\text{-value} = .001$) จากผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลอง จำแนกรายด้าน ระหว่างระยะการวัดผล พบว่า คะแนนกลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลอง มีความแตกต่างกันดังนี้

1) ด้านความสามารถระหว่างบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการวัดผลในระยะก่อนการทดลองแตกต่างจากระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($d = -1.430$, $p\text{-value} = .020$) และการวัดผลในระยะก่อนการทดลองแตกต่างจากระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($d = -0.750$, $p\text{-value} = .042$) แสดงให้เห็นว่าคะแนนความฉลาดทางสังคมในด้านความสามารถระหว่างบุคคลมีการเพิ่มขึ้นจากระยะก่อนการทดลองอย่างมาก แต่ในระยะติดตามผล แม้ว่าคะแนนจะเพิ่มขึ้น จากระยะหลังการทดลองแต่เพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2) ด้านความสามารถในการปรับตัวมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าคะแนนความฉลาดทางสังคมในด้านความสามารถในการปรับตัวมีการเพิ่มขึ้นจากระยะก่อน การทดลอง ระยะติดตามผล แต่เพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3) ด้านการจัดการกับความเครียด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการวัดผลในระยะก่อนการทดลองแตกต่างจากระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($d = -0.800$, $p\text{-value} = .001$) แสดงให้เห็นว่าคะแนนความฉลาดทางสังคมในด้านการจัดการ

กับความเครียด มีการเพิ่มขึ้นจากระยะก่อนการทดลองอย่างมาก แต่ในระยะติดตามผล แม้ว่าคะแนนจะเพิ่มขึ้นจากระยะหลังการทดลองแต่เพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรของคะแนนความฉลาดทางสังคมทั้ง 3 ด้าน

ในระยะก่อนการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีผลของคะแนนด้านความสามารถระหว่างบุคคล ด้านความสามารถในการปรับตัว และด้านการจัดการกับความเครียดแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Wilks's lambda = .756, $F = 3.558$, $p\text{-value} < .05$) แสดงให้เห็นว่า ความฉลาดทางสังคมในระยะก่อนการทดลอง มีอย่างน้อย 1 ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Test of between-subjects effects) ของกลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ($F = 4.663$, $p\text{-value} < .05$) และด้านความสามารถในการปรับตัว ($F = 7.339$, $p\text{-value} < .05$) ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของความฉลาดทางสังคมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง พบว่า กลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ($d = -0.535$, $p\text{-value} < .05$) โดยกลุ่มทดลอง ($M = 4.00$, $SD = .97$) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 3.70$, $SD = .47$) และ 2) ด้านความสามารถในการปรับตัว ($d = -0.348$, $p\text{-value} < .05$) โดยกลุ่มทดลอง ($M = 3.75$, $SD = .79$) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 3.60$, $SD = .50$) แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาในกลุ่มทดลองก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวก มีระดับความฉลาดทางสังคมทั้ง 2 ด้าน มากกว่านักศึกษาในกลุ่มควบคุม

ในระยะหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลคะแนนความฉลาดทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Wilks's lambda = .729, $F = 3.957$, $p\text{-value} = .017$) แสดงว่า กลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมในระยะหลังการทดลอง มีอย่างน้อย 1 ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Test of between-subjects effects) ของกลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ($F = 5.417$, $p\text{-value} < .05$) ด้านความสามารถในการปรับตัว ($F = 5.048$, $p\text{-value} < .05$) และด้านการจัดการกับความเครียด ($F = 8.148$, $p\text{-value} < .05$) ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของความฉลาดทางสังคมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะเวลาหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ($d = -.609$, $p\text{-value} < .05$) โดยกลุ่มทดลอง ($M = 4.40$, $SD = .75$) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 3.61$, $SD = .67$) 2) ด้านความสามารถในการปรับตัว ($d = -.609$, $p\text{-value} < .05$) โดยกลุ่มทดลอง ($M = 4.30$, $SD = .86$) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 3.59$, $SD = .76$) และ 3) ด้านการจัดการกับความเครียด ($d = -0.930$, $p\text{-value} < .05$) โดยกลุ่มทดลอง ($M = 4.45$, $SD = .69$) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 3.20$, $SD = .72$) แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาในกลุ่มทดลองก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแนะแผนจิตวิทยาเชิงบวก มีระดับความฉลาดทางสังคมทั้ง 3 ด้าน มากกว่านักศึกษาในกลุ่มควบคุม

ในระยะติดตามผล พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลคะแนนความฉลาดทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (Wilks's lambda = .699, $F = 4.744$, $p\text{-value} < .01$) แสดงว่า กลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมในระยะติดตามผลมีอย่างน้อย 1 ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Test of between-subjects effects) ในระยะติดตามผลของกลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคม ทั้ง 3 ด้าน ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ($F = 6.325$, $p\text{-value} < .05$) ด้านความสามารถในการปรับตัว ($F = 4.153$, $p\text{-value} < .05$) และด้านการจัดการกับความเครียด ($F = 5.219$, $p\text{-value} < .05$) ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของความฉลาดทางสังคมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะติดตามผล พบว่า กลุ่มตัวแปรความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ 1) ด้านความสามารถระหว่างบุคคล ($d = -.500$, $p\text{-value} < .05$) โดยกลุ่มทดลอง ($M = 4.55$, $SD = .51$) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 3.69$, $SD = .61$) 2) ด้านความสามารถในการปรับตัว ($d = -.556$, $p\text{-value} < .05$) โดยกลุ่มทดลอง ($M = 4.35$, $SD = .81$) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 3.61$, $SD = .73$) และ 3) ด้านการจัดการกับความเครียด ($d = -.444$, $p\text{-value} < .05$) โดยกลุ่มทดลอง ($M = 4.60$, $SD = .50$) มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 3.45$, SD

= .75) แสดงให้เห็นว่า หลังจากที่นักศึกษาในกลุ่มทดลองเข้าร่วม โปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกในระยะติดตามผล พบว่า ระดับความฉลาดทางสังคมของกลุ่มทดลองเพิ่มมากขึ้นและสูงกว่ากลุ่มควบคุมในทุกด้าน

ดังนั้นสรุปได้ว่ายอมรับและสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกทั้งในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลมีจิตวิทยาเชิงบวกและความฉลาดทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม

การอภิปรายผล

1. นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกมีความฉลาดทางสังคมในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มทดลองมีระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกมีฐานคิดมาจากจิตวิทยาการเรียนรู้ตามแนวคิดมนุษยนิยม (Humanistic learning psychology) ให้ความสำคัญและให้คุณค่ากับความเป็นมนุษย์และมองมนุษย์อย่างมีคุณค่า มีความดีงาม มีความสามารถ มีความต้องการพัฒนาตนเอง และสิ่งสำคัญของการสร้างความเข้มแข็งคือการเรียนรู้ นอกจากนี้การสอนแนะเชิงบวกยังส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเอง การพัฒนาตนเอง การมีทัศนคติทางบวกที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Grant and Atad (2022) ที่พัฒนาโปรแกรมการสอนแนะเชิงบวกและจิตวิทยาเชิงบวกกับนักศึกษาจำนวน 393 คน ในระยะเวลา 13 สัปดาห์ก็พบว่า การมองตนเอง การมุ่งสู่เป้าหมาย สุขภาวะทางจิต และการคิดแก้ปัญหาเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด จากแนวคิดนี้จะทำให้การเรียนรู้เพิ่มขึ้นด้วยการเชื่อมโยงชีวิต อารมณ์ และประสบการณ์ของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ได้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งขึ้นด้วยเหตุนี้จึงทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิต ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่จะช่วยสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมาย การจัดการเรียนรู้ควรมุ่งเป้าหมายไปที่ผู้เรียนโดยตรงและวิชาที่เรียนจะต้องสัมพันธ์หรือมีความหมายกับชีวิต ประสบการณ์ที่หลากหลายจะเป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้มีการศึกษาพบว่า ระดับความฉลาดทางสังคมที่สูงจะส่งผลต่อระดับผลการเรียนให้ดีขึ้นตามไปด้วย (Loginova, 2022) โดยเฉพาะด้านความรับผิดชอบ ความร่วมมือ และการควบคุมตนเอง ส่งผลให้เกิดการปรับตัวให้ดีขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นเพราะองค์ประกอบที่สำคัญของความฉลาดทางสังคม ได้แก่ การรับรู้การทำความเข้าใจผู้อื่น การรู้จักกฎเกณฑ์ของสังคม และในด้านพฤติกรรม เช่น การติดต่อกับบุคคลอื่น ความสามารถในการปรับตัวทางสังคม จะ

แสดงออกได้โดยการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในสถานศึกษา การสื่อสาร การเชื่อมโยงกันและกัน เกิดการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึก ส่งผลต่อความฉลาดทางสังคมให้เพิ่มขึ้น (Kosmitzki & John, 1993) อีกทั้งยังพบว่าทักษะการสื่อสาร และการมีส่วนร่วมจะเพิ่มขึ้นได้หากมีบรรยากาศในห้องเรียนในเชิงบวก โดยยึดหลักจิตวิทยาเชิงบวก ซึ่งวิธีการสอนของครูนั้นจะส่งผลการพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้เรียน (Mezinov & Zakharova, 2019) นอกจากนี้ผลการศึกษาของธนา ธูศรีวรรณ (2562) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการชี้แนะเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการใช้รูปแบบการชี้แนะครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบ ซึ่ง GROW Model นั้นเป็นเครื่องมือในการพัฒนาวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพสำหรับครู หากได้มีการนำมาใช้อย่างจริงจังและสร้างสรรค์ (Rahman, 2023) อีกทั้งยังพบว่าองค์ประกอบด้านความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal Component) ก็สามารถพัฒนาขึ้นได้ด้วยการใช้กระบวนการทางจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อเพิ่มการพัฒนาตนเอง ให้เป็นบุคคลที่มีความมั่งคั่งในจิตใจ เข้าใจและยอมรับตนเองอย่างแท้จริง สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและสังคมโลกภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นรอบข้างอีกด้วย โดยจิตวิทยาเชิงบวกนั้นเน้นเสริมสร้างคุณลักษณะเด่นของบุคคลให้เข้มแข็งคงทน สามารถมองชีวิตในมุมบวกได้อย่างมีความสุขยั่งยืน ในองค์ประกอบด้านความสามารถในการปรับตัว และองค์ประกอบด้านความสามารถในการปรับตัว (Adaptability component) นั้นก็เป็นปัจจัยหนึ่งของบุคลิกภาพในแต่ละบุคคลเพื่อการทำนายถึง การประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ (Adaptability component) ซึ่งระบุว่าบุคคลที่มีความยืดหยุ่น มีความหวัง และมองโลกในแง่ดีมากกว่า มีแนวโน้มที่จะรับรู้ว่าตนเองสามารถปรับตัวในอาชีพการงานได้มากกว่า (Buyukgoze-Kavas, 2016)

2. นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการสอนแผนงานจิตวิทยาเชิงบวกทั้งใน ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลมีความฉลาดทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุม จากผลการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้ง 3 ระยะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการสอนแผนงานจิตวิทยาเชิงบวกมีโอกาสในการเรียนรู้และทำความเข้าใจในจิตวิทยาเชิงบวกส่งผลให้มีความฉลาดทางสังคมที่จะมีมากขึ้นตามไปด้วย โดยความฉลาดทางสังคมเป็นคุณลักษณะประจำตัวของนักศึกษาครูทุกคนเพราะจะทำให้ นักศึกษามีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ และมีความสุขในการเรียนและการดำเนินชีวิต ในการพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนิสิตนักศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมได้

หลากหลาย ซึ่งโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถพัฒนาให้นักศึกษาเกิดคุณลักษณะจิตวิทยาเชิงบวกกับนักศึกษาครูที่นำไปสู่การพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ เพื่อให้นักศึกษาครูที่จะจบออกไปเป็นครูเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป ซึ่ง PERMA นั้นเป็นแนวคิดที่น่าสนใจในการนำมาประยุกต์ใช้เนื่องจากสภาวะที่ดีของครูนั้นส่งผลในเชิงบวกโดยตรงต่อการสอนและเรียนรู้ของผู้เรียน (Turner and Theilking, 2019) จากการศึกษาของ Chen (2021) พบว่า จิตวิทยาเชิงบวกสำหรับนักศึกษาในวิทยาลัยนั้นสามารถปลูกฝังอารมณ์เชิงบวก มีทัศนคติที่ดีต่อชีวิตได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสายรุ้ง ธิตา (2559) ที่ทำการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีการเรียนรู้อย่างมีความสุขสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งการนำ PERMA Model ไปใช้ในห้องเรียนยังส่งผลให้องค์ประกอบด้านความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal Component) ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy-EM) เพิ่มขึ้น (Ożańska-Ponikwia, 2017) นอกจากนี้ ในบริบทของโรงเรียนมีการนำ PERMA Model (Purwaningtyas, Adira, Kusmaryani, & Nurhayati, 2023) มาใช้ในการวิจัยนั้นพบว่า ส่งผลที่ดีต่อสัมพันธภาพของครู และบุคคลอื่น ๆ ในโรงเรียน และส่งผลต่อสภาวะที่ดีของครูด้วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยเช่นกัน ซึ่งครอบคลุมอารมณ์เชิงบวก ความผูกพันในการทำงาน ความหมายในชีวิต และพฤติกรรมการทำงาน สอดคล้องกับ Nalipay, King, Mordeno, and Wang (2022) ที่ระบุว่า ความสามารถในการสอนที่ดีของครูนั้น มีความสัมพันธ์กับสภาวะที่ดีของครู สัมพันธภาพในเชิงบวก อารมณ์ที่ดี ซึ่งหากมีการขยายผลการนำไปใช้จิตวิทยาเชิงบวกได้นั้นก็จะทำให้เกิดประสิทธิภาพทางการสอนเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยพบว่าโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกมีประสิทธิผล มีความคงทน ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนสามารถนำโปรแกรมนี้ไปพัฒนาทักษะความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูและนำไปปรับใช้กับนักศึกษาครูที่กำลังศึกษาและที่เข้าใหม่ได้

2. การนำโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกไปประยุกต์หรือปรับใช้กับนักเรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องปรับเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของครูยุคใหม่ เพื่อให้โปรแกรมมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

3. จากผลของโปรแกรมการสอนแนะผลงานจิตวิทยาเชิงบวกในครั้งนี้สามารถนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจิตวิทยาเชิงบวกและพัฒนาความฉลาดทางสังคมกับนักเรียนเพื่อให้นักศึกษามีทักษะต่าง ๆ ที่รอบด้านมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ถ้ามีการนำโปรแกรมไปประยุกต์ใช้ในการวิจัยกลุ่มอื่นต่อไปควรวางแผนเพื่อควบคุมสภาพแวดล้อมในการทดลองให้รัดกุมเพื่อให้แน่ใจว่าผลการวิจัยมาจากการเข้าร่วมโปรแกรมอย่างแท้จริง และไม่ได้เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยอื่น หรือปัจจัยแทรกซ้อนเพื่อให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
2. การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่นอกเหนือไปจากนักศึกษาครู เพราะความฉลาดทางสังคมเป็นความสามารถที่จะเข้าใจและบริหารจัดการคนอื่น สามารถกระทำอย่างชาญฉลาดในสถานการณ์ทางสังคมต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นที่ทุกคนจะต้องมีทักษะนี้เพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่พบเจอในการดำเนินชีวิตประจำวัน
3. ควรมีการออกแบบการวิจัยในรูปแบบอื่น เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโปรแกรมมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรม และร่วมพัฒนาไปพร้อมกับผู้วิจัยตามวงจรของการวิจัยเชิงปฏิบัติการและประเมินผลการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะหรือ Soft skills ซึ่งที่เป็นผลเกี่ยวเนื่องจากความฉลาดทางสังคม เช่น ความฉลาดทางอารมณ์ ทักษะการสื่อสารเชิงบวก เป็นต้น

บรรณานุกรม

- Albrecht, K. (2006). *Social intelligence: The new science of success*: John Wiley & Sons.
- American Psychology Association: APA. (2021). APA dictionary of psychology. Retrieved from [https://dictionary.apa.org/positive-psychology\(Albrecht](https://dictionary.apa.org/positive-psychology(Albrecht), 2006
- Anstiss, T., & Passmore, J. (2017). Wellbeing coaching. In *The Routledge companion to wellbeing at work* (pp. 237-248): Routledge.
- Asma naser alkhawaldeh. (2022). Cyberbullying and social intelligence: a case of university students in Jordan. *Journal of Positive School Psychology*, 6(5), 1011-1020.
- Bar-On, R. (2005). The impact of emotional intelligence on subjective well-being. *Perspectives in Education*, 23(1), 41-62.
- Biswas-Diener, R. (2020). The practice of positive psychology coaching. *The Journal of Positive Psychology*, 15(5), 701-704.
- Biswas-Diener, R., & Dean, B. (2007). *Positive psychology coaching: Putting the science of happiness to work for your clients*: John Wiley & Sons.
- Björkqvist, K., Österman, K., & Kaukiainen, A. (2000). Social intelligence—empathy= aggression? *Aggression and violent behavior*, 5(2), 191-200.
- Brown, J. S., Collins, A., & Duguid, P. (1989). Situated cognition and the culture of learning. *Educational researcher*, 18(1), 32-42.
- Buyukgoze-Kavas, A. (2016). Predicting career adaptability from positive psychological traits. *The Career Development Quarterly*, 64(2), 114-125.
- Buzan, T. (2002). *The power of verbal intelligence: 10 ways to tap into your verbal genius*: Thorsons.
- Cai, Y., Yang, Y., Ge, Q., & Weng, H. (2022). The interplay between teacher empathy, students' sense of school belonging, and learning achievement. *European Journal of Psychology of Education*, 1-17.
- Castiello D'Antonio, A. (2018). Coaching psychology and positive psychology in work and organizational psychology. *The Psychologist-Manager Journal*, 21(2), 130.

- Cherniss, C., Extein, M., Goleman, D., & Weissberg, R. P. (2006). Emotional intelligence: what does the research really indicate? *Educational psychologist*, 41(4), 239-245.
- Courtney E. Ackerman. (2019). What are Positive and Negative and Do We Need Both? Retrieved from <https://positivepsychology.com/positive-negative-emotions/#psychology>
- Davis, E. M., Huffman, L., Stancil, J., & Alayan, A. J. (2018). The impact of life coaching on undergraduate students: A multiyear analysis of coaching outcomes. *International journal of evidence based coaching and mentoring*, 16(2), 69-83.
- Dennen, V. (2004). Cognitive apprenticeship in educational practice: Research on scaffolding, modeling, mentoring, and coaching as instructional strategies In DH Jonassen (Ed.), *Handbook of research on educational communications and technology* (pp. 813-828). Mahwah, NJ, US: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Gardner, H. (1993). *Multiple Intellegences: The Theory in Practice A Reader*. New York: Basic Book, A Subsidiary of Perseus Books, LLC.
- Goleman, D. (2006). The socially intelligent. *Educational leadership*, 64(1), 76-81.
- Gottesman, B. L. (2000). *Peer coaching for educators*: Scarecrow Press.
- Grant, A. M., & Atad, O. I. (2022). Coaching psychology interventions vs. positive psychology interventions: The measurable benefits of a coaching relationship. *The Journal of Positive Psychology*, 17(4), 532-544.
- Haberlin, S. (2019). Something always works: a self-study of strengths-based coaching in supervision. *Journal of Educational Supervision*, 2(1), 38.
- Holland, J. M. (2021). Leading with Emotional and Social Intelligence: Implications for FCS Professionals. *Journal of Family and Consumer Sciences*, 113(3), 62-68.
- Jackson, P. Z., & McKergow, M. (2007). *Solutions focus*: Nicholas Brealey Publishing London.
- Joyce, B., & Showers, B. (1982). The coaching of teaching. *Educational leadership*, 40(1), 4.
- Kashdan, T. B., & Ciarrochi, J. V. (2013). *Mindfulness, acceptance, and positive*

- psychology: The seven foundations of well-being*: New Harbinger Publications.
- Katzenbach, J., & Smith, D. (1993). The discipline of teams. *Planning Review*, 71(2), 111–120.
- Kauffman, C. (2006). Positive psychology: The science at the heart of coaching. *Evidence based coaching handbook: Putting best practices to work for your clients*, 219, 253.
- Kiuru, N., Wang, M.-T., Salmela-Aro, K., Kannas, L., Ahonen, T., & Hirvonen, R. (2020). Associations between adolescents' interpersonal relationships, school well-being, and academic achievement during educational transitions. *Journal of youth and adolescence*, 49(5), 1057-1072.
- Knight, J. (2007). *Instructional coaching: A partnership approach to improving instruction*: Corwin Press.
- Komlik, Irina, Faustova., I., & Filatova. (2022). Social intelligence as a factor of activating the leadership potential of the future teacher's personality. *Bunin Yelets State University Journal*, 59(3), 30-38.
- Kosmitzki, C., & John, O. P. (1993). The implicit use of explicit conceptions of social intelligence. *Personality and individual differences*, 15(1), 11-23.
- Kraft, M. A., Blazar, D., & Hogan, D. (2018). The effect of teacher coaching on instruction and achievement: A meta-analysis of the causal evidence. *Review of educational research*, 88(4), 547-588.
- Lemisiou, M. A. (2018). The effectiveness of person-centered coaching intervention in raising emotional and social intelligence competencies in the workplace. *International Coaching Psychology Review*, 13(2), 6-26.
- Linley, P. A., & Joseph, S. (2004). Applied positive psychology: A new perspective for professional practice. *Positive psychology in practice*, 3-12.
- Loginova, O. (2022). *Social intelligence and academic performance of students.:* Pedagogical education and science.
- Mezinov, V., & Zakharova, M. (2019). Teacher training for the development of social intelligence in schoolchildren. *Education and Self Development*, 14(2), 105-115.

- Mihiotis, A., & Argirou, N. (2016). Coaching: From challenge to opportunity. *Journal of Management Development*.
- Nalipay, M. J. N., King, R. B., Mordeno, I. G., & Wang, H. (2022). Are good teachers born or made? Teachers who hold a growth mindset about their teaching ability have better well-being. *Educational Psychology*, 42(1), 23-41.
- Noble, T., & McGrath, H. (2014). Well-being and resilience in school settings. In *Increasing psychological well-being in clinical and educational settings: Interventions and cultural contexts* (pp. 135-152): Springer.
- O'Sullivan, M., deMille, R., & Guilford, J. (1965). Missing Cartoons—Form A. *Beverly Hills: Sheridan Supply Company*.
- Okorie, C. O., Ogba, F. N., Amujiri, B. A., Nwankwo, F. M., Oforka, T. O., Igu, N. C., . . . Ogbu, E. O. (2022). Zoom-based GROW coaching intervention for improving subjective well-being in a sample of school administrators: A randomized control trial. In (pp. 100549): Elsevier.
- Ożańska-Ponikwia, K. (2017). Positive psychology in the classroom setting from the point of view of the pre-service teachers. *Konteksty Pedagogiczne*, 2(9).
- Palomera Martin, R. (2017). Positive psychology in schools: A change with deep roots.
- Park, N., & Peterson, C. (2008). Positive psychology and character strengths: Application to strengths-based school counseling. *Professional school counseling*, 12(2), 2156759X0801200214.
- Polit, D. F., & Beck, C. T. (2010). *Essentials of nursing research: Appraising evidence for nursing practice*: Lippincott Williams & Wilkins.
- Purwaningtyas, D. A., Adira, N., Kusmaryani, R. E., & Nurhayati, S. R. (2023). Teacher well-being & engagement: The importance of teachers' interpersonal relationships quality at school. *Psychological Research and Intervention*, 6(1), 7-17.
- Rahman, M. A. (2023). Professional development in an institution through the GROW model. *Assyfa Learning Journal*, 1(2), 112-121.
- Rao, M. (2015). Myths and truths about coaching: How to acquire right perspective to enhance leadership excellence. *Human Resource Management International*

Digest.

- Rhengrasamee, R. (2017). Coaching equation. *Bangkok: Grande Point.[in Thai]*.
- Robbins, P. (1991). *How to plan and implement a peer coaching program*: ERIC.
- Salavera, C., Usán, P., & Jarie, L. (2017). Emotional intelligence and social skills on self-efficacy in secondary education students. Are there gender differences? *Journal of adolescence*, 60, 39-46.
- Sankhayeva, A., Shkutina, L., Mirza, N., Nikolayeva, V., & Shraimanova, G. (2021). Development of The Students Social Intelligence as The Future Teachers. *Ilkogretim Online*, 20(1).
- Schaap, P., & Dippenaar, M. (2017). The impact of coaching on the emotional and social intelligence competencies of leaders. *South African Journal of Economic and Management Sciences*, 20(1), 1-16.
- Seligman, M. E. (2002). Positive psychology, positive prevention, and positive therapy. *Handbook of positive psychology*, 2(2002), 3-12.
- Seligman, M. E. (2012). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*: Simon and Schuster.
- Seligman, M. E. (2018). *The hope circuit: A psychologist's journey from helplessness to optimism*: Hachette UK.
- Seligman, M. E., Steen, T. A., Park, N., & Peterson, C. (2005). Positive psychology progress: empirical validation of interventions. *American psychologist*, 60(5), 410.
- Son, J.-W., & Lee, M. Y. (2021). Exploring the relationship between preservice teachers' conceptions of problem solving and their problem-solving performances. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 19(1), 129-150.
- Sriprom, C., Rungswang, A., Sukwitthayakul, C., & Chansri, N. (2019). Personality Traits of Thai Gen Z Undergraduates: Challenges in the EFL Classroom? *PASAA: Journal of Language Teaching and Learning in Thailand*, 57, 165-190.
- Sternberg, R. J. (1997). Successful intelligence: a broader view of who's smart in school and in life. *The International Schools Journal*, 17(1), 19.
- Thorndike, E. L. (1920). Intelligence examinations for college entrance. *The Journal of*

Educational Research, 1(5), 329-337.

Tobin, D., Brown, S., & Carney, K. (2013). Student goal statements for the experiential learning group.

Turner, K., & Theilking, M. (2019). Teacher wellbeing: Its effects on teaching practice and student learning. *Issues in Educational Research*, 29(3), 938-960.

Wang, Q., & Lu, Y. (2020). Coaching college students in the development of positive learning dispositions: A randomized control trial embedded mixed-methods study. *Psychology in the Schools*, 57(9), 1417-1438.

Whitmore, J. (2012). *Coaching para aprimorar o desempenho: os princípios da prática do coaching e da liderança*: Clio Editora.

Yenphech, C., & Intanoo, K. (2022). Intercultural sensitivity and social intelligence: The Case of EFL internship undergraduate learners. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 18(2).

Zheng, Y., Zheng, S., & Bao, L. (2022). Investigation and Interpersonal Relationship of College Students with Intelligent Big Data. *Scientific Programming*, 2022.

กรมสุขภาพจิต. (2554). คลังความรู้วิชาการด้านสุขภาพจิตและจิตเวช. Retrieved from <http://www.klb.go.th>

กวิศร์ โพธิพิทักษ์. (2560). รูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางสังคมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์. (2557). การศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

กานต์สุดา ประภาศวุฒิสาร. (2564). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนแบบบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านกลยุทธ์การสอนงานของอาจารย์นิเทศและครูพี่เลี้ยง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, นนทบุรี.

กึ่งกาญจน์ บุณสินวัฒนกุล. (2561). กรอบแนวความคิดการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 19(1), 248-261.

- คณิตพันธุ์ ทองสืบสาย. (2552). การพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- จำเนียร จวงตระกูล. (2561). ปัญหาการกำหนดกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ. วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 1(2), 1 – 21.
- จิตามา เรงมีศรีสุข และคณะ. (2562). รูปแบบการพัฒนาทักษะทางสังคมของบัณฑิตนักปฏิบัติด้านบริการฐานความรู้ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. Retrieved from กรุงเทพฯ:
- จุฑาวรรณ หันทะยุง และ กนก พานทอง. (2562). การเปรียบเทียบความตรงร่วมสมัยและความตรงเชิงคู่ของของมาตรวัดความสุขของคนไทยตามทฤษฎี PERMA. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 12(1), 63 – 71.
- เจษฎา บุญมาโฮม และ ปราณี สีนาค. (2565). ความหลากหลายของมนุษย์ในมิติจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อการพัฒนาผู้เรียน. วารสารพุทธจิตวิทยา, 7(2), 54 – 69.
- ชวิน พงษ์ผจญ. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกโดยใช้รูปแบบ PERMA กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้คุณลักษณะที่เป็นจุดแข็งเป็นฐานเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 47(1), 137 – 160.
- ชูศรี วงศ์รัตนันม และ องอาจ นัยพัฒน์. (2551). แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองและสถิติวิเคราะห์: แนวคิดพื้นฐานและวิธีการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐวุฒิ อรินทร์. (2555). การศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อสุขภาวะทางจิตและพฤติกรรมการปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบของบุคลากรสาธารณสุขในจังหวัดชายแดนใต้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ดวงใจ วัฒนสินธุ์ และ สิริพิมพ์ ชูปาน. (2562). ปัจจัยทำนายความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล. วารสารการพยาบาลและการศึกษา สถาบันพระบรมราชชนก, 12(1), 72 – 87.
- ดวงหทัย ไชยยะวงศ์. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ทัชชา สุริโย. (2559). ผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีต่อการเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมในวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้า. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต).

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ธนพล บรรดาศักดิ์ และคณะ. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อความวิตกกังวลของนักศึกษาพยาบาลระหว่างฝึกปฏิบัติงานหอผู้ป่วยหนัก. วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตรคลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า, 34(1), 6 – 16.

ธนวัฒน์ ศรีไพโรจน์. (2561). อิทธิพลของโปรแกรมการโค้ชการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อสมรรถนะของครูผู้สอนเพื่อทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของผู้เรียน. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎฐิบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ธนา ฤทธิวรรณ. (2562). การพัฒนารูปแบบการชี้แนะเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูระดับมัธยมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎิบัณฑิต).

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน. (2558). ความฉลาดทางสังคมและพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วารสารสมาคมนักวิจัย, 20(3), 87 – 98.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2562. (2562). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 56.

ปัญญาประคอง สาธรรม. (2559). การพัฒนาหลักสูตรพัฒนาครูโดยใช้การโค้ชเชิงบวก เพื่อพัฒนาหลักสูตรการบริโภคสื่ออย่างรู้เท่าทัน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. (ปริญญาการศึกษาดุขฎฐิบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

พระครูปลัด ประสิทธิ์ ปสัทโธ (สระทอง). (2564). การประยุกต์หลักจิตวิทยามนุษยนิยมเพื่อกลวิธีจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 22(2), 256 – 266.

พูลพงศ์ สุขสว่าง. (2556). โมเดลสมการโครงสร้าง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.

เพลินดา พรหมบัวศรี. (2560). การพัฒนาครูโค้ชในศตวรรษที่ 21. วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 11(1), 110 – 121.

ภัทริณี คงชู. (2561). ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครู. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐิบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

มงคล จิตรโสภณ และ นาดยา ปิณฑนานนท์. (2565). การพัฒนาระบบโค้ชด้วย GROW Model เพื่อพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์มหาวิทยาลัยในการออกแบบงานวิจัย. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร 42(5), 99 – 110.

มะลิ ประดิษฐแสง. (2561). ความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคมของอาจารย์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้. Retrieved from สงขลา:

มารุต พัฒนาผล และลัดดา หวังภาษิต. (2566). เผยผลวิจัย การจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ต่อการเรียนรู้และทักษะของผู้เรียนศตวรรษที่ 21 เน้นเร่งพัฒนาครูให้เปลี่ยน
บทบาทมาเป็นโค้ชอย่างแท้จริง. เดลินิวส์. Retrieved from

<https://www.dailynews.co.th/news/3007113/>

ยอดแก้ว แก้วมิ่งสา. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาตามแนวคิดการรับใช้
สังคมและสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุษาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล. (2557). การโค้ชเพื่อการรู้คิด (*Cognitive Coaching*). กรุงเทพฯ
เจริญสนิทวงศ์การพิมพ์.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล. (2562). การโค้ชเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำ
นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.

วิริยะ ผดาศรี. (2560). การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคมของนักเรียน
อาชีวศึกษาโดยใช้โปรแกรมฝึกทักษะชีวิต. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
บูรพา, ชลบุรี.

ศศิภา นันทสมบุรณ์ และ ดนัญญา อุตยสุข. (2562). แนวทางการใช้จิตวิทยาเชิงบวกในการสอนทักษะ
ปฏิบัติดนตรีระดับขั้นต้น. *An Online Journal of Education*, 14(2).

ศิริพร บุหงษ์. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล.
(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

สวนดุสิตโพล. (2565). “โพล”เผย ดัชนี “ความเชื่อมั่นครูไทย” ปี 64 เต็ม 10 ได้ 7.75 คะแนน.

Retrieved from <https://www.thairath.co.th/news/politic/2289188>

สายรุ้ง ธิตา. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริม
การเรียนรู้อย่างมีความสุข สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุษาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). สำนักงานนโยบายแผนและมาตรฐาน
การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) : ฉบับ
ปรับปรุง (พิมพ์ครั้งที่ 2.). กรุงเทพฯ: บริษัทพริทวาทกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). สภาการศึกษาไทย 2561/2562 การปฏิรูปการศึกษา
ในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์แห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580. กรุงเทพฯ:

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์แห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13. Retrieved from

<https://www.nesdc.go.th/download/document/Yearend/2021/plan13.pdf>

สุदारัตน์ ตันติวิวัฒน์. (2560). จิตวิทยาเชิงบวก : การพัฒนา การประยุกต์ และความท้าทาย. วารสาร
พฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 9(1), 278 – 290.

สุรินทร์ บุญสนอง และ สุราษฎร์ พรหมจันทร์. (2560). การพัฒนาการโค้ชเพื่อพัฒนาการจัดการเรียน
การสอนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา. วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา, 29(3), 21 – 33.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2563). การวิจัยการออกแบบทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัฐัญญา แพทย์ศาสตร์ และ พัชรินทร์ รุจิรานุกุล. (2561). แนวทางส่งเสริมความฉลาดทางสังคมของ
นักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. Retrieved from

ภาคผนวก

53571049

SWU iThesis gs621150029 dissertation / recv: 14052567 21:39:32 / seq: 35

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบวัดจิตวิทยาเชิงบวก

คำชี้แจง ให้นักศึกษาทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงไปในช่องที่ตรงกับตรงกับความคิด ความรู้สึกและการแสดงออกของนักศึกษา โดยในแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

- 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษาน้อยที่สุดหรือไม่จริง
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษาน้อย
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษานปานกลาง
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษามาก
- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษามากที่สุด

ข้อความ	ระดับการรับรู้ที่ตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับท่าน				
	1	2	3	4	5
P - Positive emotion					
1. ฉันรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง					
2. ฉันเชื่อว่าถึงจะเจอเรื่องไม่ดีบ้าง แต่ชีวิตคนเราก็คือแบบนี้					
3. ฉันคิดเพียงแค่ว่าชีวิตให้หมดไปในแต่ละวันเท่านั้น					
4. ฉันมักเจอเรื่องไม่ดีมากกว่าผู้อื่นเสมอ					
E – Engagement					
1. หากได้ทำในสิ่งที่ฉันรู้สึกสนุก เวลาจะผ่านไปอย่างรวดเร็ว					
2. เมื่อฉันต้องทำในสิ่งที่ไม่ถนัด ฉันมักขาดความกระตือรือร้น					
3. ฉันมักไม่ทำในสิ่งที่รู้สึกว่าเป็นเรื่องยาก					
4. ฉันให้ความร่วมมือในการทำงานอยู่เสมอถึงแม้จะเป็นสิ่งที่ฉันไม่ถนัดก็ตาม					
R – Relationship					
1. ฉันเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี					

ข้อความ	ระดับการรับรู้ที่ตรงกับความเป็นจริง ที่ปรากฏกับท่าน				
	1	2	3	4	5
2. เป็นการยากสำหรับฉันที่จะรักษาความสัมพันธ์ให้ยาวนาน					
3. เวลาฉันไม่สบายใจ ฉันพบว่าไม่มีใครอยู่เคียงข้างฉัน					
4. ฉันเต็มใจที่จะให้เวลากับผู้อื่นหากเขาต้องการ					
M – Meaning					
1. ในทุกวันของฉัน ฉันได้ทำสิ่งที่มีคุณค่าและมีประโยชน์กับฉัน					
2. ฉันได้ใช้เวลาในแต่ละวันอย่างคุ้มค่ามากที่สุด					
3. ฉันขาดเป้าหมายในการใช้ชีวิต					
4. ฉันเชื่อว่าไม่ใช่ทุกคนที่จะสามารถทำตามเป้าหมายของตนเองได้					
A – Accomplishment					
1. ฉันรู้สึกก้าวหน้าเมื่อได้ทำตามเป้าหมายได้สำเร็จ					
2. ฉันมักนับความสำเร็จของฉันทุกครั้งเพื่อเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้					
3. ฉันมักไปถึงเป้าหมายช้าเมื่อเทียบกับเพื่อนรุ่นเดียวกัน					
4. ฉันไม่สามารถบอกได้ว่าฉันประสบความสำเร็จอะไรบ้าง					

แบบวัดความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

คำชี้แจง

1. แบบวัดความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาจิตวิทยาประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาเท่านั้น
2. คำตอบของนักศึกษาจะมีประโยชน์และมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาและการวิจัย
3. คำตอบของนักศึกษาไม่มีถูกหรือผิด ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาให้นักศึกษาตอบแบบวัดตามความเป็นจริง ตรงกับความคิด ความรู้สึกและการแสดงออกของนักศึกษาให้มากที่สุด
4. ข้อมูลต่าง ๆ ที่นักศึกษาตอบจะถือว่าเป็นความลับและไม่ส่งผลเสียต่อนักศึกษาแต่อย่างใด
5. โปรดตอบให้ครบทุกข้อ ถ้าตอบคำถามไม่ครบทุกข้อแบบวัดฉบับนี้จะไม่สามารถวิเคราะห์ผลการวิจัยได้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้สอบแบบวัด

คำชี้แจง ให้นักศึกษาแบบวัดทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงไปในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ
 - 1.1 ☐ ชาย
 - 1.2 ☐ หญิง
2. สาขาวิชา
 - 2.1 ☐ สังคมศึกษา
 - 2.2 ☐ ภาษาไทย
 - 2.3 ☐ วิทยาศาสตร์ทั่วไป
 - 2.4 ☐ คณิตศาสตร์
 - 2.5 ☐ ภาษาอังกฤษ
 - 2.6 ☐ คอมพิวเตอร์ศึกษา
 - 2.7 ☐ การศึกษาปฐมวัย
 - 2.8 ☐ พลศึกษา

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

คำชี้แจง ให้นักศึกษาทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงไปในช่องที่ตรงกับตรงกับความคิด ความรู้สึกและการแสดงออกของนักศึกษา โดยในแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

- 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษาน้อยที่สุดหรือไม่จริง
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษาน้อย
- 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษานปานกลาง
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษามาก
- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับตัวนักศึกษามากที่สุด

ข้อความ	ระดับการรับรู้ที่ตรงกับความเป็นจริงที่ปรากฏกับท่าน				
	1	2	3	4	5
1. ความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal Component)					
1.1 เป็นเรื่องยากสำหรับฉันที่จะรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น					
1.2 ถ้าฉันไม่เห็นด้วยกับสิ่งใด ฉันจะแสดงออกให้ผู้อื่นรับรู้ทันที					
1.3 ฉันสามารถถ่ายทอดความรู้สึกออกมาทางสีหน้า แววตาได้เป็นอย่างดีในขณะที่พูดคุยกับผู้อื่น					
1.4 ฉันเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นได้เป็นอย่างดี					
1.5 ฉันให้ความสนใจกับพฤติกรรมการแสดงออกของผู้อื่นอยู่เสมอ					
1.6 ฉันรอให้ผู้อื่นพูดจบก่อนโดยไม่ขัดจังหวะ					
2. ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability Component)					
2.1 ฉันสามารถนำสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตมาใช้เป็นบทเรียนในปัจจุบัน					
2.2 ฉันรู้ว่าตัวเองเป็นคนยึดหยุ่นได้ยาก					
2.3 ฉันสามารถปรับตัวเองให้เข้าได้กับสภาพแวดล้อมใหม่ๆ ได้					
2.4 ฉันสามารถเลือกใช้คำพูดที่ไม่ทำร้ายความรู้สึกของเพื่อน					
2.5 เวลาทำงานกลุ่ม ฉันชอบให้อาจารย์แบ่งกลุ่มให้เพราะยากที่จะจับกลุ่มกันเอง					

ข้อความ	ระดับการรับรู้ที่ตรงกับความเป็นจริง ที่ปรากฏกับท่าน				
	1	2	3	4	5
2.6 ฉันรู้สึกอึดอัด เมื่อต้องเข้าไปอยู่ในสังคมใหม่ๆ					
3. การจัดการกับความเครียด (Stress Management)					
3.1 เมื่อเผชิญกับปัญหาฉันสามารถแก้ไขปัญหานั้นเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี					
3.2 ฉันมักรับมือไม่ได้เมื่อพบสถานการณ์ที่กดดัน					
3.3 เมื่อฉันถูกวิจารณ์หรือถูกตำหนิ ฉันจะกังวลกับคำพูดนั้น					
3.4 เป็นเรื่องยากมากที่ฉันจะปิดบังอารมณ์ทางลบของตนเองได้					
3.5 เพื่อนๆ มักมองว่าฉันเป็นคนใจร้อน เอะอะ โวยวาย					
3.6 ฉันสามารถจัดการกับความเครียดของฉันได้อย่างเหมาะสม					

53571049

SWU iThesis gs621150029 dissertation / rev: 14052567 21:39:32 / seq: 35

ภาคผนวก ข
โปรแกรมการสอนแนะนำसानจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคม
ของนักศึกษาครูยุคใหม่

โปรแกรมการสอนแนะนำสถานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคม
ของนักศึกษาครูยุคใหม่

คำชี้แจง

1. โปรแกรมการสอนแนะนำสถานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของ
นักศึกษาครูยุคใหม่มีจำนวน 10 โปรแกรม มีรายละเอียดดังนี้

ครั้งที่ 1 Pre-test และการปฐมนิเทศ

ครั้งที่ 2 ความสามารถระหว่างบุคคล (การเอาใจเขามาใส่ใจเรา)

ครั้งที่ 3 ความสามารถระหว่างบุคคล (การสร้างความสัมพันธ์ให้ผู้เข้าร่วมโครงการ
ระหว่างบุคคล)

ครั้งที่ 4 ความสามารถระหว่างบุคคล (การรับผิดชอบต่อสังคม)

ครั้งที่ 5 ความสามารถในการปรับตัว (แก้ปัญหา)

ครั้งที่ 6 ความสามารถในการปรับตัว (การทดสอบความจริง)

ครั้งที่ 7 ความสามารถในการปรับตัว (การรู้จักยืดหยุ่น)

ครั้งที่ 8 การจัดการกับความเครียด (การอดทนกับความเครียด)

ครั้งที่ 9 การจัดการกับความเครียด (การควบคุมแรงกระตุ้น)

ครั้งที่ 10 post-test และปัจฉิมนิเทศ

2. ใช้ทำการทดลองกับนักศึกษากลุ่มทดลอง ครั้งละ 20 -30 นาที

องค์ประกอบความฉลาดทางสังคมของ Bar-On (2005) ได้แก่

1. ด้านความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal Component) หมายถึง
ความสามารถของนักศึกษาครูในการแสดงออกถึง 1) การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy-EM)
ชื่นชมกับความรู้สึกของผู้อื่น มีความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น โดยรู้ว่าผู้อื่นกำลังรู้สึกอะไร อย่างไร
และเหตุใดจึงรู้สึกเช่นนั้น รวมถึงความสามารถในการอ่านอารมณ์ผู้อื่นห้วงใยผู้อื่น แสดงความ
สนใจและเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่น 2) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal
Relationship-IR) เป็นความสามารถที่จะสร้างและรักษาความพึงพอใจในความสัมพันธ์ซึ่งกันและ
กันด้วยความใกล้ชิด การให้และการรับรู้อารมณ์ความรู้สึก ความพึงพอใจซึ่งกันและกัน เป็นทักษะ
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่สามารถอธิบายถึงสภาพอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นได้เมื่อเห็น
จากสีหน้า ท่าทาง ของบุคคลนั้น อีกทั้งยังเป็นความสามารถที่จะรู้สึกไร้กังวล สบายใจ ต้องการ
สร้างความสัมพันธ์และความรู้สึกพึงพอใจในความสัมพันธ์ และ 3) การรับผิดชอบต่อสังคม

(Social Responsibility-SR) แสดงออกถึงการให้ความร่วมมือ ให้การสนับสนุน และสร้างสรรค์สมาชิกของกลุ่มสังคมของบุคคลนั้นเป็นการกระทำที่จะรับผิดชอบ แม้ว่าไม่ได้รับผลประโยชน์โดยส่วนตัวก็ตาม ผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมจะมีจิตสำนึกต่อสังคมและเป็นห่วงเป็นใยผู้อื่น บุคคลที่ขาดความสามารถในด้านนี้จะเป็นพวกที่มีทัศนคติต่อต้านสังคม ปฏิบัติตนในทางไม่ดีและเอาเปรียบผู้อื่น

2. ด้านความสามารถในการปรับตัว (Adaptability Component) หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาครูในการแสดงออกถึง 1) แก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นความสามารถในการอธิบายและบ่งชี้ถึงสาเหตุของปัญหา อันนำมาซึ่งแนวทางการแก้ไข ให้ประสบผลสำเร็จที่ผ่านกระบวนการของการตระหนักถึงปัญหา อธิบายและกำหนดปัญหาได้อย่างชัดเจน สร้างแนวทางการแก้ปัญหาให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และสามารถทำการตัดสินใจเพื่อที่จะนำการแก้ปัญหาไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยบุคคลจะเผชิญปัญหาให้ดีที่สุด มากกว่าการหลีกเลี่ยงปัญหา 2) การทดสอบความจริง (Reality Test) เป็นความสามารถในการประเมินความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่เคยพบมากับสิ่งที่ปรากฏอยู่จริง มีการค้นหาหลักฐานเพื่อยืนยัน ตัดสินและสนับสนุนความรู้สึก การรับรู้ และความคิดต่าง ๆ ซึ่งการทดสอบนั้นจะเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด โดยมีเจตนาที่จะทำให้สิ่งต่าง ๆ อยู่ในมุมมองที่ถูกต้องตามความจริง โดยปราศจากจินตนาการ และ 3) การรู้จักยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นความสามารถในการปรับอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมของบุคคล เพื่อเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขและสถานการณ์ต่าง ๆ บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งที่ไม่คุ้นเคย คาดเดาไม่ได้ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ผู้ที่รู้จักยืดหยุ่นจะสามารถเปลี่ยนแปลงจิตใจของตนเองเมื่อหลักฐานที่มีอยู่แสดงให้เห็นว่าพวกเขาทำผิดพลาด โดยทั่วไปบุคคลเหล่านี้จะมีลักษณะเปิดเผยและใจกว้าง

3. ด้านการจัดการกับความเครียด (Stress Management) หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาครูในการแสดงออกถึง 1) การอดทนกับความเครียด (Stress Tolerance-ST) ทนต่อเหตุการณ์ร้าย ๆ และสถานการณ์ที่ตึงเครียดได้แม้ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก ความสามารถในด้านนี้จะมีพื้นฐานจากประสิทธิภาพในการเลือกวิธีที่จะจัดการกับความเครียด ความรู้สึกทางบวกต่อประสบการณ์ใหม่และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น ความสามารถของบุคคลที่จะเผชิญและรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นต้น มีความรู้สึกว่าคุณสามารถควบคุม หรืออยู่เหนือสถานการณ์ตึงเครียดได้เช่น การทำใจให้สงบ หรือสามารถควบคุมอารมณ์ได้ เป็นต้น โดยเลือกที่จะเผชิญหน้ากับวิกฤตและปัญหามากกว่าการยอมแพ้และปล่อยให้อารมณ์ทำอะไรมิถูกและสิ้นหวัง 2) การควบคุมแรงกระตุ้น (Impulse Control) เป็นความสามารถในการอดกลั้น สามารถตั้ง

สติ ควบคุมพฤติกรรมก้าวร้าว และการกระทำที่ไร้ซึ่งความรับผิดชอบ บุคคลที่มีปัญหาในการควบคุม แรงกระตุ้นสามารถดูได้จากมีความอดทนต่อความคับข้องใจต่ำ หุนหันพลันแล่น ควบคุมปัญหา ด้วยความโกรธทำในสิ่งที่เป็นโทษ ขาดการควบคุมตนเอง และแสดงพฤติกรรมอย่างกะทันหัน และไม่สามารถทำนายได้

รายละเอียดกิจกรรมในโปรแกรมการสอนและผลงานจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

ครั้งที่ 1 Pre-test และการปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และความไว้วางใจระหว่างผู้วิจัยและสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ

2. เพื่อให้รับทราบความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมโครงการ

3. เพื่อให้รับทราบรายละเอียดต่าง ๆ ได้แก่ วัตถุประสงค์ จำนวนครั้ง ระยะเวลา และวิธีการต่าง ๆ เป็นต้น

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเข้าใจวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมโครงการ

2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้ทราบระดับความฉลาดทางสังคมของตนเอง

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยแนะนำตัวเอง และให้ผู้เข้าร่วมโครงการแนะนำตนเอง

2. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ จำนวนครั้ง ระยะเวลา และวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งบทบาทของผู้เข้าร่วมโครงการ รวมถึงตารางวัน เวลา และสถานที่ในการเข้าร่วมโครงการ

3. ผู้วิจัยเน้นเรื่องความจริงใจ การรักษาความลับของผู้เข้าร่วมโครงการ และการวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ตลอดการเข้าร่วมโครงการ

4. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการประเมินความฉลาดทางสังคม

5. ผู้วิจัยนำประเด็นต่าง ๆ ที่ได้ร่วมกันอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงในการพัฒนาความฉลาดทางสังคมในเรื่องความหมาย ความสำคัญของความฉลาดทางสังคม

6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย เพื่อให้เกิดการรับรู้แลความเข้าใจที่ตรงกัน พร้อมทั้งทำการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้าร่วมโครงการครั้งต่อไป

4. สนทนาในประเด็นต่อไปนี้อย่างจริงจังของสถานการณ์นี้คืออะไร ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร (R: Reality)

5. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในเรื่องนี้ ดังต่อไปนี้ จากข้อเท็จจริงที่ได้นำเสนอมาแล้วนั้น มีใครเพิ่มเติมในมุมมองที่ต่างออกไปหรือไม่ ทางแก้ของปัญหาดังกล่าวมีทางอื่น ๆ อีกหรือไม่ (O: Option)

6. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการยกตัวอย่างสถานการณ์ที่เคยเกิดขึ้นจริงเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน

7. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการฝึกการแสดงออกทางอารมณ์ และคำพูดที่เหมาะสม

8. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการสรุปร่วมกันถึงกิจกรรมในวันนี้ว่ากิจกรรมในวันนี้จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง (W: Way forward หรือ Will) เน้นความสำคัญของการเอาใจเขามาใส่ใจเราเป็นการสร้างสัมพันธภาพในเชิงบวกที่มนุษย์เราเมื่ออยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมควรมี (R: Relationships)

การประเมินผล

การสังเกตจากพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมการตอบคำถาม

ครั้งที่ 3 เริ่มต้นใหม่กับคนเดิม

ประเด็นหลัก

องค์ประกอบด้านความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal component)

ประเด็นย่อย

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship-IR)

สาระสำคัญ

การสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship-IR) เป็นความสามารถที่จะสร้างและรักษาความพึงพอใจในความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันด้วยความใกล้ชิด การให้และการรับรู้อารมณ์ความรู้สึก ความพึงพอใจซึ่งกันและกัน เป็นทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่สามารถอธิบายถึงสภาพอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นได้เมื่อเห็นจากสีหน้า ท่าทาง ของบุคคลนั้น อีกทั้งยังเป็นความสามารถที่จะรู้สึกไว้กังวล สบายใจ ต้องการสร้างความสัมพันธ์และความรู้สึกพึงพอใจในความสัมพันธ์

Domain

ด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Emotion domain)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเริ่มต้นในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น

2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของบุคคลอื่นได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้
ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้เข้าร่วมโครงการเริ่มต้นด้วยการพูดคุย สนทนาด้วยอารมณ์ที่เบิกบาน สนุกสนาน มีความสุขก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม (P: Positive emotion) และทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา
2. ผู้วิจัยตั้งคำถามถึงเป้าหมายของกิจกรรมในครั้งนี้ เช่น หลังจบกิจกรรมในครั้งนี้แล้ว คิดว่าน่าจะได้ผลสำเร็จอะไรบ้าง เป็นต้น (G: Goal)
3. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการร่วมกันอภิปรายประสบการณ์ของตนเองในการเข้าสังคมที่ผ่านมา เช่น หากอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย มีวิธีการพบปะผู้อื่นอย่างไรบ้าง เป็นต้น
4. จากนั้นผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ ดังนี้ การเริ่มต้นสนทนากับคนแปลกหน้า การพบเพื่อนใหม่ในวันเปิดเทอมวันแรก การฝึกสอนกับเพื่อนต่างสาขาที่ไม่รู้จัก การเดินทางกับคนที่ไม่รู้จัก
5. สนทนาในประเด็นต่อไปนี้ ข้อเท็จจริงของสถานการณ์นี้คืออะไร ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร (R: Reality)
6. จากนั้นร่วมกันหาทางเลือกในการแก้ปัญหาแต่ละสถานการณ์เพื่อทำให้ดีขึ้นในทุก ๆ สถานการณ์ (O: Opinion)
7. อภิปรายร่วมกันว่าในแต่ละบุคคลว่าจะเสริมสร้างการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างไร มีขั้นตอน วิธีการอย่างไรบ้าง (W: Way forward หรือ Will)
8. ผู้วิจัยสรุปโดยเน้นความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เนื่องจากการสร้างและรักษาความพึงพอใจในความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในสังคม เกิดสัมพันธภาพในเชิงบวกต่อไปได้ (R: Relationships)

การประเมินผล

1. การสังเกตจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการตอบคำถาม
2. การแสดงบทบาทสมมติ
3. การร่วมกันอภิปราย

ครั้งที่ 4 รวมกลุ่ม

ประเด็นหลัก

องค์ประกอบด้านความสามารถระหว่างบุคคล (Interpersonal component)

ประเด็นย่อย

การรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility-SR)

สาระสำคัญ

การรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility-SR) หมายถึง การแสดงออกถึงการให้ ความร่วมมือ ให้การสนับสนุน และสร้างสรรค์สมาชิกของกลุ่มสังคมของบุคคลนั้นเป็นการกระทำที่ จะรับผิดชอบต่อ แม้ว่าไม่ได้รับผลประโยชน์โดยส่วนตัวก็ตาม ผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมจะมี จิตสำนึกต่อสังคมและเป็นห่วงเป็นใยผู้อื่น บุคคลที่ขาดความสามารถในด้านนี้จะเป็นพวกที่มี ทัศนคติต่อต้านสังคม ปฏิบัติตนในทางไม่ดีและเอาเปรียบผู้อื่น

Domain

1. ด้านการรู้คิด (Cognitive Domain)
2. ด้านพฤติกรรม (behavior Domain)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดพฤติกรรมการแสดงออกต่อสังคมที่ถูกต้อง
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรับผิดชอบต่อสังคม

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถแสดงการรับผิดชอบต่อสังคมได้
ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้เข้าร่วมโครงการเริ่มต้นด้วยการพูดคุย สนทนาด้วยอารมณ์ สดุกสนาน มีความสุขก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม (P: Positive emotion) และทบทวนกิจกรรม
2. ผู้วิจัยตั้งคำถามถึงเป้าหมายของกิจกรรมในครั้งนี้ เช่น หลังจบกิจกรรมในครั้งนี้แล้ว คิดว่าน่าจะได้ผลสำเร็จอะไรบ้าง เป็นต้น (G: Goal)
3. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการจับบัตรคำสถานการณ์คู่ละ 1 บัตร เพื่อร่วมกันอภิปราย ประสบการณ์ของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออก, พฤติกรรมของตนเองหรือบุคคลอื่นที่เคยพบ เจอในด้าน ความร่วมมือ การรับผิดชอบต่อสังคมที่ผ่านมา
4. จากนั้นผู้วิจัยร่วมสนทนาในประเด็นต่อไปนี้ ข้อเท็จจริงของสถานการณ์นี้คืออะไร ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร (R: Reality)

5. จากนั้นร่วมกันหาทางเลือกในการแก้ปัญหาแต่ละสถานการณ์เพื่อทำให้ดีขึ้นในทุก ๆ สถานการณ์ (O: Opinion)

6. อภิปรายร่วมกันว่าในแต่ละบุคคลว่าจะพัฒนาตนเองในด้านการรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไร มีขั้นตอน วิธีการอย่างไรบ้าง (W: Way forward หรือ Will)

7. ผู้วิจัยสรุปโดยเน้นความสำคัญของการรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากเป็นการกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ถึงแม้ว่าจะไม่ได้รับผลประโยชน์ส่วนตัวในเรื่องดังกล่าวก็ตาม ซึ่งสามารถพัฒนาไปถึงการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข (R: Relationships) ตัวอย่างบัตรคำสถานการณ์ ได้แก่

1. หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายไม่ตรงกับความสามารถและความสนใจของตนเอง
2. การแยกขยะก่อนทิ้งทุกครั้ง
3. การทำงานกลุ่มในกลุ่มที่ตนเองไม่สนิทสนม
4. ติดเชื้อโควิดแต่ยังใช้ชีวิตปกติ
5. การจอดรถในที่ห้ามจอด เช่น ซ่องคนพิการ การเปิดไฟฉุกเฉินแล้วลงไปซื้อของ เป็นต้น

การประเมินผล

1. การสังเกตจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการตอบคำถาม
2. การร่วมกันอภิปราย

ครั้งที่ 5 หากมีปัญหา

ประเด็นหลัก

องค์ประกอบด้านความสามารถในการปรับตัว (Adaptability component)

ประเด็นย่อย

การแก้ปัญหา (Problem solving)

สาระสำคัญ

การแก้ปัญหา (Problem solving) เป็นความสามารถในการอธิบายและบ่งชี้ถึงสาเหตุของปัญหา อันนำมาซึ่งแนวทางการแก้ไข ให้ประสบผลสำเร็จที่ผ่านกระบวนการของการตระหนักถึงปัญหา อธิบายและกำหนดปัญหาได้อย่างชัดเจน สร้างแนวทางการแก้ปัญหาให้ได้มากที่สุดที่จะทำได้ และสามารถทำการตัดสินใจเพื่อที่จะนำการแก้ปัญหาไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยบุคคลจะเผชิญปัญหาให้ดีที่สุด มากกว่าการหลีกเลี่ยงปัญหา

Domain

1. ด้านการรู้คิด (Cognitive domain)
2. ด้านพฤติกรรม (behavior domain)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการหาสาเหตุของปัญหาเพื่อนำไปสู่การหาแนวทางแก้ปัญหาได้
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถเกิดทักษะการแก้ปัญหาได้

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้เข้าร่วมโครงการเริ่มต้นด้วยการพูดคุย สนทนาด้วยอารมณ์ที่เบิกบาน สนุกสนาน มีความสุขก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม (P: Positive emotion) และทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา
2. ผู้วิจัยยกตัวอย่างสถานการณ์ที่เคยเกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่กระบวนการแก้ปัญหา เช่น เตรียมไฟล์ PPT มาเพื่อสอน และคลิปวิดีโอเพื่อใช้ในการสอน แต่พอมมาถึงห้องเรียนกลับเปิดไม่ได้ เป็นต้น
3. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการการร่วมกันอภิปรายถึงสาเหตุ แนวทางในการแก้ปัญหา ร่วมกัน
4. ผู้วิจัยตั้งคำถามถึงเป้าหมายของกิจกรรมในครั้งนี้ เช่น หลังจบกิจกรรมในครั้งนี้แล้ว คิดว่าน่าจะได้ผลสำเร็จอะไรบ้าง เป็นต้น (G: Goal)
5. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการจับคู่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาที่ผ่านมา
6. จากนั้นผู้วิจัยร่วมสนทนาในประเด็นต่อไปนี้ ข้อเท็จจริงของสถานการณ์นี้คืออะไร ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร (R: Reality)
7. จากนั้นร่วมกันหาทางเลือกในการแก้ปัญหาแต่ละสถานการณ์เพื่อทำให้ดีขึ้นในทุก ๆ สถานการณ์ (O: Opinion)
8. อภิปรายร่วมกันว่าในแต่ละบุคคลว่าจะพัฒนาตนเองในด้านการรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไร มีขั้นตอน วิธีการอย่างไรบ้าง (W: Way forward หรือ Will)
9. ผู้วิจัยสรุปโดยเน้นความสำคัญของการแก้ปัญหว่าเป็นความสามารถในการอธิบาย และบ่งชี้ถึงสาเหตุของปัญหา นำมาซึ่งแนวทางการแก้ไข สร้างแนวทางการแก้ปัญหาให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

การประเมินผล

1. การสังเกตจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการตอบคำถาม
2. การร่วมกันอภิปราย

ครั้งที่ 6 พินิจสำนึก

ประเด็นหลัก

องค์ประกอบด้านความสามารถในการปรับตัว (Adaptability component)

ประเด็นย่อย

การทดสอบความจริง (Reality test)

สาระสำคัญ

การทดสอบความจริง (Reality test) เป็นความสามารถในการประเมินความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่เคยพบมากับสิ่งที่ปรากฏอยู่จริง มีการค้นหาหลักฐานเพื่อยืนยัน ตัดสินและสนับสนุนความรู้สึก การรับรู้ และความคิดต่าง ๆ ซึ่งการทดสอบนั้นจะเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด โดยมีเจตนาที่จะทำให้สิ่งต่าง ๆ อยู่ในมุมมองที่ถูกต้องตามความจริง โดยปราศจากจินตนาการ

Domain

ด้านการรู้คิด (Cognitive Domain)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดองค์ความรู้ และมีทักษะในการทดสอบความจริงได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

ผู้เข้าร่วมโครงการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบันโดยตั้งอยู่บน

ข้อเท็จจริงได้

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้เข้าร่วมโครงการเริ่มต้นด้วยการพูดคุย สนทนาด้วยอารมณ์ที่เบิกบาน สนุกสนาน มีความสุขก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม (P: Positive emotion) และทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา
2. ผู้วิจัยตั้งคำถามถึงเป้าหมายของกิจกรรมในครั้งนี้ เช่น หลังจบกิจกรรมในครั้งนี้แล้ว คิดว่าน่าจะได้ผลสำเร็จอะไรบ้าง เป็นต้น (G: Goal)

3. ผู้วิจัยยกตัวอย่างสถานการณ์ที่เคยเกิดขึ้น ในอดีต เช่น การระบาดของโรคโควิด 19 ว่าหากเกิดโรคอุบัติใหม่ขึ้นอีก ผู้เข้าร่วมโครงการจะมีวิธีการรับมืออย่างไร เช่น การรักษา ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ครอบครัว สังคม การศึกษา การประกอบอาชีพ เป็นต้น

4. ผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการการร่วมกันอภิปรายถึงสาเหตุ แนวทางในการแก้ปัญหา ร่วมกัน

5. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในกลุ่มใหญ่ ในประเด็นว่า หากมีสถานการณ์เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งอาจจะเคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีต เพื่อทำการประเมินความ สอดคล้อง ค้นหาหลักฐานเพื่อยืนยัน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงที่ได้นำมาอภิปรายกัน

6. จากนั้นผู้วิจัยร่วมสนทนาในประเด็นต่อไปนี้ ข้อเท็จจริงของสถานการณ์นี้คืออะไร ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร (R: Reality)

7. จากนั้นร่วมกันหาทางเลือกในการแก้ปัญหาแต่ละสถานการณ์เพื่อทำให้ดีขึ้นในทุก ๆ สถานการณ์ (O: Opinion)

8. อภิปรายร่วมกันว่าในแต่ละบุคคลว่าจะพัฒนาตนเองในด้านการทดสอบความจริง อย่างไร มีขั้นตอน วิธีการอย่างไรบ้าง (W: Way forward หรือ Will)

9. ผู้วิจัยสรุปโดยเน้นความสำคัญของการทดสอบความจริง ว่าเป็นความสามารถของ บุคคลในการประเมินสถานการณ์อดีตกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ได้อยู่ในมุมมองที่ถูกต้อง ตามความจริง โดยปราศจากจินตนาการ

การประเมินผล

1. การสังเกตจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการตอบคำถาม
2. การร่วมกันอภิปราย

ครั้งที่ 7 ถ้าเปลี่ยนจากฉันเป็นเขา

ประเด็นหลัก

องค์ประกอบด้านความสามารถในการปรับตัว (Adaptability component)

ประเด็นย่อย

การรู้จักยืดหยุ่น (Flexibility)

สาระสำคัญ

การรู้จักยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นความสามารถในการปรับอารมณ์ ความคิด และ พฤติกรรมของบุคคล เพื่อเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขและสถานการณ์ต่าง ๆ บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งที่ไม่คุ้นเคย คาดเดาไม่ได้ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ผู้ที่รู้จักยืดหยุ่นจะสามารถ

เปลี่ยนแปลงจิตใจของตนเองเมื่อหลักฐานที่มีอยู่แสดงให้เห็นว่าพวกเขาทำผิดพลาด โดยทั่วไปบุคคลเหล่านี้จะมีลักษณะเปิดเผยและใจกว้าง

Domain

1. ด้านการรู้คิด (Cognitive domain)
2. ด้านพฤติกรรม (Behavior domain)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ เกี่ยวกับการคิดที่ยืดหยุ่น และนำไปประยุกต์ใช้ได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบันโดยตั้งอยู่บนข้อเท็จจริงได้
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีพฤติกรรมความคิดที่ยืดหยุ่นเพื่อการปรับตัวในสังคมได้
ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม
 1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้เข้าร่วมโครงการเริ่มต้นด้วยการพูดคุย สนทนาด้วยอารมณ์ที่เบิกบาน สนุกสนาน มีความสุขก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม (P: Positive emotion) และทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา
 2. ผู้วิจัยตั้งคำถามถึงเป้าหมายของกิจกรรมในครั้งนี้ เช่น หลังจบกิจกรรมในครั้งนี้แล้วคิดว่าจะได้ผลสำเร็จอะไรบ้าง เป็นต้น (G: Goal)
 3. ผู้วิจัยสุ่มถามผู้เข้าร่วมโครงการว่ามีใครเคยพบเจอสถานการณ์เช่นนี้บ้าง นัดเพื่อนทำงานแล้วแต่เพื่อนไม่มา อาจารย์นัดสอบแต่อาจารย์มาสาย ฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาแล้วจำเป็นขาด เป็นต้น
 4. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในกลุ่มใหญ่ ในประเด็นดังกล่าวว่าเมื่อพบเจอสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีแนวทางหาสาเหตุและแก้ปัญหาอย่างไร มีวิธีการอย่างไร
 5. จากนั้นผู้วิจัยร่วมสนทนาในประเด็นต่อไปนี้ ข้อเท็จจริงของสถานการณ์นี้คืออะไร ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร (R: Reality)
 6. จากนั้นร่วมกันหาทางเลือกในการแก้ปัญหาแต่ละสถานการณ์เพื่อทำให้ดีขึ้นในทุก ๆ สถานการณ์ (O: Opinion) หากสลับบทบาทกัน เช่น เราเป็นอาจารย์ที่มาสายในวันที่นัดสอบเสียเอง เป็นต้น
 7. อภิปรายร่วมกันว่าในแต่ละบุคคลว่าจะพัฒนาตนเองในด้านการรู้จักยืดหยุ่นอย่างไร มีขั้นตอน วิธีการอย่างไรบ้าง (W: Way forward หรือ Will)

8. ผู้วิจัยสรุปโดยเน้นความสำคัญของการรู้จักยืดหยุ่น ว่าเป็นความสามารถในการปรับอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมของบุคคล เพื่อทำให้เกิดการปรับตัวและเรียนรู้เมื่ออยู่ในสังคมร่วมกัน

การประเมินผล

1. การสังเกตจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการตอบคำถาม
2. การร่วมกันอภิปราย

ครั้งที่ 8 เจ้าส้ม

ประเด็นหลัก

องค์ประกอบด้านการจัดการกับความเครียด (Stress management)

ประเด็นย่อย

การอดทนกับความเครียด (Stress tolerance-ST)

สาระสำคัญ

การอดทนกับความเครียด (Stress tolerance-ST) ทนต่อเหตุการณ์ร้าย ๆ และสถานการณ์ที่ตึงเครียดได้แม้ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก ความสามารถในด้านนี้จะมีพื้นฐานจากประสิทธิภาพในการเลือกวิธีที่จะจัดการกับความเครียด ความรู้สึกทางบวกต่อประสบการณ์ใหม่ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น ความสามารถของบุคคลที่จะเผชิญและรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นต้น มีความรู้สึกว่าคุณสามารถควบคุม หรืออยู่เหนือสถานการณ์ที่ตึงเครียดได้ เช่น การทำให้สงบ หรือสามารถควบคุมอารมณ์ได้ เป็นต้น โดยเลือกที่จะเผชิญหน้ากับวิกฤตและปัญหา มากกว่าการยอมแพ้และปล่อยให้อารมณ์ความรู้สึกทำอะไรไม่ถูกและสิ้นหวัง

Domain

1. ด้านการรู้คิด (Cognitive domain)
2. ด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Emotion domain)
3. ด้านพฤติกรรม (Behavior domain)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้เท่าทันต่อสถานการณ์ที่ตึงเครียดได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

ผู้เข้าร่วมโครงการรู้จักวิธีการควบคุมอารมณ์ตนเอง

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้เข้าร่วมโครงการเริ่มต้นด้วยการพูดคุย สนทนาด้วยอารมณ์ที่เบิกบาน สนุกสนาน มีความสุขก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม (P: Positive emotion) และทบทวนกิจกรรมครั้งที่ผ่านมา
2. ให้ผู้เข้าร่วมโครงการ 1 คน ออกมาเป็นเจ้าส้ม โดยให้เจ้าส้มเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ 1 คน แสดงอะไรก็ได้ในลักษณะคำพูดยั่วเย้าเชิงอารมณ์ให้เพื่อนคนนั้นดู โดยพยายามให้เพื่อนคนนั้นโกรธ ไม่พอใจให้ได้ แต่ห้ามมีคำหยาบ และห้ามเตะตัวเพื่อนคนนั้น โดยเพื่อนคนที่เจ้าส้มเลือกก็ห้ามหลบตาและปิดหู
3. หากเพื่อนคนที่เจ้าส้มเลือกแสดงอาการโมโห ไม่พอใจ ก็ถือว่าเจ้าส้มชนะที่ยั่วเย้าอารมณ์ได้
4. ผู้วิจัยตั้งคำถามถึงเป้าหมายของกิจกรรมในครั้งนี้ เช่น หลังจบกิจกรรมในครั้งนี้อแล้ว คิดว่าน่าจะได้ผลสำเร็จอะไรบ้าง เป็นต้น (G: Goal)
5. ผู้วิจัยถามผู้เข้าร่วมโครงการว่าหากเราโดนเจ้าส้มยั่วไม่แล้วมโนนั้นมียุทธวิธีการระงับหรือจัดการกับอารมณ์ของตนเองอย่างไร
6. ผู้วิจัยสุ่มถามผู้เข้าร่วมโครงการว่ามีใครเคยพบเจอสถานการณ์เช่นนี้บ้าง
7. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ว่าเมื่อพบเจอสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีแนวทางหาสาเหตุและแก้ปัญหาอย่างไร มียุทธวิธีการอย่างไร
8. จากนั้นผู้วิจัยร่วมสนทนาในประเด็นต่อไปนี้ ข้อเท็จจริงของสถานการณ์นี้คืออะไร ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร (R: Reality) ผลกระทบทราจะเกิดขึ้นคืออะไร
9. จากนั้นร่วมกันหาทางเลือกในการแก้ปัญหาแต่ละสถานการณ์เพื่อทำให้อาการดีขึ้นในทุก ๆ สถานการณ์ (O: Opinion)
10. อภิปรายร่วมกันว่าในแต่ละบุคคลว่าจะพัฒนาตนเองในด้านการอดทนกับความเครียดได้อย่างไรบ้าง มีขั้นตอน วิธีการอย่างไรบ้าง (W: Way forward หรือ Will)
11. ผู้วิจัยสรุปโดยเน้นความสำคัญการอดทนกับความเครียด สามารถควบคุมอารมณ์ได้ เป็นอีกทักษะหนึ่งในการที่จะทำให้เกิดปรับตัวและสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้

การประเมินผล

1. การสังเกตจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการตอบคำถาม
2. การแสดงบทบาทสมมติ
3. การร่วมกันอภิปราย

ครั้งที่ 9 อุดทนเพื่อวันข้างหน้า

ประเด็นหลัก

องค์ประกอบด้านการจัดการกับความเครียด (Stress management)

ประเด็นย่อย

การควบคุมแรงกระตุ้น (Impulse control)

สาระสำคัญ

การควบคุมแรงกระตุ้น (Impulse control) เป็นความสามารถในการอดกลั้น สามารถตั้งสติ ควบคุมพฤติกรรมก้าวร้าว และการกระทำที่ไร้ซึ่งความรับผิดชอบ บุคคลที่มีปัญหาในการควบคุม แรงกระตุ้นสามารถดูได้จากมีความอดทนต่อความคับข้องใจต่ำ หุนหันพลันแล่น ควบคุมปัญหา ด้วยความโกรธทำในสิ่งที่เป็นโทษ ขาดการควบคุมตนเอง และแสดงพฤติกรรมอย่างกะทันหัน และไม่สามารถทำนายได้

Domain

1. ด้านการรู้คิด (Cognitive domain)
2. ด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Emotion domain)
3. ด้านพฤติกรรม (Behavior domain)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเห็นความสำคัญของการควบคุมพฤติกรรมตนเอง

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถแสดงพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ

ได้

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการพูดคุย สนทนาด้วยอารมณ์ที่เบิกบาน สนุกสนาน มีความสุขก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม (P: Positive emotion) ชวนคุยในประเด็นถึงความสำเร็จ ความภาคภูมิใจที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมว่ามีอะไรบ้าง (A: Accomplishment)
2. ผู้วิจัยชวนตั้งเป้าหมายของการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ว่าต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอะไรบ้าง มีเป้าหมายอะไร (G: Goal)
3. ผู้วิจัยตั้งคำถามเพื่อสนทนาในหัวข้อว่าหากสิ่งที่ตั้งเป้าหมายยังไม่สำเร็จเป็นเพราะอะไร เกิดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาอย่างไร

4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในประเด็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ที่ทำให้รู้สึกโกรธ ไม่พอใจ กัดดัน (R: Reality) แล้วสอบถามแต่ละคนว่าแก้ไขปัญหาอย่างไร หากทำตามที่ใจตนเองคิดในทุก ครั้งผลเสียจะเกิดอะไรขึ้น หากควบคุมความโกรธไม่ได้จะเกิดอะไรขึ้นบ้าง โดยให้ผู้เข้าร่วม โครงการแต่ละคนแลกเปลี่ยนมุมมองและหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน (O: Option)

5. แสดงบทบาทสมมติเพื่อให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น (หากควบคุมความโกรธ ความ กัดดันไม่ได้จะเกิดอะไร และหากควบคุมได้จะเกิดผลอย่างไร)

6. สรุปร่วมกันถึงกิจกรรมในวันนี้ว่ากิจกรรมในวันนี้จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร บ้าง (W: Way Forward หรือ Will) โดยเน้นการควบคุมตนเองสามารถตั้งสติและควบคุมพฤติกรรม ก้าวร้าวของตนเองได้

การประเมินผล

1. การสังเกตจากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการตอบคำถาม
2. การแสดงบทบาทสมมติ
3. การร่วมกันอภิปราย

ครั้งที่ 10 post-test และปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปภาพรวมของกลุ่มในการเข้าร่วมโครงการเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคม
2. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้แสดงความรู้สึกต่อการเข้าร่วมโครงการ
3. เพื่อประเมินผลการเข้าร่วมโครงการ

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการพูดคุย สนทนาด้วยอารมณ์ที่เบิกบาน สนุกสนาน มีความสุขก่อน การเข้าร่วมโปรแกรม (P: Positive emotion) ชวนคุยในประเด็นถึงความสำเร็จ ความภาคภูมิใจที่ ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปทั้งสิ้น 9 ครั้งว่ามีอะไรบ้าง (A: Accomplishment)

2. ผู้วิจัยถามถึงเป้าหมายที่ผู้เข้าร่วมโครงการตั้งใจจะนำไปพัฒนาตัวเองต่อไปว่ามี วิธีการอย่างไรบ้าง (G: Goal)

3. ผู้วิจัยถามถึงการนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการว่าสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร พร้อมทั้งให้กำลังใจเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการนำความฉลาดทางสังคม ในองค์ประกอบต่าง ๆ ไปพัฒนาตัวเองได้ต่อไป

4. ผู้วิจัยยุติการเข้าร่วมโครงการและให้ทำแบบทดสอบหลังเรียน (post-test)

ประเมินผล

1. ผู้วิจัยสังเกตจากการให้ความสนใจ ความกระตือรือร้นจากการตอบคำถาม การมีส่วนร่วม
2. การตรวจให้คะแนนแบบวัดความฉลาดทางสังคม

ภาคผนวก ค

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

53571049

SWU iThesis gs621150029 dissertation / recv: 14052567 21:39:32 / seq: 35

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

แบบวัดความฉลาดทางสังคม แบบวัดจิตวิทยาเชิงบวก และโปรแกรมการสอนแนะนำสถาน
จิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

1. รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา ประเสริฐสิน	สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ
2. อาจารย์ ดร. พิษชาติ ประสิทธิ์โชค	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร. ชาริน สุวรรณวงศ์	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร. พิศุทธิภา เมธิกุล	สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
5. อาจารย์ ดร. กุสุมา ยกชู	คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ภาคผนวก ง
ใบรับรองจริยธรรมการวิจัย

MF-04-version-2.0

วันที่ 18 ต.ค. 61

หนังสือยืนยันการยกเว้นการรับรอง
คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(เอกสารนี้เพื่อแสดงว่าคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยนี้)

ชื่อโครงการวิจัย : ผลของโปรแกรมการสอนแนวด้วยจิตวิทย เชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของ
นักศึกษาครูยุคใหม่
ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาววาสนา จิรศิริ
หน่วยงานต้นสังกัด : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รหัสโครงการวิจัย : SWUEC-G-153/2566X

โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยที่เข้าข่ายยกเว้น (Research with Exemption from SWUEC)

วันที่ยืนยัน : 17 มีนาคม 2566
ยืนยันโดย : คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการ
รับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นสากล ได้แก่ Declaration of Helsinki, the
Belmont Report, CIOMS Guidelines และ the International Conference on Harmonization in Good Clinical
Practice (ICH-GCP)

ออกให้ ณ วันที่ 17 มีนาคม 2566

(ลงชื่อ).....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทันตแพทย์หญิงณปภา เอี่ยมจิตรกุล)
กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....
(แพทย์หญิงสุรพร ภัทรสุวรรณ)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/X/G-153/2566

ภาคผนวก จ
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมการสอนแนะนำสถานจิตวิทยาเชิงบวก

เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาครูยุคใหม่

ความฉลาดทางสังคม

ตัวแปร	M	N	SD
ความฉลาดทางสังคมก่อนการทดลอง	3.85	20	0.86
ความฉลาดทางสังคมหลังการทดลอง	4.38	20	0.77
ความฉลาดทางสังคมระยะติดตามผล	4.50	20	0.61

จิตวิทยาเชิงบวก

ตัวแปร	M	N	SD
จิตวิทยาเชิงบวกก่อนการทดลอง	3.65	20	0.58
จิตวิทยาเชิงบวกหลังการทดลอง	4.32	20	0.59
จิตวิทยาเชิงบวกระยะติดตามผล	4.51	20	0.87

ประวัติผู้เขียน

53571049

SWU iThesis gs621150029 dissertation / recv: 14052567 21:39:32 / seq: 35

53571049

SWU iThesis gs621150029 dissertation / recv: 14052567 21:39:32 / seq: 35